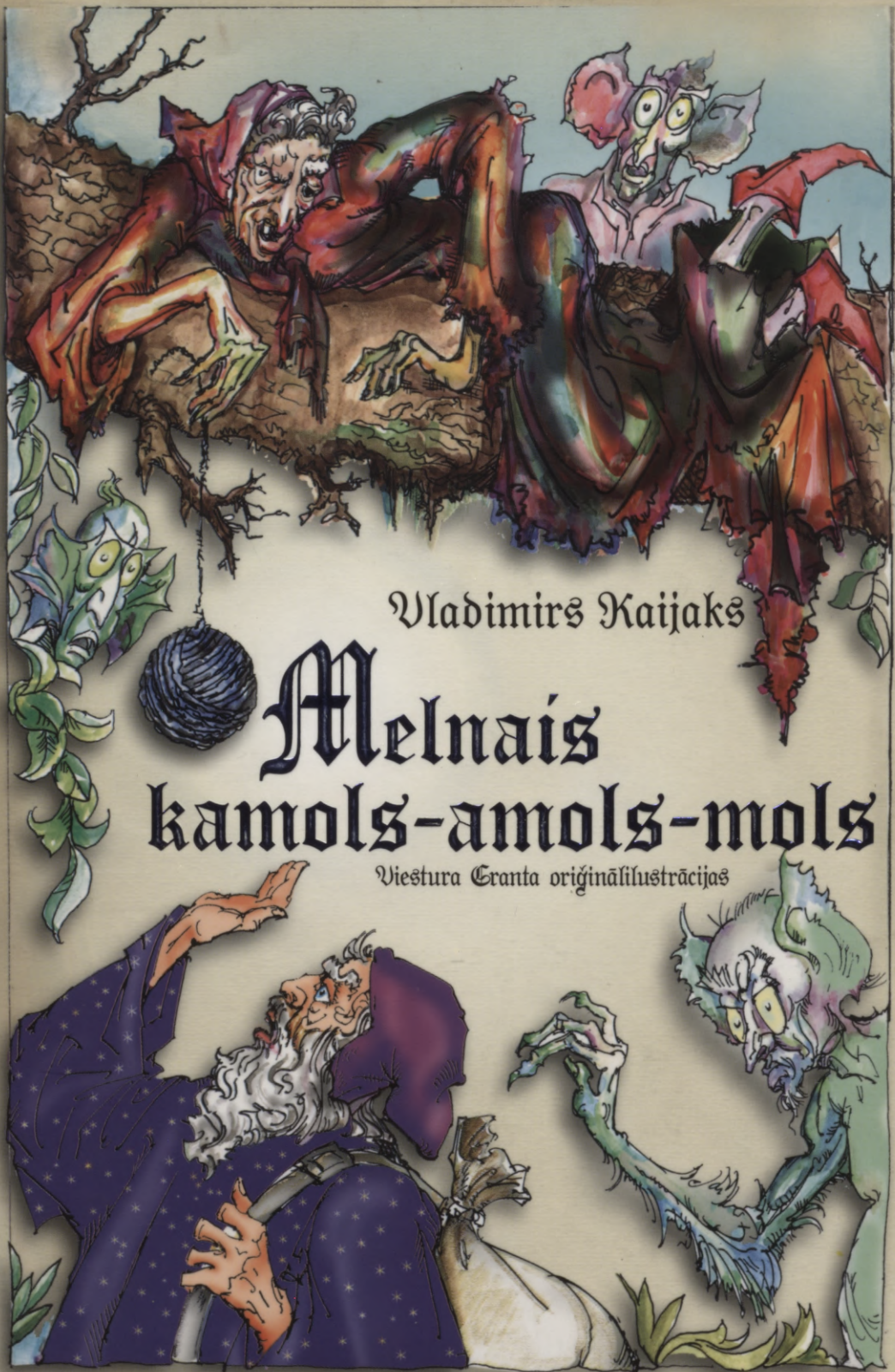

Melnais kamols-amols-mols
Vladimirs Kaijaks
N

Vladimirs Kaijaks

Melnais kamols-amols-mols

Viestura Granta oriģinālilustrācijas

Rūķis Modinātājs

Rūķu Rūķis

Septītais Rūķis

Rūķis Cīnītājs

Murmulītis

Rūķis Izlūks

Rūķis Želotājs

Rūķis Ceļvedis

Melnais
kamols-amols-mols

251112

2004-4

L 23

L
821

Vladimirs Kaijaks

Melnais kamols-amols-mols

Dēku romāns rūķu stilā

ZVAIGZNE

Latvijas Nacionālā
bibliotēka

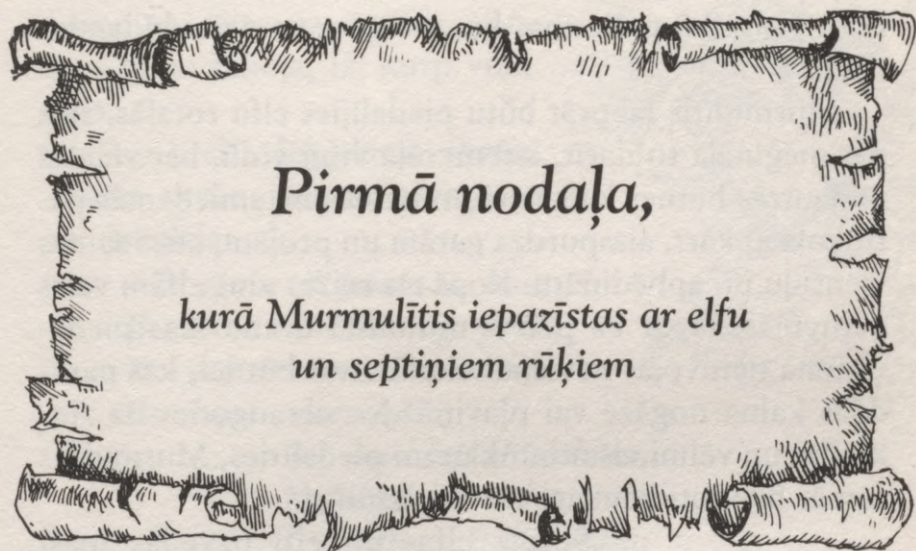
821.174-93
Ka 123

0304013 959

Grāmata izdota ar Kultūrkapitāla fonda atbalstu

Viestura Granta ilustrācijas
Antras Bērziņas vāka dizains

© Vladimirs Kaijaks
© Apgāds Zvaigzne ABC
ISBN 9984-36-217-5

Pirmā nodaļa,

*kurā Murmulītis iepazīstas ar elfu
un septiņiem rūķiem*

Viņš nebija ne liels, ne mazs, ne resns, ne tievs, un par sevi viņš nekā jēdzīga pastāstīt nevarēja, jo, kā jau īstam Murmulītim pienākas, viņš murmulēja gan šo, gan to, bet galu galā nepateica neko. Jo tāda ir Murmulīša daba un būtība. Viņš reizē bija viss un nekas. Un nevienam nebija daļas, ka viņš ir tāds un ne citāds.

Murmulītis gulšņāja uz diža, nosūnojuša akmens kalna nogāzē un, savā nodabā murmulēdams, noskatījās elfu dejās netālajā pļaviņā, ko ieskāva zems krūmājs, bet tālumā šalca platānu un eikaliptu mežs. Tas bija liels, noslēpumains un drūms, tāpēc Murmulītis tur negāja, lai gan bailulis nebija. Stāstīja, ka lielajā mežā dzīvojot mošķi un mūdži. Kas stāstīja, Murmulītis nezināja. Varbūt tas bija vējš, kas pāri upei atskrēja no meža, varbūt

tā bija koku varde, kas to izkurkstēja, tupēdama ozola zarā, vai sauszemes bruņurupucis, sazin kā te nokļuvis. Bet varbūt tas bija pats Murmulītis, kam patika visu ko izdomāt un tad stāstīt tālāk, itin kā viņa vervelējums būtu visīstākā patiesība, kurai viņš pats nešaubīdamies ticēja.

Murmulītis labprāt būtu piedalījies elfu rotaļās, reiz pat mēģināja to darīt, ietenterēja viņu vidū, bet vieglās un jautrās būtnes izlikās viņu neredzam, smiedamās pariņķoja apkārt, aizspurdza garām un projām, atstādamas vientuļu un apbēdinātu. Kopš tās reizes viņš elfām vairs netuvojās, tāpat kā pēc šī noraidītā draudzības piedāvājuma netuvojās nevienai citai dzīvai būtnei, kas parādījās kalna nogāzē vai pļaviņā. Jo, neraugoties uz ziņkārību un vēlmi visur būt klāt un piedalīties, Murmulītis tomēr bija ļoti kautrīgs un smalkjūtīgs.

Šoreiz elfas un elfi uzvedās īpaši vieglprātīgi un viņu jautrība bija tik skaļa, ka to noteikti dzirdēja arī mūdzī un mošķi biežajā mežā, ja vien bija taisnība, ka šie salašņas tur mita un slēpās.

Skaļajai elfu jautrībai par iemeslu bija kādas jaunas elfiņas parādīšanās viņu barā. Šī jaunā un graciozā būtne sevišķi

draiskojās un ar pārgalvībām aizrāva un tracināja arī pārējās elfas un jaunus elfus, kas visādi centās pievērst sev skaistās jaunpienācējas uzmanību. Viss bars viņai sekoja, lai kurp viņa gāja.

Jaunā elfa lēkādama skrēja apkārt apsūnojušajam akmenim un dziedāja:

*– Es esmu tik jauna un kautra,
Bet allaž man līksmīgs prāts,
Ka, redzot mani tik jautru,
Pat dejotu slotaskāts.*

*Bet nava šeit slotaskāta,
Neviena, kas dejot māk, –
Es esmu gluži bez prāta:
Lai Murmulīts dejot nāk!*

To dzirdot, Murmulītim aizrāvās elpa. Un elpa aizrāvās elfiem, kas šādu dziedāšanu uztvēra kā visdziļāko apvainojumu, jo diez vai uz zemes tolaik bija atrodami veiklāki dejotāji. Bet vieglprātīgā elfa nelikās manot citu sašutumu. Viņa turpināja diet un dziedāt:

*– Lec zemē no akmens augstā,
Mans mīļais, kas esi tik jauks,
Es likšu roku tev plaukstā,
Tu būsi mans vienīgais draugs.*

Šajā brīdī Murmulītis sajuta sāpīgu grūdienu sānos un novēlās no akmens pie elfas kājām. No apsūnojušā akmens iekšienes atskanēja īgna balss:

– Kas šeitān tik nešpetni trokšņo?

Vietā, kur Murmulītis bija gulšņājis, izlīda resns nūjas gals, akmens pašķīrās un izspraucās sagrumbota vecišķa seja ar ūsām un sirmu bārdu. No akmens izlīdušais samiegtām acīm vērās zilajās debesīs, saverkšijās un izdvesa:

– Fū, tāds karstums kā speltē! Te jau saules dūrienu var dabūt.

Tad viņš pagrābstījās akmens dziļumā un izvilka oranžu mīci, ko steidzīgi uzmauca galvā.

– Kas tu tāds esi? – dīvainais vīrelis noprošija Murmulītim, kurš vienīgais savas neveiklības dēļ nebija paguvis aizbēgt.

Elfas un elfi bija pagaisuši, it kā tos pa gaisu gaisiem parāvis viesulis. Tagad viņu šaurās un ziņkārās sejiņas vīdēja aiz krūmiem, kur tie spicēja ausis, cenzdamies saklausīt, ko pie apsūņojušā akmens runā.

Nelaimīgais Murmulītis tusnīja, gorījās, pūta un elsa. Arī viņš bija pārbijies un pārbīļa dēļ juta, ka nespēj aizbēgt: kājeles bija kā iegrimušas zemē, tās nemaz nevarēja pakustināt.

– Es... es... es... – bija vie-nīgā skaņa, ko viņš izdvesa.

– Nu tu, jā, jā, kas tu tāds esi? – no akmens izlīdušais bargi prasīja. – Diezgan tu, mazais ķēms, esi tupējis uz mana pakauša. Nāc, paskaties, vai tur nav nogājuši mati!

To teicis, vīrelis norāva oranžo mīci un nolieca galvu.

– Nu, ko tu tur redzi? Vai ir plikums?

– Mjā, ir.

– Liels?

– Liekas, ka es tur varētu apsēsties.

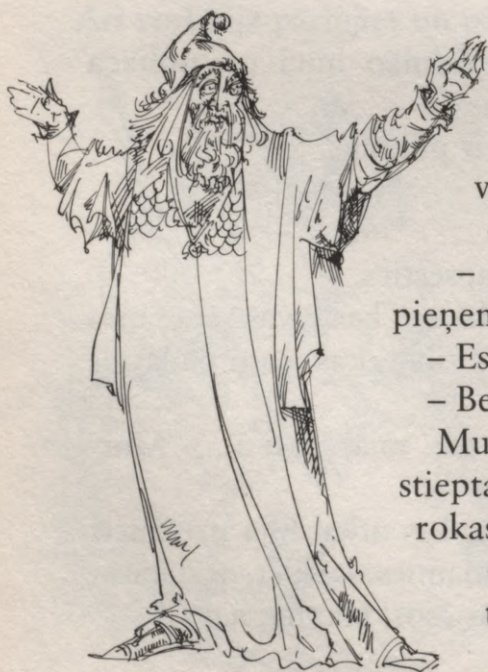
– Tu jau arī tur sēdēji. Redzi nu, kas tavas sēdēšanas dēļ noticis. Vai man ir tiesības zināt, kas mani padarījis par plikpauri? Ko?

– Jā, bet es īsti nezinu, kas es... mjā, patiesi... – Murmulītis nelaimīgi murmulēja.

– Ha, ha, ha, – plikpauris, kas atkal bija uzmaucis galvā oranžo mīci, smējās locīdamies. – Šķiet, es dabūšu vēdergraizes. Viņš nezinot, kas esot. Ha, ha, ha!

Tad Murmulītis sadūšojās un novervelēja garāko penterējumu mūžā:

– Man teic, es esot Murmulītis,
Pa kājām vienmēr maisoties
Un draugos visiem taisoties.
Nekas man neiznākot glīti, –
Es tomēr dzīvoju par spīti
Tik daudzām sliktām aprunām,
Kaut nespēju pats ticēt tām
Un tāpēc ļaunu nepieminu
Un aizmirstu pat to, ko zinu,
Un zināmo es atkal minu,
Jo vienmēr iznāk kaut kas jauns,
Par to man pašam bieži kauns.
Tāds neiespējams radījums...
Es dziļi atvainojos jums.

– Hā, visu cienību, –
teica vīrelis, un oranžā
mice noliecās līdz zemei.
– Tu man rādies diezgan dī-
vains putns.
– Es neesmu putns.
– Vienalga, sit sauajā! Es tevi
pieņemu par draugu, par savējo.
– Es nezinu...
– Bet es zinu.
Murmulītis ielika plaukstu pa-
stieptajā ķepā, un abi juta, ka ar šo
rokas spiedienu kaut kas sākas.
– Piekļājība prasa, lai arī es
tagad stādītos priekšā. Tad

klausies un iegaumē! Es esmu Rūķis
Modinātājs. Pēc tūkstoš tūkstoš gadu
miega man jāmodina pārējie rūķi
jaunai dzīvei. Ja vien tu neesi
mani pamodinājis par agru, tad
tik ilgam laikam ir jābūt pagājušam,
kopš es ielīdu šajā akmenī un aizmigu.
Arī pārējie rūķi atrodas akmeņos un guļ.

Rūķis norādīja uz lielajiem, nosū-
nojušajiem akmeņiem, kas
pusiegrimuši zvilnēja no-
gāzē.

– Vai visos? – Murmulītis
izbrīnījās un gauži pārsteigts ievaicājās.

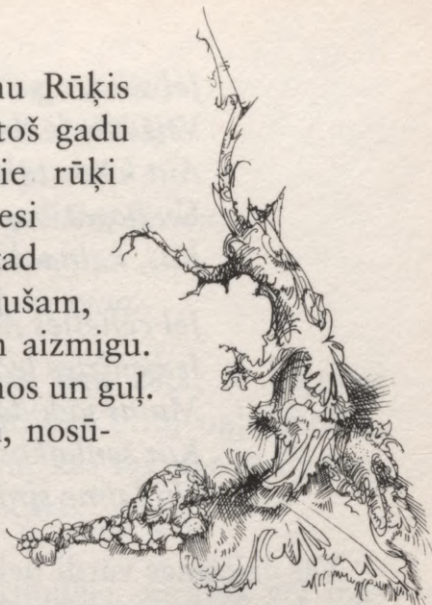
Kopš brīža, kad Rūķis Modinātājs bija spāpiedis viņa
ķepiņu, Murmulītis pārstāja baidīties.

– Visos varbūt nav, – rūķis atbildēja, – bet daudzos
ir. To mēs tūlīt pārbaudīsim.

Dīvaini dejodams, Rūķis Modinātājs sāka staigāt gar
akmeņiem, piesīzdams tiem ar nūju un dziedādams:

*– Jel celieties jūs, rūķi, kājās,
Ir gulēts tūkstoš gadu miegs,
Nu jādodas uz savām mājām,
Kur senlaikos mums labi klājās
Un laime sirdīs bij un prieks.*

*Ir izbeidzies bargs ledus laikmets,
Kas akmens važās kala mūs.
Nu cauri pārvērtību tvaikiem
Mums jāpamostas jauniem laikiem
Un pazaudētais jāatgūst.*

*Jel saules gaismā ārā nāciet,
Vējš klievē drūmos mākoņus,
Aut kājas tālam ceļam sāciet
Un bagātības kopā vāciet,
Kas, kalna dzīlē slēptas, dus!*

*Jel celieties jūs, draugi, kājās,
Ir beidzies ledus gadu miegs,
Mums jādodas uz tālām mājām,
Kur senlaikos tik labi klājās
Un laime sirdīs bij un prieks!*

Vēl dziesmas vārdi nebija izskanējuši, kad sāka šķelties akmeņi un no tiem ārā līda, svempās un spraucās lielāki un mazāki rūķi, miedza acis saules gaismā, nokratīja sūnu lēkškes, no bārdām izpurināja akmens drumslas un putekļus, kasījās, trinās un ņurdēja. Tad viņi sāka staipīties, lai izvingrinātu stīvos locekļus, un aplūkoja cits citu. Tikmēr Rūķis Modinātājs iepazīstināja Murmulīti ar pirmo pienācēju:

– Tas ir Rūķis Izlūks, viņš allaž iet citiem pa priekšu, brīdinādamus no briesmām, ja tādas rodas. Viņam pirmajam viss jāredz un jāuzzina.

Rūķis Izlūks bija sīka auguma itin veikls vīrelis zaļu, plakanu cepuri galvā, šaudīgu skatienu un šķībām acīm. Viņš uzreiz saskatīja visu, kas apkārtņē notiek. Viņš zemā balsī norunāja:

*– Es vienmēr reizē esmu divi,
Kaut izskatās, ka tikai viens,
Jo varu pārvērsties par zivi
Vai putnu, kas pa gaisiem skrien,
Un citā veidā arīdzan,
Ja vajadzēs to kādreiz man.*

Rūķa Izlūka viena acs, kas bija zaļa, it laipnīgi nolūkojās uz Rūķi Modinātāju, bet otra, ogļu melnā, durstīja Murmulīti, it kā pētītu, kas tas par radījumu. Tad viņš kā senam paziņam vaicāja:

– Tu jau te priekšā?

Murmulītis kaut ko nomurmulēja, sarāvās vēl mazāks un, vainīgs juzdamies, paslēpās aiz akmens, no kurienes vēroja pārējos rūķus. Viņš nevarēja atcerēties, ka ar šo rūķi būtu pazīstams.

Nākamais bija Rūķis Cīnītājs ar sarkanu mīci galvā, apjozies ar greznu zobenu, kura rokturis, lai arī drusku apsūbējis, bija īsta zelta. Viņa stāja un augums pauda spēku un drošsirdību, platās krūtis zem apmetņa bija izriezta un tērptas bruņās. Uzlicis roku uz zobena, viņš braši noskaldīja:

*– Es jūsu rīcībā un priekšā stājos,
Lai aizstāvētu vienmēr visus vājos,
Lai rūķi savu zemi atgūt var,
Neviens lai degunu te nenokar!*

Tad staltais Rūķis Cīnītājs nostājās blakus Rūķim Izlūkam un noskatījās, kā tuvojas slaida auguma rūķis violetu mīci galvā, garā, skaistā, zvaigžņu rakstiem rotātā tērpā. Viņš soļoja svinīgi un cēli, uz muguras nesdams lielu maisu.

– Tūkstoš un tūkstoš gadu mēs gulējām šajās akmens gultās, kuras ir daļa no mūsu tālās zemes un kuras briesmīgais šļūdonis šurp atstūmis, un gaidījām, kamēr izkusīs ledāji un mēs varēsim atgriezties mājās. Ja vien esam pareizā laikā modināti, tad es, Rūķis Ceļvedis, esmu gatavs vest jūs uz tālo visu rūķu dzimteni.

Rūķi vienprātīgi iedūcās, viņu dūķšana pārvērtās saskanīgā ceļa dziesmā.

Vēl dziesma nebija izskanējusi, kad dīvaini dejojošā solī tusnīdams šurp līgoja liels, resns rūķis zilā micē. Pie jostas sakārtu zvaniņu šķindēšana pavadīja katru nācēja soli.

– Mani mīliši, – viņš aizelsies dvesa, – te esmu es, Rūķis Žēlotājs. Gribu doties jums līdzī, jo, lai cik gudri, stipri un zinoši jūs visi kopā būtu un lai kurp ceļš jūs aizvestu, bez manis un manas palīdzības nekas labs nav gaidāms. Es jums atgādināšu rūķu goda likumus, kas

tūkstoš tūkstoš gadu ilgajā miegā varbūt kādam ir aizmirsušies, mācīšu būt cēliem un saudzīgiem gan pret sevi, gan citiem un jutīšu līdzī ikkatra bēdām un sirdēstiem. Manī jūs vienmēr atradīsiet atsaucīgu draugu, dzirdīgas ausis un redzīgas acis. Esiet sveicināti, draugi!

Resnais paklanījās, ar plaukstu skardams

zemi pārējo rūķu priekšā, tā izrādīdams lielu cieņu. Rūķi viņa vārdus uzņēma ar piekrišanas saucieniem un roku plaukšķināšanu. Tā vēl nebija rimusies, kad priekšā nostājās kāds greznā, zvīņainā tērpā un baltā micē. Pacēlis roku, viņš rādīja, ka grib runāt. Kad iestājās klusums, pienācējs teica:

– Ļoti jauki, ka jūs esat sapulcējušies un gribat atgriezties senajās mājās. Es apsveicu tādu apņemšanos. Ikviens no jums ir pietiekami čakls un gudrs, katrs kaut ko zina un prot, taču kādam ir jāatbild par visu, jānosaka darbošanās veids un ceļojuma kārtība. Citādi sāksies juceklis, jūs zaudēsiet galvu, strīdēsieties, kā tas vienmēr bijis, un beigās saplūksieties. Lai tā nenotiktu, es vedīšu jūs tālajā ceļā un būšu jūsu vadonis. Es, Rūķu Rūķis!

– Tu vienmēr uzrodies pēdējais, bet uzmeties par pirmo, – sašutis iesaucās Rūķis Modinātājs.

– Ja kāds skrien citiem pa priekšu, tad tas liecina vienīgi par skrējēja kāju veiklību, nevis paša gudrību, – Rūķu Rūķis nesatricināmā mierā secināja. – Varbūt tev bija trauslāks miegs nekā citiem. Vai arī iekoda kāda muša.

– Akmenī?!

– Varbūt tā bija akmens muša.

– Nekā! Mani pamodināja jezga, ko te bija sarīkojušas spiedzējas un knēvelis, kas tupēja man uz galvas.

Rūķu Rūķis palūkojās uz to pusi, kur rādīja Rūķis Modinātājs.

– Ā, sveiks, Murmulīt! Tas patiešām esi tu?! Sen nesmu tevi redzējis! Ja nu vienīgi sapnī šajos tūkstoš tūkstoš gados. Kā tev pa šo laiku klājies?

Murmulītis nekā nevarēja pateikt, vienīgi izbolīja acis un izbrīnījies skatījās uz lielo rūķi, kuram esot sapnī rādījies, kaut pats to neatcerējās.

– Viņš laikam aizmirsis, – teica Rūķis Izlūks, vienai acij nodzalkstot, kamēr otra lūkojās šķībi.

– Patiešām... – Murmulītis nelaīmīgi nomurmulēja. – Vai tad es arī biju pirms tūkstoš tūkstoš gadiem?

– Jā, Murmulīt, – nu ierunājās Rūķis Ceļvedis. – Tu esi mūžīgs tāpat kā mēs. Visos laikos un aizlaikos tu esi

bijis un pinies pa kājām, uzdevis mulķīgus jautājumus, uz kuriem nav iespējams atbildēt. Dažus tu esi uzjautrinājis, citus kaitinājis, bet tāds nu tu esi, tur nekā nevar darīt. Dzīve bez tevis, Murmulīt, nebūtu pilnīga, jo, raugi, ikviens, kas pasaulē nācis, ir tiesīgs tajā dzīvot. Un nav svarīgi, vai tu pats to saproti vai ne. Neskumsti, mazais!

Tas izklausījās neticami, taču visa šī diena bija pārsteigumu pilna, un kas zina, kā tā beigsies.

Rūķi pa šo laiku jau bija apraduši ar spožo saules gaismu, priecājās un lēkāja, līdz pilnīgi atguva spēju kustēties. Tomēr Rūķis Ceļvedis steidza atgādināt, ka ne jau tādēļ viņi modināti, lai vaļotos, lēkātu un aušotos, bet gan lai gatavotos tālajam ceļam, kas būšot garš, grūts un briesmu pilns. Tad arī Rūķu Rūķis atcerējās, ka tieši viņš ir uzņēmies vadoņa lomu, un tūdaļ izsludināja rūķu sapulci, lai pārdomātu un apspriestu priekšdarbus. Izrādījās, ka to ir diezgan daudz: jāstagādā pārtika, jāsadabū nastu nesēji vai vilcēji, Rūķim Ceļvedim jāpārtin kamoli, kuros ar cilpām un mezgliem iesietas ziņas par atceļu, kas rūķiem jāveic, lai nokļūtu agrākajās mājās, Rūķim Cīnītājam ar Rūķa Izlūka palīdzību jārupējas par drošības un aizsardzības līdzekļiem, kas pasargātu no briesmām. Darbu un pienākumu sadale beidzās lielā saskaņā un vienprātībā, visi ar visiem bija gauži apmierināti. Rūķi apliecināja cits citam dziļu cieņu, mūžīgu draudzību un turpināja priecāties par satikšanos pēc tik milzumdaudz gadiem.

Sasēduši ap lielajiem akmeņiem, kuros bija pavadījuši vismaz tūkstoš tūkstoš gadu, rūķi gozējās saulē, dziļi ieelpoja svaigo, pavasarīgo gaisu un izvēdināja no plaušām akmens putekļus. Lielais Žēlotājs bija izlaidies

zālītē, atkailinājis apaļīgo vēderu, kurš pa ilgajiem gulēšanas gadiem necik vis nebija sakrities, sildīja to saulītē un sapņoja, ka nenāktu par ļaunu mazlietiņ iekost, ja vien būtu, kas pagādā ēdamo. Tāpat domāja pārējie rūķi, bet neviens negribēja pirmais sākt kustēties, jo ilgajā gulēšanas laikā domāšana bija kļuvusi kūtra un locekļi – ierūsējuši.

Pēkšņi Rūķis Izlūks, kuram pirmajam vajadzēja brīdināt par briesmām vai svešinieka tuvošanos, pamanīja nepazīstamu rūķi un spalgi iesvilpās. Nu arī pārējie viņu ievēroja.

Pienācējs stāvēja, atspiedies pret lielo akmeni, un, mazliet izsmējīgi vīpsnādams, nolūkojās uz zvilnošo rūķu pulciņu. Viņš bija pazema auguma, taču likās spēcīgs un muskuļots, līkām, resnām kājām, kuras stingri

stāvēja uz zemes, rokā

zaraina boze, bet galvā raiba, neparasta mice. Stāja pauda drosmi un izaicinājumu.

Snaudulojošie, omulīgie rūķi samulsa un nesacīja

ne vārda. Piekļājība prasīja, lai pienācējs pirmais sveicinātu un pieteiktu sevi. Klusums ieilga un kļuva nepatīkams kā pirms šļūdoņa. Vismaz pirms tūkstoš tūkstoš gadiem tā bija. Beidzot Rūķu Rūķis, kurš taču bija uzņēmis vadoņa lomu un tāpat arī pienākumus, ierunājās:

– Ja nemaldos, te kāds ir iemaldījies nelūgts.

– Tu nemaldies, mans deguns arī saož, ka te kāds ir iemaldījies, – pārvarējis mēles sastingumu un paošņājis gaisu, bilda Rūķis

Ceļvedis un tūdaļ sagrūda maisā mezglu rakstu kamolus, kurus bija izbēris zālē, lai no tiem izlido kodes.

Nu arī citi rūķi izteica piezīmes par nelūgto svešinieku.

– Varbūt viņš ir apmaldījies, nabadziņš, un nezina ceļu atpakaļ, – sacīja Rūķis Žēlotājs un apsedza kailo vēderu. Viņam bija nepatīkami, ka nepazīstamais to redzējis.

– Mēs esam šeit pa pāriem, apaļš skaitlis – seši. Mūs vieno miers un saskaņa. Ikviens ir kā visi, un visi ir kā viens. Ko gan vēlas neaicinātais, svešais maldonis? Kāds nodoms perinās viņa paurī zem necienīgi raibās mices? – vaicāja Rūķu Rūķis savējiem, lai gan jautājums bija domāts pienācējam.

– Runā! – pavēlēja Rūķis Cīnītājs, turēdams plaukstu uz zobena roktura un sliedamies kājās.

Tad svešais nedaudz nolieca galvu un sāka runāt lēnā, mazliet aizsmakušā balsī:

– *Es esmu Septītais,
lai līdzsvars izjaukts tiktu,
Lai labā saskatītu arī sliktu,
Lai mīlīgo palaikam rastu piktu
Un tam, kam patīk viss,
kaut kas lai nepatīktu,
Un pārāk taisnam kupri skaustā liktu...
Līdz galam nenovests
lai sāktais nepaliktu,
Bet visu paveiktu
ar apņemšanos diktu.
Es esmu Septītais,
to vērā lieciet,
Vai būšu svešs vai savējais,
jel skaidrībā nu tieciet!*

Rūķi noklausījās šo ziņojumu, saskatījās un pārdomāja dzirdēto, kas likās diezgan dīvains. Viņiem radās vairāki jautājumi, bet neviens negribēja pirmais izteikt vērtējumu, katrs baidījās svešā pieklīdeņa priekšā kļūt smieklīgs. Beidzot Rūķu Rūķis paziņoja:

– Mēs apspriedīsimies.

Visi seši sabāza bārdas kopā un labu brīdi sačukstējās. Neko nevarēja saklausīt. Pat Murmulītis, kurš turpat aiz lielā akmens slēpās un ziņkāri vēroja svešo rūķi.

Beidzot Rūķu Rūķis jautāja:

– Vai tu, kas sevi sauc par Septīto, esi īsts rūķis? Vai arī tāds gribi būt?

– Būt par īstu rūķi ir liels gods, to mēs visi vēlamies. Bet visiem neiznāk... Jo, noguļot akmeņos tūkstoš tūkstoš gadu, šis tas ir aizmirsies.

– Vai tu apgalvo, ka mēs esam aizmirsuši, kādam jābūt īstam rūķim? – draudīgi ievaicājās dūšīgais Rūķis Cīnītājs un pavirzījās uz svešā pusi.

– Es nevis gribu teikt, bet patiešām saku, ka jūs esat mazliet miegaini, vēlaties līdzsvaru un saskaņu, kā man tika apgalvots. Es to neatzīstu, jo tas vedina uz mīkstčaulību un slinkumu.

– Tu mūs apvaino slinkumā! – iesaucās Rūķis Izlūks.

– Es nevienu neapvainoju, – Septītais Rūķis saglabāja mieru. – Tikai es ticu savām ausīm, jo neesmu kurls un skaidri dzirdēju, ka ikviens no jums esot kā visi un visi – kā viens. Manuprāt, ir jābūt kādam, kas domā citādi. Lai iesētu šaubas. Lai liktu domāt. Vai jūs tam nepiekrītat?

Rūķi saskatījās un vēlreiz sabāza bārdas kopā.

Rūķis Ceļvedis, kuram pēc amata vajadzēja būt gudrākam par pārējiem, ieminējās:

– Man liekas, viņš runā prātīgi.

– Bet man nepatīk, – sacīja Rūķis Cīnītājs, – es viņu labprāt patriektu.

– Diez vai tas būtu labi, – bažījās Rūķis Modinātājs, jo viņš taču acīmredzot bija pamodinājis arī Septīto Rūķi un jutās par to atbildīgs.

– Kur viņš paliks, ja mēs viņu nepieņemsim?

Neviens to nezināja. Rūķis Izlūks strikti noskaldīja:

– Lai lien atpakaļ akmenī, no kura izlīdis, un gul tālāk!

– Mums nav tiesību sūtīt gulēt to, kurš ir piecēlies, – bilda Rūķis Ceļvedis.

– Bet vai kādam ir tiesības runāt tādas... tādas lietas, kas manām ausīm nepatīk? – vaicāja Rūķu Rūķis.

– Bet vai mums ir tiesības aizliegt kādam izteikties? – iebilda Rūķis Žēlotājs un pakasīja kurkstošo vēderu.

– Tā! Viņš ir panācis, ko gribēja. Mēs esam sašķēlušies. Mēs vairs nedomājam kā viens. Ko tas nozīmē? – bargi prasīja Rūķu Rūķis, kurš bija apņēmies pārējos vest atpakaļ uz rūķu zemi un vēlējās, lai viņam bez ierunām klausu.

Tad ierunājās Rūķis Ceļvedis:

– Tas varētu nozīmēt, ka mēs domājam dažādi.

– Kā var domāt dažādi, ja ceļš mums ir viens un kopīgi ejams? – Rūķu Rūķis nerimās, kļūdams arvien piktāks. – Kas to pateiks?

Rūķi izskatījās apmulsuši un nelaimīgi. Vienīgi Septītais Rūķis, atspiedies uz zarainas bozes, lūkojās uz netālo pļaviņu. Tur atkal pulcējās elfi un elfas.

Beidzot Rūķis Modinātājs nosprieda:

– Izlemsim tā, kā gribēs vairākums.

– Kur teikts, ka vairākumam vienmēr taisnība? – iebilda Rūķu Rūķis.

– Mēs nerunājam par taisnību, bet gan par to, ko gribam, – sacīja Rūķis Ceļvedis. – Ja vairākums grib, lai mēs būtu septiņi, tad lai viņš nāk. Ja ne, lai iet.

Pārējie šādam lēmumam piekrita.

Kad saskaitīja balsis, izrādījās, ka trīs – Rūķu Rūķis, Rūķis Cīnītājs un Rūķis Izlūks – vēlas, lai Septītais Rūķis

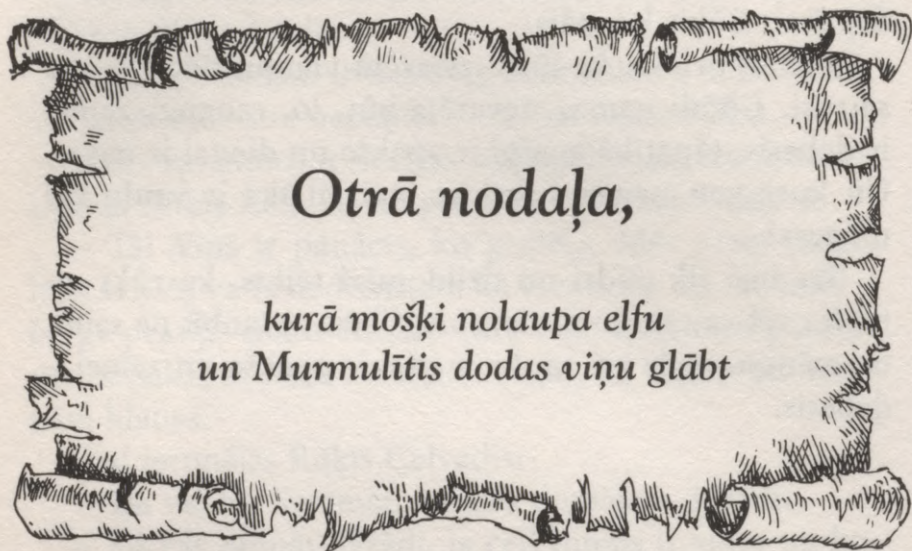
iet prom. Pārējie trīs – Rūķis Modinātājs, Rūķis Ceļvedis un Rūķis Žēlotājs – vēlas, lai Septītais Rūķis tiktu pieņemts pulkā. Viņi bija trīs pret trīs.

Rūķi bija patiesi samulsuši un nezināja, ko nu darīt. Septītais Rūķis ķiķināja:

– Man prieks, ka jūsu izslavētā vienprātība tik ātri sairusi. Citādi nemaz nevarēja būt, jo, raugiet, zemei ir debesis, tāpat kā augšai ir apakša un dienai ir nakts. Un kurš gan ņemsies izšķirt, vai labāka ir saule vai mēness?

Tas bija tik gudri un dziļdomīgi teikts, ka rūķi samulsa vēl vairāk, jo neviens negribēja apšaubīt ne sauli, ne mēnesi, nedz arī to, ka augšai ir apakša un zemei – debesis.

Otrā nodaļa,

*kurā mošķi nolaupa elfu
un Murmulītis dodas viņu glābt*

Kamēr rūķi apspriedās un neizlēmībā minstinājās, tālumā atskanēja elfu izbaiļu kļiedzieni un jautrais bariņš, cik jaudas, skrēja šurp, itin kā viņus kāds vajātu. Elfi un elfas spiedās pie rūķiem, trīcēja un vaimanāja. Pēc jucekļīgā un saraustītā stāstījuma rūķi beidzot saprata, ka rotaļādamies elfi aizdejojuši līdz upei, aiz kuras atrodas drūmais mežs. Jaunā elfa Farbīte, kas pie viņiem ieradusies tikai nesen, pa resnā koka stumbru draiskodamās virpuļojusi pāri. Elfi saukuši, lai viņa atgriežas, bet jaunule neesot klausījusi, tikai smējusies un dejojusi tālāk. Kad Farbīte otrā krastā nolēkusi zemē, pārdošniece tikusi sagrābta un aizrauta biezoknī. Kas viņu sagrābis un aizrāvis, elfi nebija redzējuši, tikai dzirdējuši jaunās elfas šausmu kļiedzienus un palīgā

saucienus, kuri kļuvi aizvien tālāki un klusāki. Neviens neesot iedrošinājies steigties viņai palīgā, jo elfi neesot ne drošsirži, ne cīnītāji, viņu dzīve paejot jautrās dejās, rotaļās un izpriecās. Varbūt rūķi, kas esot lieli un gudri, varētu elfiņai palīdzēt un atbrīvot no mošķu gūsta. Negaidītais lūgums rūķiem nepatika. Ne jau tāpēc viņi bija pamodušies no tūkstoš tūkstoš gadu miega, lai cīnītos ar mošķiem, kuri viņiem nekā ļauna nebija nodarījuši. Viņi bija labie rūķi, tāpēc domāja, ka nelaimīgajai – vienalga, kas viņa būtu, – ir jāpalīdz, jo krietniem rūķiem neklājas kādu atstāt nelaimē, pat ja tas pats savā nelaimē vainīgs. Tāds bija rūķu goda likums, un Rūķis Žēlotājs to atgādināja.

Kamēr rūķi apspriedās, kā nelaimīgajai elfai palīdzēt, neviens neievēroja, ka Murmulītis jau šāvās turp, kur pār upi gulēja nogāzies koks. Viņš nevarēja gaidīt ne mirkli, ja jaunā, skaistā elfa, kas viņu bija nosaukusi par vienīgo draugu, bija briesmās.

Laikam gan nekad mūžā, kura ilgumu Murmulītis nemaz nezināja, viņš nebija skrējis tik ātri. Aizmirsis visu citu uz pasaules, viņš atcerējās tikai to, ka jāglābj mīlīgā elfiņa, kuru sagūstījuši mošķi. Ticis līdz upei, Murmulītis bez šaubīšanās uzsvempās uz resnā stumbra un kumuroja pāri, steigā atsitās pret resnu zaru, gandrīz ievēlās straumē, tomēr noturējās un klunkurēja

tālāk, klupa un, kūleni pārmetis, novēlās zemē jau otrā krastā. Viņš nebija pārāk stipri sasities, tikai bija aizelsies un apdullis no trakā skrējiena un kritiena. Brīdi pagulējis un atžilbis, viņš pietrausās kājās un skrēja tālāk bez saprašanas, vai skrien pareizi vai nepareizi. Viņš apstājās un ieklausījās: drūmi un smagnēji šalca lielo koku lapotnes, elfas smalko balstiņu saklausīt nevarēja. Murmulītis sadūšojās un sāka ūjināt. Varbūt viņa sadzirdēs. Atsaucās tikai meža balodis. Un tūdaļ pār galvu nošvīkstēja spārnu vēdas. Balodis bija atlidojis šurp, lēkāja no zara uz zaru, tirināja spārnus un dūdojošā valodā kaut ko satraukti vēstīja, Murmulītis gan nesaprata – ko. Tomēr viņš apjēdza, ka debeszilais putns, lidodams no zara uz zaru, aicina sekot. Iet bija grūti, jo taku, uz kuras Murmulītis iztenterēja, aizšķērsoja nokrituši zari, dzeloņaini staipekņi pinās pa kājām. Pāris reižu Murmulītis krita, rāva nost staipekņus, elsa, pūta, stenēja un kūleņoja, kamēr tika uz kājām. Pēkšņi baloža dūdošana atskanēja aiz muguras: pa zemi valstīdamies un ar šķēršļiem cīnīdamies, viņš bija sajaucis virzienu un sācis skriet atpakaļ. Balodis dūdoja arvien satrauktāk, steidzināja, bet Murmulītis ātrāk nevarēja, jo bija galīgi aizelsies.

Kādūviet ceļu aizšķērsoja mežacūku rakumi, netālu skanēja urkšķēšana, šņakstināšanās un sivēnu kviecieni. Murmulītim nepavisam negribējās tikties ar lielajiem, sarainajiem dzīvniekiem, kas, barā būdami, nevienam negrieza ceļu. Bet balodis skaļo cūku ņezgu laikam pat neievēroja, tik lidoja uz priekšu un aicināja Murmulīti līdzi. Ja nevajadzētu glābt mazo elfiņu, Murmulītis neskrietu cauri mežacūku barām. Par laimi, viņš augumā nebija nekāds dižais, tāpēc lielie meža dzīvnieki viņu

nepamanīja. Viņš pats uzgrūdās virsū sivēnam, kas iztrūcies sāka nelabi kviekt. Pārbijās arī Murmulītis, jo ieraudzīja, ka, skaļi nošņākusies, šurp rikšo milzīga sivēnmāte. Viņš pārlēca pāri kviecējam un, līkumodams starp saraiņiem, metās bēgt.

Ticis biezoknī, Murmulītis apstājās un ieklausījās. Neviens viņam nesekoja. Arī baloža dūdošanu nevarēja saklausīt. Lai kam tas bija aizlidojis uz citu pusi. No mežacūkām bēgdams, Murmulītis bija zaudējis pareizo virzienu un nezināja, uz kuru pusi jāiet. Biezoknī stāvēt nebija nekādas nozīmes, tāpēc viņš sāka spraukties uz priekšu, cerot izklūt klajākā vietā. Pēc dažiem soļiem viņš izmeimuroja uz šauras taciņas un apstājās, prātodams, vai jāiet pa labi vai pa kreisi. Paskrējis dažus soļus pa labi, Murmulītis saklausīja baloža dūdošanu aiz muguras. Balodis, spārnus kūlādams, aicināja viņu pasteigties. Un Murmulītis steidzās, cik nu vien jaudāja.

Pamazām biezoknis šķita skrajāks, starp kokiem vairs nestaipījās vīteņi, kas tik ļoti traucēja tikt uz priekšu. Nu jau varēja paskriet ātrāk, lai gan spēka bija palicis pavisam maz. Murmulītis pamanīja, ka mežā satumst. Vai debesis bija piemākušās vai jau nāca vakars, viņš nezināja. Tas arī nebija svarīgi. Murmulītis atcerējās

tikai, ka jāglābj elfiņa, kas viņu uzskatīja par savu vienīgo draugu. Un viņš sekoja balodim, kurp tas lidoja, jo bija pārliecināts, ka putns viņu aizvedīs tieši pie elfiņas. Un tad to varēs izglābt. Tomēr nekas neliecināja, ka viņa atrastos šajā biežoknī. Vai balodis mānīja? Varbūt tomēr veda pareizajā virzienā?

It kā uzminējis Murmulīša šaubas, balodis kādā vietā, kur asa, ērkšķaina zara galā vīdēja saraustīta daudzkrāsaina puķu vija, šāvās lejā. Vai tādu Murmulītis šodien nebija redzējis iepītu nebēdnīgās elfas matos? Viņš satvēra saplūnīto ziedu vītņi un, sirdij skaļi pukstot, steigās turp, kur lidoja meža balodis. Galīgi aizsiesies, Murmulītis meimuroja pa līkloču taku, kas veda dziļā gravā. Saules stari te vairs neiespīdēja, laikam bija pienācis vakars. Taka kļuva šaurāka, līdz pārvērtās savādā zemā alejā, pār kuru kļāvās koku zari. Murmulītim sānos spiedās asa krūmāja dzelkšņi. Meža balodi vairs nevarēja saskatīt, tikai kaut kur priekšā pa reizei vēl atskanēja vāra iedūdošanās.

Bija pilnīgi tumšs, kad Murmulītis pamanīja iezalgojamies sākumā zaļganu, vēlāk iesārtu gaismu. Šurp vēlās arī savādas skaņas, kas nebija nedz mūzika, nedz balsis, bet bija neskaidra murdoņa, dūkšana un pļepināšana. Taka pēkšņi izbeidzās stāvas kraujas malā. Lejā dega vairāki ugunskuri, blāzma šāvās pret debesīm, un dūmu vērpetes aizlocījās pāri koku galotnēm. Visu to Murmulītis gandrīz nemanīja, jo ieraudzīja elfiņas seju. Viņa bija iebāzta maisā, un maiss ap kaklu aizsiets ciet, tikai elfiņas galva palikusi ārā. Ap maisu lēkāja savādu mošķu bars. Murmulītis tā steigās, ka atkal klupa un pa stāvo nogāzi noripoja gandrīz pie mošķu vadoņa kājām. Tas mazo radījumu pavalstīja ar kāju un uzkliedza:

– Re, vēl viens ieradies! Celies augšā!

Murmulītis piesvempās kājās, izstiepās, piepūtās pēc iespējas lielāks un sacīja:

– Es neesmu ieradies, esmu atnācis pēc elfiņas, kuru jūs nolaupījāt.

Šie vārdi mošķus varen uzjautrināja, viņi smējās, locījās, kratījās un tirinājās, bet Farbīte sauca:

– Murmulīt, tu esi mans vienīgais glābējs, es negribu pie viņiem palikt!

– It kā šai kāds prasītu, ko viņa grib, – lielais mošķis, kasīdams spalvainos sānus, spriedelēja. – Kas šajā mežā ienācis, ir mūsējais, grib vai negrib. Tu, knēveli, arī.

Pārējie mošķi un spalvaiņi aurodami piekrita.

Murmulītis saprata, ka ar runāšanu neradījumus nepārliecinās un steidzās pie elfiņas, kas šņukstēja un rausījās maisā.

– Mēs nedrīkstam klausīt, jo tad viņi iegūs varu pār mums, – asaras liedama, skaistā, mazliet nošņurkusī būtne dvesa. Tieši tāda viņa Murmulītim likās jo vairāk žēlojama.

– Noslauki man asaras, jo tās kņūdina vaigus! – viņa lūdza. – Un aizdzen kniņšļus no pieres!

Murmulītis darīja, ko Farbīte lūdza: notrausa asaras un aizdzina kniņšļus, noglāstīja matus un izņēma tajos sabirušās skujuas un zariņus.

– Kā tu zināji, kur mani meklēt? – viņa steidza prašņāt.

Murmulītis aplika viņai ap kaklu saņurcīto puķu vītni.

– Es to atradu, – viņš samulsis sacīja. – Un meža balodis rādīja ceļu.

– Ai, cik tu esi mīļš! – elfa iesaucās. – Balodis ir mans. Es to pacēlu, kad tas maziņš bija izkritis no pārķļa, un izaudzināju. Tagad, lūdzu, atraisi maisam galu, lai es tieku ārā!

Kad Murmulītis grasījās to darīt, lielais mošķis norēcās:

– Knēveli arī maisā! Lai nomierinās!

Daudzas stipras rokas, spalvainas ķetnas un glumas pleznas Murmulīti atrāva no Farbītes un iebāza maisā, auklu ap kaklu savilka tik cieši, ka bija grūti paelpot. To darot, mošķi auroja tā, ka ausis krita ciet. Pēc tam viņi lēkāja, citi vārtījās pa zemi, skraidīja abiem gūstekņiem apkārt un mežonīgi priecājās. Lai nebūtu jāraugās uz šo varzu, Murmulītis centās saskatīt elfiņu. Pār viņas vaigiem atkal ritēja asaras. Murmulītis būtu gribējis tās noslaucīt, bet viņš pats bija iebāzts maisā un nevarēja paspert ne soli Farbītei tuvāk. Viņš mēģināja to darīt,

taču zaudēja līdzsvaru un novēlās zemē. Mošķi viņu uzslēja kājās un turpināja priecāties.

– Laidiet mūs vaļā! Laidiet vaļā! – Murmulītis sauca.

– Ak tā gan! Gribat tikt no maisa ārā? Labi! Bet tikai tad, kad būsiet kļuvuši par mūsējiem, – dažādās balsīs klaigāja mošķi. – Saki, saki, ka esi mūsējais, tūdaļ izlaidīsim no maisa. Tāda knēveļa mūsu barā vēl nav.

– Vēl nav, bet būs! Tāds smuks, apaļš knēvelītis, – lielais mošķis skatījās uz Murmulīti, auroja, smējās un kasījās.

– Šonakt mēs tevi apkvēpināsim dūmos, pēc tam uznesīsim kalnā un maisā ripināsim lejā, kamēr tu aizmirsi, kas esi un no kurienes uzradies.

– Visi, kas te atnāk, aizmirst, no kurienes nākuši.

– Un neatceras, kas agrāk bijuši.

– Bet elfai liksim dejot, griezties riņķī un apkārt, kamēr viņa nogāzīsies zemē un arī visu aizmirsi.

– Paturēsim gruzdošas govsādas dūmos, lai apkvēpst melna!

– Es nedejošu! – Farbīte iebrēcās.

– Dejosi gan! Vēl smukāk nekā pļavā ar citiem elfiem. Mēs nolūrējām.

– Ja ne, mēs tevi pabikstīsim ar degošu pagali, hi.

Tā runāja, klaigāja un spriedelēja mošķi.

Ugunskuri tika sabikstīti, melni dūmi cēlās gaisā, un sīvais smārds sāka plūst uz abu gūstekņu pusi. Mošķi turpināja priecāties.

Kādi tik tur bija kopā salasījušies! Lieli un mazi, resni un tievi, līki un taisni, spalvaini un glumi kā varden. Viens izskatījās gandrīz kā rūķis, cits – kā trollis. Par kādu varēja domāt, ka tas kādreiz bijis cilvēks, varbūt ļauns burvis.

Vienacainā ragana Kampadrilla pienāca un sāka go-rīties un šķobīties elfiņas priekšā, to aptaustīdama, ap-ošņādama un viebdamās.

– Tu ļoti slikti od pēc medus un puķēm. – To sacījusi, ragana norāva puķu vītņi, ko Murmulītis bija atnesis un aplicis elfai ap kaklu. – Gan jau drīz tu dvakosi kā šmuc-kaste un rūgumķērne, tad es ņemšu tevi par kalponi, lai tu man naktīs kutini kāju pēdas. Un tad es drausmīgi smiešos. Tas būs velnišķīgi patīkami. Ha, ha, ha!

No bezzobainās raganas mutes izlauzās tāds rēciens, ka Farbītei šermuļi skrēja pār kauliem un aizkrita ausis.

Pēc brīža viņa atkal saklausīja smieklu atbalsi, kas vēlās pāri kalniem un mežam.

– Pietiek blēņo-ties! – norēcās lie-lais mošķis. – Svie-diet ugunī sveķai-nas pagales, smirdī-gas ādas un kaulus! Lai ir gaišs un elfa redz, kur jādejo!

Mošķi šņākdami, krākdami un ķiķinādami ņēmās izpildīt vadoņa pavēli. Gaisā lidoja dzirksteļu spieti, plandījās dūmu vāli un sāka nelabi smirdēt. Izgaismojās lielais laukums, kura pretējā malā slējās stāvas klintis, starp kurām vīdēja tumšas alas, no tām nāca, vēlās, kūņojās ārā visādi mošķi un ķēmi. Elfai pie kakla atraisīja maisu, un tas nobruka pie viņas kājām.

Vadonis pavēlēja:

– Tagad dejo!

Sāka pļerkšķēt, šņākt, rēkt un rībēt. Tā laikam bija mūzika.

– Sper pirmo soli, tālāk ies labāk!

– Sāc nu! – mošķi gan pavēlēja, gan mudināja.

– Mēs negribam gaidīt! Drošāk, drošāk!

Kāds Farbītei tuvojās ar gruzdošu pagali un draudoši šņāca:

– Nu, ašāk!

– Nē! – par spīti briesmām elfa, asaru aizžņaugtā balstiņā iesaucās.

Viņa saprata: ja spers pirmo soli, mūdži un briesmoņi ieraus viņu savā vidū, tad apstāties vairs nevarēs, jo viņa pati it kā labprātīgi sākusi dejot, kļūstot par savējo.

Murmulīti lika mierā. Viņš raustījās, elsa un pūta, taču no maisa izklūt nevarēja. Kad mūdzis gribēja elfiņu bakstīt ar pagali, Murmulītis no visa spēka iesaucās:

– Nē! Lieciet viņu mierā! Es dejošu viņas vietā.

Salašņu bars aplusa.

– Tu? – viņi brīnījās. – Tu taču nemāki dejot. Tāds apaļš – cik garš, tik plats.

– Vienalga, laidiet mani, es pierādīšu... Bet jums nav... nav tiesību!

– Ho, ho, ho! –
barvedis smējās un pamāja
ar gruzdošu govš kāju.
Troksnis pierima. – Kad
ūpis šonakt būs trīs reizes
vaidējis, jūs abi jau būsiet
mūsējie. Un domāsiet tāpat kā
mēs. Lai viņš rāda, ko māk!

Murmulīti atbrīvoja no maisa
un pieveda pie elfas. Viņa to
apskāva un šņukstēja:

– Labāk mirsim, bet nekļūsim
tādi kā viņi.

Murmulītis bija gatavs mirt, ja
Farbīte to vēlētos, bet saprata, ka
mirt viņiem neļaus. Balsij ietri-
coties, Murmulītis prasīja:

– Kas jūs tādi esat, ka drīkstat ar
mums tā apieties?

– Mēs esam koraki un farkiji. Neesi dzirdējis? Es jau
zināju, – sacīja lielais mūdzis. – Jo tu pārāk ilgi gulēji,
akmenī ielīdis, tāpat kā tavi labie rūķi. Pē! Pa to laiku
pasaule ir mainījusies. Tagad vairs nav tā kā pirms tūk-
stoš tūkstoš gadiem. Tie, kas nebija salīduši akmeņos un
pārdzīvoja ledus laikmetu, pārvērtās par korakiem un
farkijiem un aizmirsa, ko agrāk zinājuši un darījuši.
Mūsu ir daudz, un drīz mēs valdīsim pār pasauli. Kas
mums pretojas, tas tiek par šņurkuli. Tā ka sāciet vien
labprātīgi kustēties un kļūstiet par mūsējiem. Citas
iespējas nemaz nav!

Farbīte trīcēdama piekļāvās Murmulītim un gauži iz-
misusi iedziedājās:

– Ai, mīļlais, kas esi tik jauks!
Mans drošais un vienīgais draugs,
Es līksmoju, skrēju bez prāta,
Man patika dejot bez sāta, –
Jo likās – ir pasaule skaista,
Viss laistās un mirgo, un saista,
Un malas tai nava nekur...
Es nezināju, ka ļaunums
To maitā un pārvērš, un bur.
Par aušībām savām nu kaunos.
Jel piedod! Tev manis dēļ jācieš.
Bargs pārbaudījums ir sācies,
Kas kopā mums jāiztur...

Elfas balstiņa aizrāvās, un asaras ritēja pār bālajiem vaigiem.

Sākās ņezga, spieģšana un trokšņošana. No alas, kas rēgojās klintī, ārā gāzās pavisam dīvainu radījumu ņudzeklis. Savādās būtnes plēsās, grūstījās, spiedza un auroja, turēdamās cita pie citas. Vieni rāpoja, citi līda, klunkuroja. Kurš cēlās kājās, tika norauts zemē, kas bija apakšā, tas augšējam koda, sita un skrāpēja. Neviens no bara nevarēja atdalīties, to tūdaļ saķēra daudzas rokas un parāva apakšā.

Vienacainā un bezzobainā ragana, uzdvesdama ne-labu dvaku, iešņāca elfiņai ausī:

– Tie ir šņurkuļi. Ja nedejosi, viņi tevi tūdaļ ieraus savā barā, no kura, kā tu redzi, neviens ārā netiek.

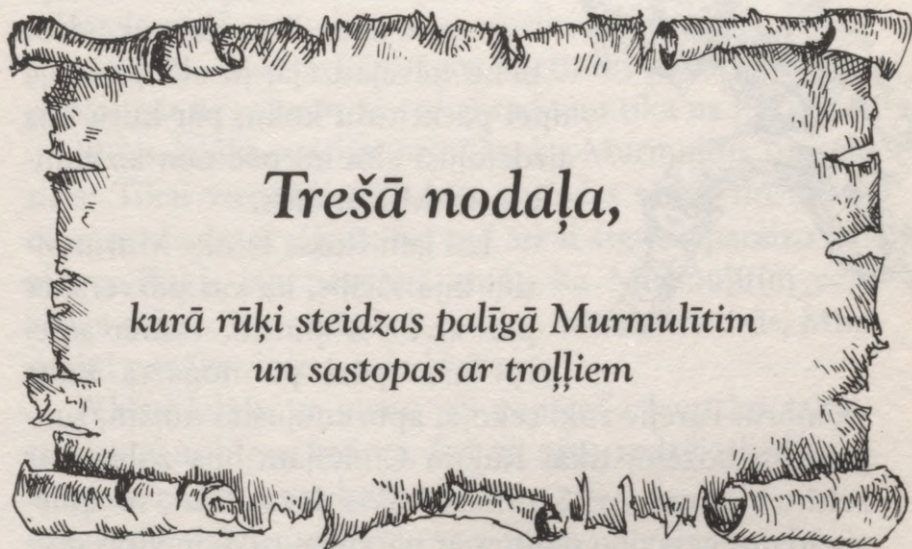
Šņurkuļu kamols kā liela, ķēmīga siena kaudze draudoši tuvojās. Nagainas, spalvainas rokas, ķetnas un pleznas jau snaikstījās pēc nelaimīgajiem.

– Dejo, un tu būsi mana kutinātāja. Iepriekšējo es atdevu šņurkuļiem, jo viņa labi nekutināja, ha, ha, ho, ho...

Barvedis gaisā novicināja gruzdošo govs kāju. Atkal sāka rībēt, dārdēt, svilpt un pļerkstēt nemūzika. Lai Farbīti neierautu ņudzulī, Murmulītis sāka griezties un vilka viņu līdzī. Elfai no šausmām, dūmiem un smakām noreiba galva. Viņa juta, ka krīt, un zaudēja samaņu.

Nošvīkstēja platu spārnu vēdas, uz klints izciļņa nosēdās liels ūpis un smagi novaidējās. Stindzinoša atbals kā dunošs vāks vāzās pāri kalniem un mežiem.

Trešā nodaļa,

*kurā rūķi steidzas palīgā Murmulītim
un sastopas ar troļļiem*

Rūķus bija nepatīkami satraukusi Septītā Rūķa ierašanās. Un kur nu vēl izbiedēto elfu žēlabainie lūgumi palīdzēt vieglprātīgajai elfai, kas aušības dēļ tikusi mošķu gūstā! Ne rūķi pazina elfu, ne viņiem bija vēlēšanās cīnīties ar mošķiem to pārvaldītajā mežā. Rūķu vienīgais sapnis bija ātrāk sākt ceļojumu uz tālo ziemeļu dzimteni, no kurienes ledus šļūdonis viņus atdzinis šurp un šeit iesprostojs akmens gultās. Viņi vēl neprata ne droši kustēties, ne aši izlemt, kā rīkoties. Tomēr viņi bija labi rūķi un tādi gribēja palikt. Kad elfi pateica, ka Murmulītis jau aizskrējis elfiņu glābt, Rūķis Modinātājs iesaucās, ka šiem jādodas pakal, jo viņš bija ar Murmulīti noslēdzis draudzību un paspiedis tam ķepiņu.

– Jā, – piekrita Rūķis Žēlotājs, – mēs viņus nedrīkstam atstāt nelaimē. Ak, ko lai tagad dara! – viņš vaimanāja.

Tad Rūķis Izlūks pirmais aizsteidzās citiem pa priekšu, lai noskaidrotu, pa kuru ceļu vai taku jāiet. Pagaidām skaidrot neko nevajadzēja, jo elfi parādīja upei pārkritušu koku, pār kuru bija aizdejojusi elfa un pēc tam aizklunkurojis Murmulītis.

Lai gan Rūķis Izlūks Murmulītim bija sacījis, ka var pārvērsties par zivi vai putnu, tomēr upei viņš gāja pāri pa nogāztā koka stumbru. Pārējie rūķi sekoja, apbruņojušies nūjām, runģām un bozēm, tikai Rūķim Cīnītājam bija zobens ar zeltītu rokturi. Arī Septītais Rūķis devās līdzī, tā apliecinādams gatavību dalīties ar pārējiem rūķiem visās grūtībās. Drīz viņš izvīrījās gājiena priekšgalā un stingri soļoja tūdaļ aiz Rūķa Cīnītāja. Pat Rūķu Rūķis no viņa atpalika, lai gan bija uzņēmies vadoņa pienākumus. Pēdējais elsdams tuntuļoja Rūķis Ceļvedis, jo viņu stipri kavēja maiss ar rakstu kamoliem. Viņš nožēloja, ka maisu paņēmis līdzī: varēja paslēpt akmens vēderā, kur jau tik ilgi tas bija gulējis. Atstāt šeit, mežā nobēdzinātu, gan nedrīkstēja. Ja mūdži to uzietu un nozagtu, tad viņi nekad vairs neatradīs nedz rūķu gudrību grāmatas zem Dižā kalna, nedz ceļu uz savām īstajām mājām un pārstās būt rūķi. Tāpēc Rūķis Ceļvedis tusnīdams stiepa kamolu maisu līdzī un mazliet dusmojās uz citiem rūķiem, ka tie nepalīdz.

Mazais, lunkanais Rūķis Izlūks virzījās uz priekšu ātrāk nekā pārējie. Viņš ļoti veikli un āši ieraudzīja Murmulīša pēdas, pamanīja vietumis aplauzītos sīkos zari-

ņus, izkārpītās sūnas, kur Murmulītis bija kritis, klupis, vēlies un cēlies kājās. Rūķis Izlūks būtu varējis iet vēl ātrāk, bet pārējie, kas bija augumā lielāki, nespēja viņam sekot, jo pinās zemajos zaros, dzelkšņainajos krūmos un staipekņos. Rūķim Cīnītājam vietumis taku vajadzēja paplatināt ar zobenu, un tikai tad viņi tika uz priekšu.

Rūķis Izlūks mazliet brīnījās, ka Murmulītis tik tālu ticis. Tikai vietumis viņš bija pašā vies sāņus no taisnā ceļa, metis dažas cilpas, bet tad atkal atguvis pareizo virzienu. Rūķis jau nevarēja zināt, ka Murmulītim ceļu rādīja debeszila meža balodis. Lai kā rūķi steidzās, Murmulīti panākt viņiem neizdevās.

Pēkšņi Izlūks ar vienu aci pamanīja kaut ko saktamies zem bieza krūma, bet ar otru redzēja kādu paslēpjamiem aiz resna koka takas pretējā pusē. Topašbrīd viņš brīdinoši satvēra sudraba cirvīti, kas parasti atradās aiz jostas. Vai mošķi jau rūķus atklājuši un gatavojas uzbrukt? Nojauta Rūķim Izlūkam lika mesties uz priekšu. Tajā vietā, kur viņš tikko bija stāvējis, no koka zariem nolēca savāds radījums un, ceļgalos šūpojoties, vēroja viņu. Rūķis Izlūks spalgi iesvilpās, pacēla spožo cirvīti un bija gatavs aizstāvēties. Savāda radījums vēl

neuzbruka, bet Izlūks manīja, ka citi tādi paši radījumi no visām pusēm lien viņam klāt. Pārējie rūķi bija atpalikuši. Izlūks bija pārāk aizsteidzies uz priekšu. Strauji atskatījies, viņš redzēja, ka var pāris soļus atkāpties. Tūdaļ vajadzēja piesteigties pārējiem rūķiem, bet kāpēc tos nemanīja?

Tajā brīdī, kad Rūķis Izlūks brīdinoši iesvīlpās, ar Rūķi Ceļvedi notika nelaime. Kamolu maiss traucēja izlīst pa stipri nolīkuša koka apakšu, un, cauri biežajiem krūmiem nevarēdams apiet apkārt, viņš nolēma rāpties kokam pāri. Ar grūtībām uzsvempies augšā un uzvilcis arī kamolu maisu, Rūķis Ceļvedis lēca zemē, taču zemi nerasniedza, jo palika karājamies gaisā. Izrādījās, ka viņš atrodas kokam vienā, bet maiss – otrā pusē. Maisa sik-

snas, kas bija sajoztas krustu šķērsu pār krūtīm, neļāva no tām atbrīvoties. Brītiņu pakārpījies un zemi sasniegt nespēdams, viņš nelabi iebļāvās. Izmisušo kliedzienu pārējie rūķi sadzirdēja un steigšus metās atpakaļ. Tas bija diezgan smieklīgi, kad viņi ieraudzīja Rūķi Ceļvedi karājamies kokā un tirinām kājas. Tomēr rūķi nesmējās, viņi neveiklamam biedram palīdzēja tikt uz zemes un steidzās tālāk. Rūķis Ceļvedis, gudrības maisu uzdabūjis mugurā, tenerēja nopakaļis un pukojās, ka viņam kamolu maiss jāstiepj vienam pašam. Viņš tikai cieši apņēmās ar maisu mugurā nekad vairs nelēkt zemē no koka. Tikmēr pa priekšu ejošie rūķi steidzās panākt Rūķi Izlūku, bet drīz saprata, ka pazaudējuši Rūķa Izlūka pēdas. Pamazām kļuva tumšāks, un rūķiem kļuva neomulīgi. Vai Rūķis Izlūks aizgājis citā virzienā? Neizpratnē kādu brīdi rūķi minstinājās, pētīja zemi, mēģinādami saskatīt pēdas, bet nekas neliecināja, uz kuru pusi Rūķis Izlūks aizgājis. Visapkārt kā bieza siena stāvēja drūms biezoknis.

– Ko lai tagad dara? – rūķi čukstus jautāja cits citam.

Atbildi neviens nezināja. Beidzot Septītais Rūķis izlēma:

– Es iešu Rūķi Izlūku meklēt. Lai godātais Rūķis Cīnītājs seko man, bet pārējie lai gaida mūs atgriežamies!

Rūķu Rūķim nepatika Septītā Rūķa priekšlikums. Rūķu Rūķis uzskatīja, ka tikai viņam ir tiesības izlemt, kas jādara, tāpēc viņš tūdaļ iebilda:

– Mums jāpaliek kopā. Ja izšķirsimies, mūs vieglāk pieveiks.

– Rūķi Izlūku atstāt vienu pašu nav godīgi, – Septītais Rūķis atcirta.

– Viņam neklājās aizskriet uz priekšu tik tālu, ka mēs nedzirdam un neredzam, kas ar viņu notiek.

– Kad griezāmieš atpakaļ, mums vajadzēja Rūķi Izlūku pasaukt, lai viņš pagaida.

– Lūdzu, nestrīdieties, – žēlā balsī un gauži nokauņējies ierunājās Rūķis Ceļvedis. – Tā ir mana vaina, ka tā noticis. Es nedrīkstēju rāpties kokā. Man nāktos maisu noņemt no pleciem, bet es steidzos, jo biju atpalicis. Lūdzu, piedodiet, ka pakāros kokā!

Rūķis Ceļvedis izskatījās ļoti apjucis un nelaimīgs.

Kamēr viņi sarunājās, izrādījās, ka Septītais Rūķis pazudis, acīmredzot aizgājis meklēt Rūķi Izlūku. Viņi bija palikuši tikai pieci.

– Turēsimies kopā! – Rūķu Rūķis pavēlēja. – Citādi mūs aplasīs pa vienam. Vispār mums nevajadzēja mežā nākt iekšā.

– Jā, taču mums bija jāglābj Murmulītis, – svarīgi sacīja Rūķis Žēlotājs. – Mēs esam iekūlušies ķibelē tāpēc, ka gribējām izdarīt labu darbu, to neviens mums nedrīkst pārnest. Beigsim strīdēties un domāsim, ko darīt tālāk!

Tas bija prātīgi sacīts, rūķi sabāza bārdas kopā un sāka gudrot.

Kamēr rūķi domāja, Septītais Rūķis, uz ceļiem nometies, rāpoja uz priekšu un mēģināja saskatīt pēdas, ko būtu atstājis Rūķis Izlūks. Pēdu nebija.

– Tas nevar būt, – Septītais Rūķis pie sevis purpināja, – viņš tak nebūs uzskrējis gaisā.

Patiesībā tā bija gan noticis.

Tajā brīdī, kad svešās būtnes viņu no visām pusēm ielēca un viņam nebija, kur atkāpties, Rūķis Izlūks atcerējās, ka viņš vienmēr ir divi un var pārvērsties par zivi, putnu vai ko citu, ja tāda vajadzība rastos. Kad savādās būtnes lēca uz priekšu, lai Rūķi Izlūku sa-

grābtu, viņš uzspurdza gaisā, notupās uz resna zara un prasīja:

– Kas jūs tādi esat? Ko jūs no manis gribat?

Savādās būtnes nosnaikstīja garās rokas, izbolīja acis un nemaz nevarēja atbildēt, kas viņi ir. Vadonis paplātīja muti, bet ne skaņa nenāca ārā. Tad Rūķis Izlūks minēja:

– Vai tikai jūs neesat kalnu troļļi?

Vadonis atkal paplātīja muti, paskatījās uz otru, kas bija nostājies blakus, un sacīja:

– Jā, mēs esam kalnu troļļi.

– Tad jau tu būsi Torns, – Rūķis Izlūks secināja.

Lielais trollis atkal paskatījās uz mazāko, kas stāvēja blakus, un tas apliecināja:

– Jā, viņš ir mūsu vadonis Stiprais Torns.

– Tā jau domāju, – Rūķis Izlūks noņurdēja. – Un tu laikam esi viņa padomnieks Gudrais Aizeks.

– Jā, tas es esmu gan, – mazākais trollis apliecināja. – Kas tu tāds esi, ka mūs pazīsti, bet mēs tevi nepazīstam?

– Jums vienkārši ir sliktāka atmiņa, – Rūķis Izlūks sacīja. – Nudien dīvaini, ka jūs mani neatceraties. Pirms tūkstoš tūkstoš gadiem dzīvojām kaimiņos.

– Kaimiņos? Jā, laikam gan, – Aizeks murmināja. – Tagad man kaut kas nāk prātā...

Un troļļi atcerējās, ka pirms ledus laikmeta viņi tiešām dzīvojuši kaimiņos. Lai arī reizēm strīdējušies, pat plēsušies, tomēr šobrīd tas vairs nelikās svarīgi, jo troļļus tāpat kā rūķus šurp atdzinis milzīgais ledus šļūdonis, kas vēlies pāri vai puspasaulei, ceļā visu noslaucīdams. Tagad, kad laiki mainījušies, arī troļļi gribot tikt atpakaļ uz seno dzimteni, tikai nezinot, kā turp nokļūt. Nesen viņi mitinājušies tuvējās kalnu alās, bet nez no kurienes šurp atklīdušu mošķu un mūdžu bars troļļus no alām ar viltu izmānījis un pieprasījis tiem labprātīgi pievienoties un arī kļūt par korakiem un farkijiem. To neviens kārtīgs trollis nevēloties.

Uzklausījis troļļu bēdu stāstu, Rūķis Izlūks atklāja, ka rūķi gatavojoties doties prom, tikai jāatbrīvojot Murmulītis un elfiņa, ko mošķi sagūstījuši. Ja troļļi būtu ar mieru palīdzēt Murmulīti un elfu atbrīvot, viņi varētu pievienoties rūķiem, kuri, par laimi, zinot, kā nokļūt atpakaļ dzimtenē. Troļļi bija ar mieru palīdzēt, jo mūdži un mošķi esot uzglūnējuši un saķēruši arī vairākus mazos trollīšus, ko turot alās. Troļļi klāstīja, ka šodien mošķi mežonīgi aurojuši. Tā viņi darot ik reizes, kad

izdodoties kādu noķert un aizraut uz saviem midzeņiem. Tad viņi kurinot ugunsķurus un spīdzinot gūstekņus, līdz tie esot ar mieru kļūt par farkijiem. Kas pārāk pretojoties, tiekot pārvērsts par šņurkuli.

– Pirmo reizi dzirdu, ka uz pasaules vaiga radušies tādi trumi, – Rūķis Izlūks sacīja.

– Jā, agrāk nebija, bet tagad saviesušies, – Gudrais Aizeks piekrita. – Viņi iekāro to, kas pieder citam, atņem svešu mantu un zog mazuļus.

Kopīgās bēdas ļāva Rūķim Izlūkam saprasties ar troļļu vadoni Stipro Tornu un aizmirst nebūt ne pirms tūkstoš tūkstoš gadiem radušos strīdiņu. Gudrais Aizeks atvainojās Rūķim Izlūkam par to, ka viņi to noturējuši par farkiju.

Rūķis Izlūks vairs nebaidījās un nolēca no zara, uz kura bija tupējis.

– Tagad, – viņš teica, – mums jādodas glābt Murlīti un elfu. Un raudzīsim atbrīvot arī mazos troļlišus.

Tika nolemts, ka troļli nekavējoties pielavīsies koraku un farkiju nometnei, izpētīs, no kuras puses vislabāk mošķus pārsteigt un gūstekņus atbrīvot. Rūķis Izlūks steigsies atpakaļ, lai sameklētu un atvestu šurp pārējos rūķus, kuriem jau sen bija jābūt klāt, bet kuri nezina kāpēc arvien vēl

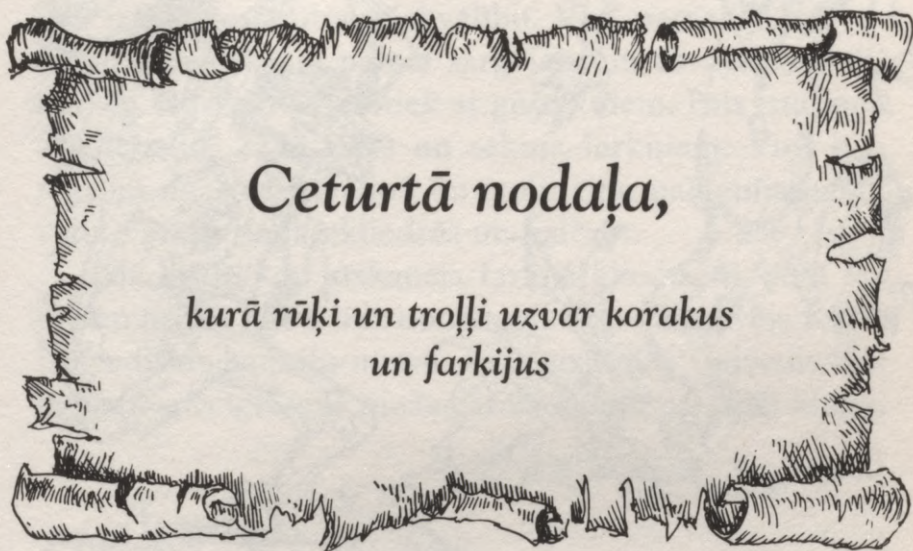

kavējās. Kļuva tumšs, un Rūķis Izlūks bažījās, ka pārējie rūķi varbūt ir apmaldījušies. Taku tikai ar grūtībām varēja saskatīt. Ja viņš pa to vienreiz jau nebūtu gājis, varbūt pats atceļā nomaldītos.

Ļoti steigdamies, Rūķis Izlūks pēkšņi uzgrūdās virsū kaut kam liels un dzīvam, kas grasījās zvelt ar bozi. Par laimi, pēdējā brīdī viņi viens otru pazina. Taču Septītais Rūķis bija viens pats. Abi nolēma, ka Rūķis Izlūks meklēs pārējos, bet Septītais Rūķis mēģinās panākt troļļus un palīdzēs tiem atrast pieeju koraku un farkiju nometnei. Troļļi bija teikuši, ka mūdži nometni apsargā, bet dažreiz, kad izdevies kādu sagūstīt, lielajos priekos to aizmirstot.

Tiklīdz abi rūķi izšķīrās un aizsteidzās katrs uz savu pusi, pāri koku galotnēm pāršalca platu, spēcīgu spārnu vēdas. Bija dziļa nakts. Ja šur tur zem lielajiem kokiem nesāktu spīguļot trupējošu praulu zaļganā gaisma, iet nebūtu iespējams. Bet prauli spīguļoja: jo nakts kļuva tumšāka, jo prauli spēcīgāk izstaroja savādo gaismu, kas ļāva saskatīt katru krūmu un koku.

Septītais Rūķis troļļus panāca, kad tie bija apstājušies kraujas malā un vēroja lejā liesmojošos ugunskurus. Smacīgi dūmu mutuļi kāpa augšup. Rībēja, spiedza, tarkšķēja un dunēja koraku un farkiju mūzika, kas pat troļļiem lika pieglaust ausis un viebties. Lejā ap Murmulīti un elfu lēkāja mošķu ņudzeklis. Kamēr atnācēji vēroja lejā notiekošo, pārļaidās ūpis, apsēdās uz klints izciļņa un, kā nelaimi vēstīdams, gari un grūtsirdīgi novaidējās. Ūpja vaidis kā smaga, biedējoša sega klājās pār mežu, ieleju un kalniem, visu dzīvo smacēja un spieda pie zemes. Kavēties nedrīkstēja. Troļļi zināja, ka pēc šādiem ūpja vaidiem drīz vien jāizšķiras gūstekņu liktenim.

Ceturtā nodaļa,

*kurā rūķi un troļļi uzvar korakus
un farkijus*

Troļļi vēl nekad nebija iedrošinājušies iebrukt koraku nometnē, lai atbrīvotu sagūstītos trollišus, bet Septītais Rūķis viņus iedrošināja. Turklāt Rūķis Izlūks bija solījis, ka tūdaļ ar pārējiem rūķiem nāks palīgā.

Troļļi sadalījās divās daļās. Pirmā grupa Stiprā Torna un viņa padomnieka Gudrā Aizeka vadībā aizlavījās pa ieplaku, lai nokļūtu mūdžu nometnes aizmugurē. Pārējos Septītais Rūķis veda gar klints krauju, kur melnēja ieejas vairākās alās. Augšā, takas galā, atstāja tikai vienu trolli, kam bija jāsagaida citi rūķi. Skaļi kļiedzot, viņiem jādrāžas lejā tieši koraku nometnes vidū un gūstekņi jāatbrīvo. Tiklīdz atskanēs rūķu signāls, pirmā troļļu grupa uzbruks nometnei no aizmugures, bet otrā Septītā Rūķa vadībā – no sāniem

un uzmanīs ieejas alās, lai nešpetnie radījumi tajās nepaglābtos.

Gan pirmā, gan otrā troļļu grupa jau bija ieņēmusi savu vietu un nepacietīgi gaidīja rūķu galvenos spēkus. Bet tie arvien vēl kavējās, un norunātais uzbrukuma signāls neatskanēja. Troļļi sāka uztraukties, ka farkiji, kuriem bija uzdots nometni apsargāt, viņus pirms laika pamanīs. Taču farkiji bija no jaunajiem, nesen kļuvuši par farkijiem un pārmērīgi necentās koraku priekšā izkalpoties. Viņi jutās droši, jo bija pārlicināti, ka neviens necentīsies Murmulīti un elfu atbrīvot. Līdz šim īsajā farkiju mūžā viņi neko tādu nebija piedzīvojuši, tāpēc pret savu pienākumu izturējās vieglprātīgi, jo vairāk tādēļ, ka gribēja noskatīties sagūstīto spīdzināšanu.

Tomēr starp sargiem atradās viens sodīts koraks, kas bija pazemināts par farkiju, jo reiz nebija izpildījis vadoņa pavēli. Šis pazeminātais koraks šaudījās apkārt, lai vēlāk nosūdzētu vieglprātīgos jaunos farkijus un tādējādi izpelnītos vadoņa labvēlību. Viņš pamanīja, ka arvien vairāk farkiju pamet sargvietu un tuvojas nometnei, lai redzētu, kas notiek ar gūstekņiem. Pats iztapaņa arī nepalika savā vietā un sekoja farkijiem. Viņš bija mazliet ilgāk aizkavējies, un troļļi viņu pamanīja pārāk vēlu. Farkijs skaļi iekliedzās un palēcās.

Tajā brīdī, kad atskanēja farkija kliegziens, rūķi vēl arvien nebija tikuši līdz nometnei. Viņus aizkavēja Rūķis Ceļvedis ar kamolu maisu. Lai gan Rūķis Ceļvedis bija liels un spēcīgs, viņš pinās garajā mētelī un bieži klupa.

Arī kamolu maiss bija smags, un rūķis netika līdzī pārejiem, kas steidzās uz priekšu, cik ātri vien varēja. Ik pa brīdim pārejiem vajadzēja apstāties un sagaidīt Rūķi Ceļvedi, kas nepārtraukti atpalika. Viņš bija mazliet bailīgs un negribēja tumsā palikt viens pats. Katru reizi, kad viņš aizelsies un nomocījies panāca uz priekšu aizsteigušos rūķus, Rūķis Ceļvedis gribēja atpūsties, tomēr nest kamolu maisu kādam citam neļāva. Tas būtu pret rūķu noteikumiem: katram bija jāpilda savs pienākums. Rūķis Izlūks saprata: vilcinoties viņi var nokavēt, tāpēc ieteica pie Rūķa Ceļveža palikt Rūķim Žēlotājam. Pārējie dosies līdzī Rūķim Izlūkam.

Tas bija ļoti prātīgi darīts, jo mošķu nometnē jau valdīja milzīgs uztraukums. Viss lielais mošķu bars skrēja turp, kur bija atskanējis farkija gari stieptais klieziens. Sākās briesmīga cīņa, un Stiprā Torna troļļiem klājās plāni. Cīniņā devās arī Septītā Rūķa vadītie troļļi, tomēr viņu spēki bija par vājiem, lai uzvarētu.

Koraki ātri saprata, ka uzbrukuši troļļi, no kuriem pārāk nav jābaidās. Koraku vadonis sakārtoja mūdžus tā, lai farkiji būtu pirmie, kas stāsies pretī troļļiem, bet galvenos koraku spēkus vērsa pret troļļiem, kas uzbruka no piekalnes puses. Varbūt koraki ar troļļiem ātri tiktu galā, ja negadītos kāds misēklis. Vadoni stipri samulsināja savādais lielais rūķis, kas, zarainu bozi riņķī griezdams, klīdināja koraku ciešo loku un vairākās vietās to pārrāva. Kur šis rūķis gāja, koraki pajuka un palika zemē kā nopļauti, baidoties pacelt galvu. Ja troļļiem bija radies tāds sabiedrotais, tas nebija uz labu. Šī bija pirmā reize, kad troļļi iedrošinājās korakiem uzbrukt. Tam noteikti bija kāds sakars ar šodien sagūstīto elfu un savādo mazo radījumu, troļļi acīmredzot gribēja viņus atbrīvot.

Ja nu viņi ir tik vērtīgi, tad gan viņus nedrīkst atdot. Vadonis pameta cīniņu un dažu stiprāko koraku pavadībā steidzās atpakaļ uz vietu, kur bija atstāti abi gūstekņi.

Vērodams lejā notiekošo cīniņu, uz klints izciļņa tu-pošais ūpis vēlreiz novaidējās. Savādas, baisas trīsas pārskrēja pār elfiņas un Murmulīša augumu. Kad korani aizskrēja cīnīties ar troļļiem, abi gūstekņi palika pie liesmojošajiem ugunskuriem. Viņi bija tik apdulluši, ka nespēja pat bēgt. Farbīte vēl nebija atguvusies no ģīboņa un tikko varēja nostāvēt kājās. Vaukšķēdams, vērķšķēdams, spiegdams un pīkstēdams viņiem tuvojās šnurkuļu kamols, lai abus ierautu savā vidū. Murmulītis attapa sagrābt zemē nosviesto gruzdošo govju kāju un

centās šņurkuļus atgaiņāt. Viņš redzēja, ka dūmojošais kauls spēja šņurkuļus nobiedēt. Kad Murmulītis to vicināja, viņi kaukdami un aurodami kāpās atpakaļ. Murmulītis saprata, ka nedrīkst palikt uz vietas, ir jābēg, kamēr koraki un farkiji cīnās ar dīvainajiem troļļiem, kuri pēkšņi uzradušies. Murmulītis izlēma bēgt uz to pusi, no kuras viņš atnāca, un mēģināt atrast taku. Vienā rokā viņš turēja gruzdošo govš kāju, otrā saņēma elfas šauro, trīcošo plaukstu un veda viņu uz stāvo kalnu, no kura bija novēlies. Necik tālu bēgļi netika. Šņurkuļi sāka uzmākties vairāk, arvien tuvāk snaikstījās viņu ķēmīgās ķepas un pleznas. Murmulītis saprata: kamēr kauls dūmos, šņurkuļi baidīsies viņiem pieskarties. Mošķi neatkāpās, sekoja soli solī. Tad bēgļi pamanīja, ka šurp skrien pats koraku vadonis un viņam līdzī vēl daži citi. Slēptuves nebija, visapkārt tinās, pinās un grozījās šņurkuļi.

Kad atskanēja gari stieptā ūpja nopūta, rūķi bija sasnieguši kraujas malu un ieraudzīja dūmojošos mošķu ugunsurus. Rūķis Izlūks ātri aptvēra, ka troļļi nav sagaidījuši rūķu ierašanos un izšķirošā cīņā jau sākusies. Un tad viņš ar visuredzošo aci ieraudzīja elfu un Murmulīti, kas drošsirdīgi atgaiņājās no šņurkuļiem. Abiem draudoši tuvojās pats koraku vadonis. Tūdaļ, tūdaļ abus sagrābs! Rūķis Izlūks palēcās gaisā, pārvērtās par lielu sikspārni un laidās lejā, spārngala ķepā vicinādams sudraba cirvīti.

Liels ūpis, kas tupēja uz klints izciļņa un apaļām acīm vēroja notiekošo, izpleta plēsīgo knābi un drūmi novaidējās trešo reizi. Zemā, stindzinošā skaņa aizvēlās pāri mežam un kalniem, likdama nodrebēt ikvienai dzīvībai. Nodrebēja arī Rūķis Izlūks, lai gan viņš bija

ļoti drošsirdīgs, un metās lejā uz troļļu vadoni. Arī ūpis izpleta platos spārnus un šāvās lejā. Rūķis Izlūks saprata: pārvērdamies par sikspārni, viņš ir pielāvis kļūdu, jo tūkstoš tūkstoš gadu laikā bija aizmirsis, ka lielie ūpji sikspārņus medī. Lai pārvērstos atkal par rūķi, viņam bija jāpieskaras pie zemes, pirms ūpis viņu satvēris un aizrāvis pa gaisu gaisiem. Sudraba cirvīti vicinādams, viņš strauji krita lejā, un lejup šāvās arī ūpis.

Pārējie rūķi, kas beidzot bija atsteigušies un jau skrēja pa nogāzi lejup, redzēja, cik lielas briesmas draud Murmulītim un elfai. Vēl lielākas briesmas draudēja Rūķim Izlūkam, ja vien ūpim izdosies satvert veikli lidojošo sikspārni. Tomēr rūķi neko citu nevarēja darīt, kā vien skriet un cerēt, ka pagūs laikā un palīdzēs savam biedram brīdī, kad viņa kājas skars zemi.

Kad koraki jau stiepa rokas, lai sagrābtu Murmulīti un elfu, gar mošķu acīm noplīvoja melni spārnī, tās aizskāra un uz brīdi darīja aklas. Pats lidonis nepaguva pieskarties zemei, jo viņu parāva atpakaļ gaisā. Tūdaļ klāt bija arī pārējie rūķi. Pirmais bija Rūķis Cīnītājs ar vareno zobenu, kura priekšā koraki atkāpās, taču padoties nedomāja, jo rūķu nebija daudz. Vadonis spalgi izbrēca kaujas saucienu, kas nozīmēja, ka korakiem un farkijiem jāsteidzas šurp un jāuzbrūk visiem svešiniekiem.

Vadonis nezināja, ka farkiji neatsteigsies, jo ir aizņemti cīņā ar Stiprā Torna un Gudrā Aizeka troļļiem otrā no- metnes malā. Koraki, visi kā viens pagriezuši muguru Septītajam Rūķim un viņa troļļiem, steidzās pie vadoņa. Tajā brīdī Septītais Rūķis sagrieza zaraino bozi virs galvas un svieda. Tā lidoja svilpdama un trāpīja ūpi tā, ka tas atlaida sikspārni, kurš tūdaļ šāvās atpakaļ uz cīņas lauku, lai palīdzētu citiem rūķiem. Redzēdami, ka Septī- tais Rūķis aizsviedis zaraino bozi, koraki viņu aplenca un droši vien būtu arī pieveikuši, ja neatgadītos kas ne- parasts.

Kā zināms, Rūķis Ceļvedis bija atpalcis, jo nejaudāja pa tumsu un šauro taku stiept kamolu maisu, un Rūķis Žēlotājs bija palcis pie viņa. Abi tomēr steidzās, cik vien ātri varēja, un nonāca nogāzes malā, kad cīniņš pilnā sparā gāja vaļā. Rūķis Žēlotājs bez garas domā- šanas metās tur, kur izšķīrās Murmulīša un elfas liktenis. Bet Rūķis Ceļvedis, stiepdams savu maisu, atkal bija

mazliet aizkavējies. Apstājies atvilkt elpu, viņš ieraudzīja, ka Septītais Rūķis sviež zaraino bozi ūpim, paliek bez varenā ieroča un ka viņam aurodami uzbrūk koraki. Rūķis Ceļvedis tik ļoti steidzās palīgā Septītajam Rūķim, ka atkal sapinās garā mēteļa stērbelēs un krita. Kamolu maiss lidoja pāri viņa galvai un sāka velties pa stāvo nogāzi lejā. Piedevām maisa gals spruka vaļā, un kamoli lēkādami arvien ātrāk ripoja tieši turp, kur plosījās

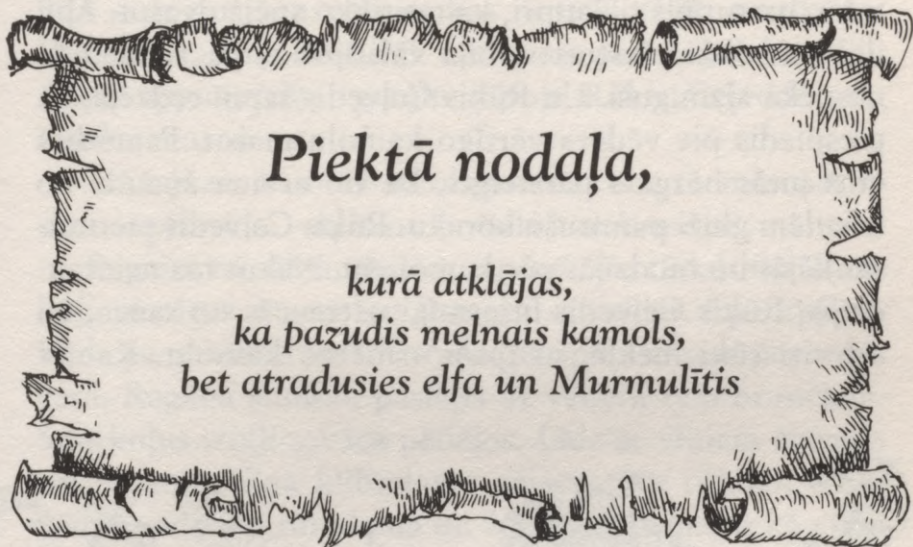
niknā cīņa. Lēkājošo kamolu parādīšanās korakiem šķita liela burvestība un uzdzina bailes, bet šnurkuļos radīja briesmīgu paniku. Tie spiegdami, kliegdami un aurodami kūleņu kūleņiem metās bēgt, pa ceļam pīdamies atrisušajos kamolu pavedienos. Šnurkuļi glābiņu meklēja pie korakiem, spiedās pie viņu kājām un ķērās apkārt, tādējādi traucēdami cīnīties ar uzbrūkošajiem troļļiem un rūķiem.

Tostarp Septītais Rūķis bija sameklējis zaraino bozi un metās koraku barā, kurš no negaidītā un straujā uzbrukuma sāka atkāpties. Tomēr mošķi padoties nedomāja. Vadoņa kaujas sauciena aicināti, tie pulcējās vienkopus un atkal uzbruka gan troļļiem, gan rūķiem. Tikai Rūķa Cīnītāja garais zobens un Septītā Rūķa zarainā

boze spēja viņus pieveikt. Šo ieroču priekšā koraki un farkiji vēlās zemē un palika guļam kā beigti. Troļļiem reizēm klājās pavisam plāni, jo no tiem mūdži baidījās mazāk. Reizēm visi sajuka kopā vienā vienīgā murskulī tā, ka nevarēja atšķirt, kurš koraks, farkijs vai trollis.

Taisnības labad jāsaka, ka troļļi cīnījās varonīgi, bez viņu palīdzības rūķiem droši vien būtu jābēg. Uguns kuri pamazām dzisa, jo neviens nepiesvieda malku. Cīņiņš turpinājās pilnīgā tumsā, un gadījās, ka saķērušies bija ne tikai pretinieki, bet arī savējie. Bēgt vai padoties neviens negrasījās. Un tā tas turpinājās, līdz visi nokausēti gulēja zemē un neviens vairs nekustējās.

Piektā nodaļa,

*kurā atklājas,
ka pazudis melnais kamols,
bet atradusies elfa un Murmulītis*

Saule, pakāpusies pār mežu, ieraudzīja rūķus aizmigušus un glāstīja viņu grumbainās, vīrišķīgās sejas. Viņi gulēja, sakrituši krustām šķērsām ar korakiem. Daudzi troļļi snauduļoja vienā kaudzē ar farkijiem. Vienīgi Rūķis Cīnītājs kā īsts karavadonis stāvēja, atspiedies uz zelta zobena, un pārlūkoja kaujas lauku. Spirgtais rīta vējelis plivināja viņa bārdu, kas cīņas karstumā bija krietni izpluinīta.

Pirmie sāka kustēties troļļi, viņi modināja aizmigušos, palīdzēja cits citam piecelties kājās un rūpējās par ievainotajiem. Tad viņi lika celties arī korakiem un farkijiem, kuri vairs nejaudāja pretoties un darīja, ko tiem pavēlēja. Troļļi tos dzina, saspundēja alās un ārā vairs nelaida. Mošķus, kuri nevarēja paiet, savējie aiznesa nešus.

Modās arī rūķi, atbrīvojās no koraku ciešajiem apkampieniem un slējās kājās, braucēja sāpošos locekļus, aptaustīja punus un zilumus. Pats pēdējais pamodās Rūķis Ceļvedis. Viņš bija gulējis, cieši apskāvis dūšīgu koraku, un turējis tik stipri, ka tas tikko spēja dvašot. Abi, ilgi un nikni cīkstoties, bija valstījušies pa zemi, līdz nespēkā aizmiguši. Un Rūķis Ceļvedis sapnī redzēja, ka piespiedis pie vēdera vērtīgo kamolu maisu. Pamodies viņš jutās bezgala pārsteigts, ka vēl arvien žņaudz no izbailēm gluži pamirušo koraku. Rūķis Ceļvedis pietrausās kājās un raudzījās pēc kamoliem. Nekur tos neieraudzījis, Rūķis Ceļvedis briesmīgi uztraucās un sauca, lai arī citi rūķi meklē, jo īpaši – melno kamolu. Kamēr

troļļi vāca kopā pakritušos korakus un farkijus, rūķi pārmeklēja cīņas lauku, cits citam taujādami par melno kamolu.

Šņurkuļu barā gulēja arī vienacainā ragana. Viņa nebija aizmigusi un vēroja, kas notiek, tālab smalki saklausīja, ka rūķi visvairāk uztraucas par melno kamolu. Gluži apjucis viņai garām rāpoja Rūķis Ceļvedis, satraukti murminot:

– Melnais kamols-amols-mols... bez tā mēs netiksim... netiksim... melnais kamols-amols-mols...

Ragana to saklausīja un iegaumēja, tūdaļ lika šņurkuļiem rāpot un melno kamolu sameklēt. Šņurkuļi izklīda pa apkārtni un to atrada, paripojušu zem papardes cera. Ragana kamolu paslēpa uz vēdera zem brunčiem. Šņurkuļus troļļi savāca pēdējos. Līdz ar viņiem aizveda arī raganu. Viņa klibodama gāja garām rūķiem, lielo vēderu ar roku turēdama un žēli vaidēdama, it kā viņai būtu nodarīta milzīga pārestība.

Rūķi turpināja meklēt kamolus un drīz tos citu pēc cita atrada, trūka vienīgi melnā. Rūķi izložņāja visus krūmus, bet nekā, – uzgāja tikai dažus krāsainus pavedienus, kas cīņas karstumā, pinoties mūdžiem pa kājām, bija norauti no kamoliem. Pavedienus Rūķis Ceļvedis piesēja pēc pierības: zilos pavedienus pie zilā kamola, zaļos – pie zaļā, dzeltenos – pie dzeltenā, bet melnā kamola nebija. Pāris kamolu bija aizspārdīti līdz ugunskuram un mazliet apgruzduši. Vai tajos iesietā zināšana nebūs ar robiem? Vai atrasti visi norautie pavedieni? Vai tagad nenāksies klist un maldīties bez drošiem norādījumiem? Un ko citi rūķi par viņu domās? Tā raizējās Rūķis Ceļvedis, bāzdams atrastos kamolus maisā un atkal ņemdams ārā, skaitīdams un pārskaitīdams:

– Zaļais – pa sauszemi, zilais – pa upēm un ezeriem, sarkanais, brūnais – pa biezokņiem, mežiem, oranžais...

Melnā kamola kā nebija, tā nebija, lai kā rūķi meklēja. Karsts vilnis Rūķim Ceļvedim skrēja no galvas līdz papēžiem zeltītajos zābaciņos, kādi viņam kā ceļa zinātājam pienācās. Kad karstais vilnis vēlās no galvas līdz kājām un atkal atsitās galvā jau kādu piekto reizi, viņš sāka raudāt, lai gan rūķi nekad neraud.

Rūķu Rūķis, kas stāvēja un skatījās, kā troļļi aizved un iesloga alās pēdējos sagūstītos farkijus, saklausīja rūgto raudāšanu un piegāja nelaimīgajam klāt. Tas, uz ceļiem nometies, tupēja pie maisa un šņukstēja:

– Es vairs neesmu rūķa vārda cienīgs, jo neesmu nosargājis man uzticētos kamolus. Mani jāsoda ar visbriesmīgāko sodu, ar izstumšanu no rūķu vidus.

Ieraudzījis Rūķu Rūķi, viņš tam atzinās, ka nekur nav atrodams melnais kamols. Tajā ieritinātas ziņas par ceļu caur aizām, alām un šaurām vietām, kur zem kalna paslēpts rūķu lielākais dārgums – slepeno gudrību un noslēpumu grāmatas. Kad lielais ledus šļūdonis nāca virsū, arī rūķiem vajadzēja pamest dzimtās vietas. Lai tālajā un briesmu pilnajā ceļā gudrību grāmatas nepazaudētu, tās nodeva glabā-

šanā kalnu valdniekam. Viņš rūķiem iedeva krāsainus kamolus, kuros iesiet ziņas par atpakaļceļu, jo bija skaidrs, ka pēc ledāju izkušanas zemes vaigs būs līdz nepazīšanai mainījies. Visi kamoli bija sameklēti. Tikai melnais, ar kura palīdzību varēja tikt zem kalna, bija pazudis.

Redzēdams Rūķa Ceļveža izmisumu, Rūķu Rūķis nespēja pārāk dusmoties, jo kā jau rūķis bija ļoti miermīlīgs.

– Tu dūšīgi cīnījies, es redzēju, – viņš sacīja, – bet melnais kamols ir jāatrod. Ja neatgūsim gudrību grāmatu, mēs vairs nebūsim rūķi. Varbūt kāds koraks vai farkijs melno kamolu ir pievācis?

Rūķu Rūķis pavēlēja uz stingrāko apsargāt alas, kurās bija sadzīti gūstekņi. Rūķi alas pārmeklēja, bet kamolu neatrada. Tad viņi lika troļļiem savelt alām priekšā lielus klintsbluķus un sakraut akmeņus, lai neviens mošķis netiek prom, kamēr kamols netiks atdots. Kāda ala bija gandrīz aizkrauta, kad pa pēdējo spraugu izbāzās vienacainās raganas galva:

– Par ko jūs mani slogāt alā? Es nepiederu pie viņiem! Kādreiz biju tikpat skaista kā tā elfa, kuru vakar atveda. Redziet nu, labie rūķi, ko viņi no manis iztaisījuši! Laidiet mani vaļā, es nevienam sliktu neesmu darījusi, – Kampadrilla lūdzās.

Rūķi saskatījās, bet Rūķis Žēlotājs jau stiepa roku, lai mošķene var pie tās pieķerties, un izvilka to ārā. Raganīgā vienace bija gluži salīkususi. Ar vienu roku viņa balstījās pret Rūķa Žēlotāja plecu, otru spieda pie sava lielā vēdera.

– Būšu jums vienmēr pateicīga, labie rūķi, – ragana iztapīgi svepstēja un klanījās. – Labi gan, ka jūs laikā

atnācāt un elfu izglābāt. – Tad viņa pagriezās un steberēja prom.

Tikai tagad rūķi atcerējās elfu un Murmulīti, kuru dēļ cīņa ar mošķiem notika. Rūķi skatījās apkārt, bet abus nekur neredzēja. Vai viņi arī būtu pazuduši? Rūķi uztraucās ne pa jokam. Izskraidījuši ieleju, beidzot abus atrada cieši aizmigušus. Kad šņurkuļi bija aizbēguši un Murmulītis naktī elfu bija aizvedis tālāk no briesmīgās cīņu vietas, pie kāda krūma viņa pakrita. Lielie pārdzīvojumi, izbailes un trīcēšana bija pilnīgi izputinājusi Farbītesniecīgos spēkus, un viņa vairs nejaudāja piecelties. Varēja tikai čukstēt un lūgties, lai Murmulītis nepamet un neatstāj vienu. Lai elfiņu sargātu, Murmulītis viņai apgūlās blakus. Tā nu viņi tur gulēja, cieši aizmiguši, apskāvušies un saules apspīdēti. Rūķi stāvēja un skatījās. Tad Rūķis Žēlotājs pačukstēja:

– Lai viņi vēl paguļ.

Rūķi uz pirkstgaliem lēni atkāpās, ļaudami abiem aizmīgušajiem atpūsties un atgūt spēkus pēc visa pār-dzīvotā, bet paši atgriezās meklēt pazudušo kamolu.

Troļļi alās bija mituši ilgus gadus un labi tās pārzi-nāja. Viņi palīdzēja alas vēlreiz pārmeklēt, tika pārcilāti visi akmeņi, bet melnais kamols šķita izgaisis. Tas neat-radās arī tuvējā apkārtnē, kur bija notikusi cīņa ar mūdžiem.

Rūķi sanāca kopā, vēlreiz apskatīja un pārskaitīja ka-molus. Melnā, protams, nebija. Tad viņi izprātoja, ka vērtīgās grāmatas zem kalna atradīs tas, kurš zina ieeju pazemē. Savukārt līdz tai var aiziet ar pārējo kamolu palīdzību: pa sauszemi, pa gaisu, pa ūdeni un mežiem, tātad līdz pašai ieejai pazemē. Tas, kuram ir melnais ka-mols un kurš gribētu rūķu vērtīgās grāmatas iegūt, līdz pazemei citādi nevar tikt kā vienīgi, rūķiem slepus se-kojot. Pie pazemes ieejas nonācis, ļaundaris mēģinās likt lietā melno kamolu, lai aizsteigtos rūķiem priekšā. Tā-pēc ceļā jāuzmanās un jāvēro, kas viņiem slepeni seko – pie tā arī melnais kamols atradīsies. Tā sprieda rūķi un nolēma būt uzmanīgi.

Viņi sāka nomierināties un domāt par gardumiem, kurus tūkstoš tūkstoš gadu laikā, guļot akmens gultās, bija aizmirsuši. Rūķi atklāja, ka vēderi nokārušies kā tukši maišeļi un sāk kurkstēt. Varētu domāt, ka rūķu vēderos salīdušas vai visas mošķu ielejas kokuvardes.

Par laimi, troļļi tuvumā zināja dažas slepenas pār-tikas krātuves, ko mošķi nebija atraduši un iztukšojuši. Tā kā rūķi bija apsolijuši ceļot kopā ar troļļiem, tad tie bija gatavi dāsni dalīties pārtikas krājumos. Troļļi izrā-dījās arī labi mednieki, un drīz tika cepts un vārīts.

Mošķu ieleja pildījās kārdinošām smaržām, kuras bija tik stipras, ka pamodināja elfu.

Uztrūkusies sēdus, viņa platām acīm bailīgi vērās apkārt, vai tepat aiz krūma neparādīsies kāds koraks vai farkijs. Viņai nebija ne jausmas, ka pagājušās nakts cīņa beigusies ar rūķu uzvaru. To nezināja arī Murmulītis, kuru bailīgā elfa pamodināja. Abi dzirdēja, ka netālu notiek liela rosīšanās, atkal deg uguns kuri, lai gan ir gaiša diena, un apkārt vējo dūmu un cepešu smaržas, kas elfai apetīti gan neraisīja, drīzāk uzdzina nelabumu. Viņai likās, ka ap uguns kuriem rosās koraki un farkiji. Murmulītis palūrēja gar krūma malu un ieraudzīja šurp nākam Rūķi Žēlotāju. Uz lielas dadža lapas viņš nesa cepeša gabalu un savādu dzēriena trauku, ko troļļi bija atraduši koraku alā.

– Mani mīļie, esiet sveicināti! – Rūķis Žēlotājs pienākdams sacīja, paklanījās un nesumu nolika abu gulētāju priekšā. – Jūs droši vien esat izsalkuši ne mazāk kā mēs. Man likās, ka miegs pēc naktī pārdzīvotā jums ir vairāk vajadzīgs nekā ēšana, tāpēc jūs agrāk nemodinājām.

Murmulītis bija gatavs tūdaļ ķerties pie cepeša, bet Farbīte rauca degunu, jo, kā zināms, elfas pārtiek vienīgi no nektāra, medus un augļu sulām. Kā gan lai Rūķis Žēlotājs to zinātu? Ziemeļos, no kurienes ledus šļūdonis viņus bija šurp atdzinis, elfas nedzīvoja. Viņas bija silto dienvīdu būtnes un mita tikai tur, kur vienmēr ziedēja puķes. Rūķis Žēlotājs izskatījās dziļi nelaimīgs, un arī Murmulītis nepieskārās cepetim, kas tik kārdinoši smaržoja. Kamēr Rūķis Žēlotājs laužija rūķa galvu, kā pabrotot nonīkušo elfiņu, atlidoja debeszilais meža balodis,

knābī nesdams silpurenes ziedu, ko pasniedza savai pavēlniecei.

Elfa ziedu pielika pie lūpām, viņas sejiņa atdzīvojās un atplauka smaidā.

– Ai, mans mīlais, mans glābēj, kas Murmulīti atvedi pie manis! Un tad man palīgā atnāca labie rūķi. Es jums visiem esmu bezgala pateicīga un nekad to neaizmirsīšu.

Farbīte sniedza rūķim šauru plaukstu, ko Rūķis Žēlotājs samulsis saņēma un brīdi paturēja savējā.

– Mēs vienmēr palīdzam, ja kāds nokļuvis nelaimē, – Rūķis Žēlotājs lepni sacīja. – Tagad tev, jaukā elfa, nav jābaidās. Visi koraki, farkiji, citi mūdži un briesmoņi ir ieslodzīti alās un nevienam ļaunu vairs nevar nodarīt.

Rūķis ņēmās stāstīt, cik liela un varena cīņa notikusi pagājušajā naktī, kad Farbīte un Murmulītis pārguruši un nomocījušies gulējuši dziļā miegā. Elfa ieraudzīja sev pie kājām ziedošas puķes, plūca tās un sūca nektāru. Debeszilais balodis lidinājās virs viņas galvas un dūdoja.

Murmulītis beidzot ar milzum lielu apetīti notiesāja nedaudz atdzisušo cepeti. Kā gan ne! Pēdējo reizi viņš bija ēdis pirms tūkstoš tūkstoš gadiem, kad ielīda akmenī tāpat kā viņa draugi rūķi.

Rūķis Žēlotājs ar labpatiku nolūkojās, kā Murmulītis ēd, tad klusi pagriezās un aizgāja savās rūķa rūpēs.

Rūpju rūķiem bija milzumdaudz, jo tagad, kad viņu pulciņam bija pievienojušies troļļi, vajadzēja gādāt daudz vairāk pārtikas. Un vēl zirgus un pajūgus, kur visu nepieciešamo iekraut. Jo rūķi paši nav nekādi dižie nastu nesēji.

Troļļi zināja stāstīt, ka tur, kur ieleja beidzas, aiz meža, pusi dienas gājiena attālumā atrodas cilvēkļaužu ciems ar vairākām ielām un daudzām mājām. Pēdējā gadsimtā, kopš šajā apkārtnē uzradušies mūdži un briesmoņi, ciema ļaudis iebaidīti, jo mūdži sākuši uzbrukt vientuļiem cilvēkiem, ielauzušies arī mājās un laupījuši.

Pārmeklējot alas, rūķi tajās atrada daudz salaupītu mantu un dārglietu. Domājams, tās mūdži atņēmuši apkārtnes ciemu iedzīvotājiem. Apspriedušies ar Stipro

Tornu un viņa padomnieku Gudro Aizeku, rūķi nolēma, ka salaupītais jāatdod tiem, kam piederējis. Un tad viņi cilvēkiem varētu lūgt gan pārtiku, gan pajūgus.

Par runasvīru izvēlēja Septīto Rūķi, jo viņš visvairāk izskatījās pēc zemnieka. Pārējie rūķi domāja, ka viņš cilvēkos radīs lielāku uzticību. Par pavadoni līdzī ies izveicīgais Rūķis Izlūks. Vēl tika izraudzīti divi

spēcīgi troļļi, kas nesīs pāris paunu ar mūdžu salaupītajām mantām, lai cilvēki redz, ka rūķi nerunā niekus, nolaupītais patiesi mūdžiem ir atņemts un rūķi grib to atdot agrākajiem īpašniekiem.

Pārmeklējot mūdžu alas, vēl atrada vairākas dārglietu slēptuves. Dažas vērtīgās mantas tika rūpīgi iesaiņotas, lai nesot neapdauzās. Tad izraudzītie ziņneši divu spēcīgu troļļu pavadībā varēja doties ceļā. Bija pēdējais laiks, jo saule jau spīdēja pašā debesu vidū. Ja līdz vakaram gribējās nokļūt pie cilvēkiem, bija jāsteidzas.

Kā jau pieņemts, pirmais gāja Rūķis Izlūks. Viņam pa nelielu gabaliņu sekoja Septītais Rūķis un tad, gandrīz vai uz papēžiem minot, soļoja abi nastu nesēji troļļi. Pārējie rūķi beidzot varēja krietni atpūsties pēc pagājušās nakts cīņiem un sakārtot sapluinītos apģērbus, izsukāt izplūkātās bārdas, apārstēt zilumus un nobrazumus.

Vajadzēja lemt, ko darīt ar sagūstītajiem, alās iespundētajiem mošķiem. Rūķi nebija atriebīgi. Ja mūdži – vienalga, vai tie sevi sauca par korakiem vai farkijiem, – apņemtos vairāk ļaunu nedarīt, rūķi bija ar mieru gūstekņus atbrīvot. Turpretim troļļi uzskatīja, ka mošķi jāsoda. Kādam jābūt sodam, troļļi tomēr nezināja. Tāpēc visi nolēma gaidīt, kamēr atgriezīsies pie cilvēkiem aizgājušie sūtņi. Droši vien cilvēki arī gribēs sacīt savu vārdu, jo mošķi taču viņus bija aplaupījuši. Cik ilgi? To nezināja ne rūķi, ne troļļi. Lai tad arī cilvēki lemj, ko ar šiem briesmoņiem darīt. Rūķi atcerējās, ka cilvēki vienmēr un visos laikos ir zinājuši, kā ļaundarus sodīt, un dažreiz šie sodi ir bijuši pat pārmērīgi bargi. Nē, rūķi tādā sodīšanā negribēja piedalīties. Viņi atlaidās guļus, atpūtināja sāpošās locītavas, staipījās un labpatikā

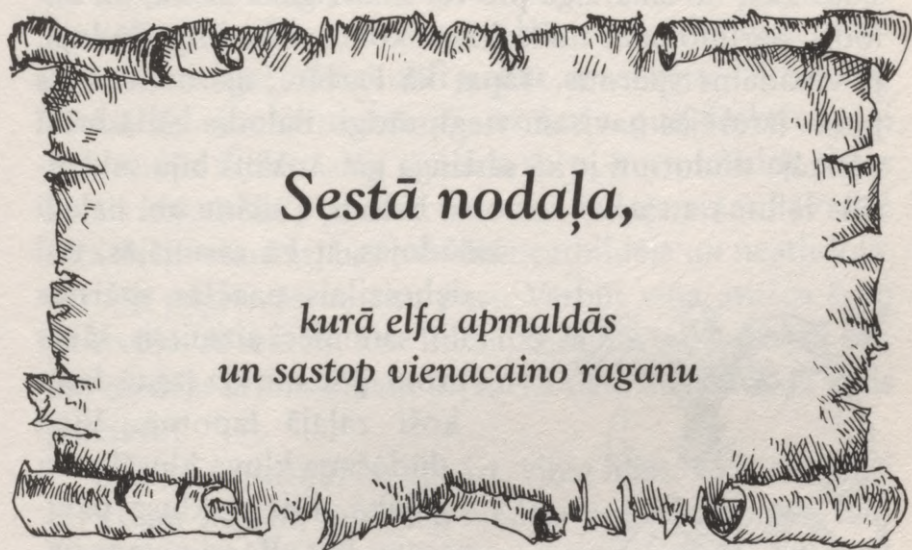

ņurdēja, šņākuļoja un elpoja svaigo pavasara gaisu, kas bija pilns dažādu zāļu un puķu smaržām. Ja nebūtu jādomā par gaidāmo tālo un grūto ceļojumu, rūķi justos pavisam labi, jo, mierīgi gulot, ievainojumi un puni nemaz vairs nesāpēja.

Vienīgi Rūķis Ceļvedis nedomāja par cīņos dabūtajiem zilumiem. Viņš bija atradis vienu vietu, kur neviens garām nestaigāja, un arvien vēl

darbojās ar kamoliem, kuri iepriekšējā naktī nebija cietuši mazāk par pašiem rūķiem. Veļoties no kalna, tie bija kļuvuši stipri netīri un apbružājušies. Attīt un mazgāt tos nedrīkstēja, jo bija jābaidās, ka pavediens savelsies un sapiņķerēsies, un tajā radīsies dzerkstes vai nevajadzīgi mezgli. Tos būs grūti atšķirt no agrāk iesietajiem, turklāt katram mezglam bija sava nozīme. Jau tagad kamolu uzraugs baidījās, ka, piesienot naktī norautos galus, būs radušies jauni, grūti iztulkojami mezgli vai kāds dzīpara galiņš ar nozīmīgu mezglu būs pazudis.

Arī troļļi atpūtās, taču viņi bija izturīgāki par rūķiem, jo nebija tik milzumilgi gulējuši akmeņos. Pieraduši skriet, lēkāt un ampelēties, viņi drīz vien aizmirsa nakts cīņus, sāka kāpelēt pa tuvējām klintīm, rāpās kokos un meklēja putnu olas, kas tiem ļoti garšoja.

Sestā nodaļa,

*kurā elfa apmaldās
un sastop vienacaino raganu*

Farbīte mazliet nicinoši noskatījās, kā Murmulītis ar sudraba nazi un dakšiņu uz dadža lapas sagriež sulīgo cepeti un sāk mieloties.

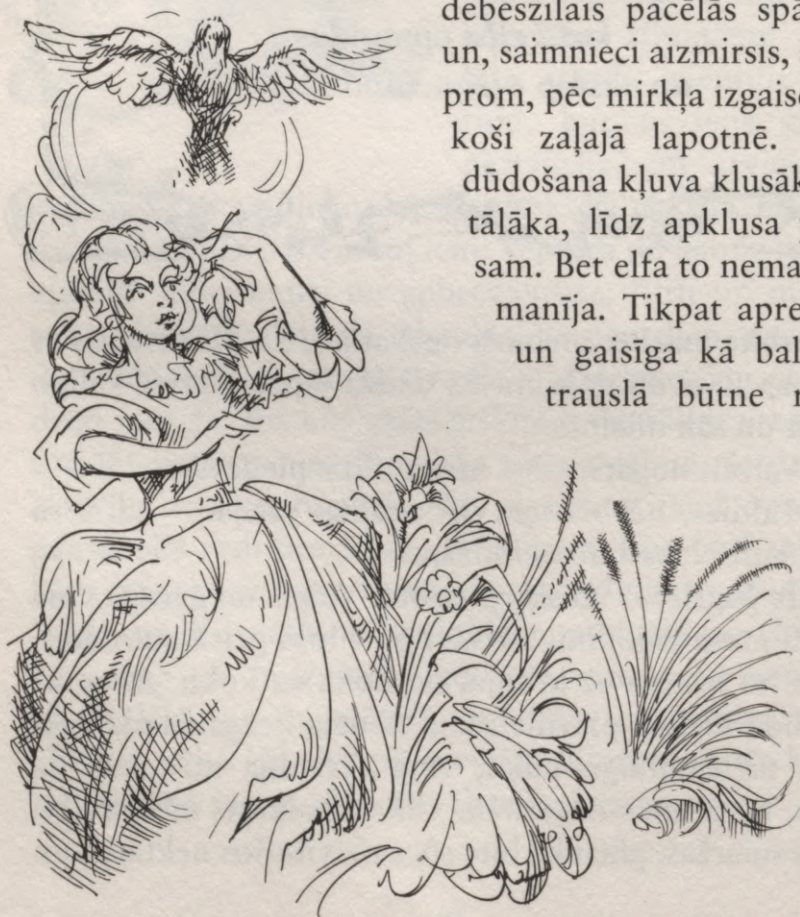
– Varbūt nogaršosi? – Murmulītis piedāvāja.

– Paldies, nē! – viņa vīzdegunīgi sacīja. – Lai ēstu gaļu! Fui! Nekad un nemūžam!

Elfa pagriezās un skrēja prom. Viegla un gaisīga viņa sekoja meža balodim, kurš, cilpu cilpas gaisā mezdams, lidoja no krūma uz krūmu, no koka uz koku. Aizspurgusi līdz tuvējai pļaviņai, kur ziedēja bezgaldaudz krāsainu un smaržīgu puķu, viņa skraidīja no zieda uz ziedu, bāza tajos degunteli, vilka smalkajās nāsīs reibinošas smaržas, gluži kā bite sūca dzīvinošos nektārus un

ik mirkli vairāk atguva agrāko dzīvesprieku, vieglumu un rotaļīgumu. Viņai atkal gribējās skriet, diet un dziedāt. Pagājušās nakts baisie notikumi viņas atmiņā necik ilgi neturējās. Un tā viņa skrēja no skaista pie cita, vēl skaistāka, no smaržīga pie vēl smaržīgāka zieda, un balodis, pārlidodams no koka uz koku, nebēdnīgi dūdoja, plivinādams spārnus. Tāpat kā Farbīte, arī uzticamais putns izturējās pavisam vieglprātīgi. Balodis kādā brīdī pārstāja dūdot un it kā sastinga gaisā. Viņš bija saklausījis tālumā atsaucamies otru balodi. Laiciņu abi baloži sadūdojās, it kā sarunājās, tad

debeszilais pacēlās spārnos un, saimnieci aizmirsis, šāvās prom, pēc mirkļa izgaisdams koši zaļajā lapotnē. Viņa dūdošana kļuva klusāka un tālāka, līdz apklusā pavisam. Bet elfa to nemaz nemanīja. Tikpat apreibusi un gaisīga kā balodis, trauslā būtne riņķu

riņķiem turpināja aplidot puķes un ziedus. Ja viņa būtu vēl mazliet vieglāka, arī viņa droši vien paceltos debesu zilgmē un aizspurgtu pa gaisu gaisiem. Murmulīti viņa bija pavisam piemirsusi. Tikai nonākusi pie strauta un aiz krūma ieraudzījusi kaut ko sakustamies, viņa sabijās un atskatījās: kur gan varētu būt viņas vienīgais uzticamais draugs? Murmulīti nekur neredzēja. Farbīte saprata, ka nemaz neatceras, uz kuru pusi jāskrien, lai Murmulīti atrastu. Vai jāsteidz turp, kur piekalnē slejas lielais koks? Vai pirmīt tā zaros nedūdoja viņas balodis? Elfa skaļi iesaucās, bet balodis neatbildēja un neatlidoja. Farbīte pagriezās uz citu pusi. Varbūt viņa atnāca šurp pa to pļavas ieloku, kur lidinājās raibie tauriņi? Vai tur, kur ziedēja krūms ziliem un sarkaniem ziediem? Ja kāds pateiktu!

Elfa griezās riņķī un apkārt, viņai likās, ka ir atnākusi no visām pusēm, kur vien ziedēja puķes, lidinājās tauriņi un čivināja putni. Viņa vienīgi zināja, ka nav pārlēkusi strautam, tātad no tās puses viņa nebija ieradusies. Farbīte strautam pagrieza muguru, lai gan pirms brīža bija gribējusi tajā pabradāt, un steidzās prom.

Drīz viņa saprata, ka skrien nepareizā virzienā, jo zāle te bija daudz garāka. Viņa tajā pinās un krita, pielēca kājās un skrēja uz citu pusi. Te bija jāspraucas starp krūmiem, kādu pirmīt nebija. Elfa palūkojās apkārt. Vai tur pavidēja klajumiņš? Un skrēja turp. Kad Farbīte atdūrās strauta krastā, viņa saprata, ka ir galīgi un pavisam apmaldījusies. Ja nu viņu atkal sagrabj koraki un farkiji? Gribējās kliegt, bet izbailes neļāva muti pavērt. Ja vien atcerētos, no kuras puses viņa atnākusi! Nu jau likās, ka jābrien pāri strautam, kur starp kokiem varēja

saredzēt tieši tādu pļaviņu, kādā viņa pirms neilga laiciņa aplūkoja daudzos dažnedažādos ziedus. Elfa juta, ka visai drīz gribēsies raudāt, tikai viņa nevarēja izlemt, raudāt tūlīt vai vēl aizskriet līdz tam krūmam, kur... Šajā brīdī Farbīte viegli palēcās gaisā, jo aiz muguras atskanēja čerkstoša balss:

– Tu laikam esi apmaldījusies, mazā elfa.

Pagriezusies viņa strautmalā ieraudzīja vienacaino ragānu, to pašu, kura viņu gribēja ņemt par kāju kutinātāju.

– Ha, ha, ha! – Kampadrilla smējās. – Arī nobijusies tu izskaties.

– Nemaz ne! – elfa iesaucās, bet laikam pārāk skaļi, jo ragana sacīja:

– Tava balstiņa ir kā čurkstulēnam, kas izkritis no ligzdas, un actiņas šaudās kā susuram, kas pazaudējis mammu. Tev nav jābaidās, es tev ļaunu nedarīšu. Panāc nu tuvāk!

– Nē! Es došos atpakaļ, – Farbīte ieminējās.

– Pie kā tad tu gribi atpakaļ? Tev jau neviena nav, pie kā gribēt. Elfas tādas ir, – ragana sacīja, – viņas nevienu nemīl, nevienam nepieķeras, jo domā tikai par sevi un izpriecām. Viņas ir vieglprātīgas aušas.

– Nemaz ne! – elfa sašuta. – Es gribu pie Murmulīša.

– Pie Murmulīša? Hi!
Cik ilgi tu viņu pazīsti?

– Nav svarīgi. Viņš
ir mans draugs.

– Kādēļ tad tu
pameti draugu un
aizskrēji nezin kāpēc
nezin kur, un pat ceļu
atpakaļ nevari atrast?

– Negribēju, man
tikai tā iznāca.

– Es jau saku: jums,
elfām, vienmēr iznāk tā,
kā negribat, jo jūs nekad
laikus nedomājat. Tāpēc.

– Turpmāk es domāšu, – Farbīte gandrīz raudādama
apsolīja, lai gan Kampadrilla solījumu neprasīja.

– Labi! Ja tu, mazā elfa, kas esi tik viegla un aušīga, –
ja tu vari solīt, ka būsi pret mani godīga un patiesa, jo
nekad neesmu tev vēlējusi neko sliktu... ne-ko slik-tu...
Vai atcerēsies to?

– Es atcerēšos...

– Tas labi. Tad es tevi aizvedīšu pie Murmulīša, jo
viņš patiesi ir tavs draugs. Neviens cits nebūtu gājis uz
mežu, lai tevi paglābtu. Rūķi, kā dzird, taisās doties
prom uz tāliem ziemeļiem?

– Es nezinu.

– Viņiem te nav ko darīt. Rūķi ir ziemeļu iedzīvotāji,
tāpēc.

– Es saprotu, – Farbīte piekrita.

– Nekā tu nesaproti, jo es arī gribu doties uz zie-
meļiem. Mana vecmāmiņa un vecvecmāmiņa bija no

turienes. Ja koraki un farkiji nebūtu mani noķēruši un turējuši gūstā, es jau sen būtu devusies prom. Toreiz es biju tikpat jauna un glīta kā tu. Bet redz, ko viņi no manis... kāda es tagad izskatos.

Kampadrillas seja saverkšījās, un no vienīgās acs izlija duļķainu asaru straumīte.

– Labi, ka rūķi tevi izglāba no mana likteņa. Arī es jūtos viņiem pateicību parādā, jo tagad esmu brīva. Ja vien viņi mani ņemtu līdzī uz ziemeļiem.

Un Kampadrilla sāka raudāt tik skaļā balsī, ka elfai gribējās aizbāzt ausis. Viņa nelaimīgi raudošo sāka mierināt:

– Neraudi, es rūķiem teikšu, ka tu esi labā ragana.

– Es esmu labā ragana! Es daru tikai labu.

Tad viņa pēkšņi pārstāja raudāt un aicināja elfu līdzī:

– Nāc, es tev ko parādīšu!

Kampadrilla gribēja paņemt elfu pie rokas, bet tā atrāvās:

– Nē, es pati.

Farbīte gāja raganai blakus un bailīgi lūkojās apkārt. Likās, no krūma tūdaļ izlīdīs kāds koraks vai farkijs un viņu sagrābs. Par laimi, tālu nebija jāiet. Stāvā upītes krastā atradās ala, kuras priekšā, pieķēdēts pie žaukuraina bluķa, tupēja sarkanspalvainš vilks un sargāja alas ieeju. Nācējas ieraudzījis, zvērs raustīja ķēdi un, zobus atšīpis, grasījās elfiņu saplosīt un aprīt, ja vien tā gadītos pa kampienam. Kad ragana vilkam uzšņāca „Kriskrantos!” – zvērs pieķļāva galvu zemei un atmuguriski rāpās atpakaļ, izrādīdams pilnīgu paklausību pavēlniecei.

– Nāc nu! – Kampadrilla skubināja, – viņš tev neko nedarīs. Es pateicu, ka tu esi mana draudzene.

– Jā?

– Pieej klāt! Tu redzēsi, ka viņš arī tavā priekšā nolieks galvu.

Tiklīdz elfa spēra pirmo nedrošo soli uz vilka pusi, sarkanspalvainais, kas atkal bija izslējies, patiesi nolieca galvu, gatavs pieplakt zemei. Elfai gan likās, ka vilks šo padevību izrādīja nelabprāt. Tomēr viņa tam drosmīgi tuvojās un drošības dēļ nočukstēja:

– Kriskrantos.

Zvērs topašbrīd novēlās pie viņas kājām. Farbītei likās, ka raganas ģimis dusmīgi sašķobījās un pastiepās garāks, kad viņa saldā balsī aicināja:

– Tagad nāc pie manis un apskati, kādu tērpu sev šonakt noadīju. Tikai tāpēc, lai rūķiem patiktu un viņi mani ņemtu līdzī ceļojumā uz ziemeļiem.

– Cik skaists! – elfa jūsmoja.

– Jā, tas man piestāv. Pagaidām vēl nevaru vilkt murgurā, jo es to izkrāsoju un tam ir jāizzūst. Kaut nu es rūķiem patiktu un viņi mani neatraidītu!

Tā ragana runāja un raizējās, bet mazā elfa ņēmās viņu mierināt, solīdamās rūķiem par Kampadrillu aizlikt labu vārdu, kad vien to varēs.

– Kā tu mācēji tik skaistu tērpu izgatavot? – Farbīte brīnījās, ar vienu aci tērpu aplūkodama, ar otru bailīgi raudzīdamās uz plēsīgu putnu izbāzeņiem un dzīvnieku skeletiem pie alas sienām. Bet nebija tikai izbāzeņi vien. Uz kāda alas izciļņa tupēja liels ūpis un, galvu grozīdams, lūkojās lejup. Uz plakana akmens izpleties čurnēja zils krupis ar spilgti oranžu pavēderi, elpodams izpūta milzīgu zaļu burbuli un atkal ievilka mutē atpakaļ. Elfa gaidīja, ka burbulis paukšķēdams pārsprāgs, bet tas nesprāga pušu un līdz ar ieelpu ievilkās pavērtajā mutē.

– Notamborēju, – ragana atbildēja. – Es vispār esmu liela adītāja un tamborētāja. Rokdarbi man patīk.

Kamēr Farbīte apbrīnoja mežgīņoto tērpu, gar viņas kājām aizlocījās čūska, kurai elfa neuzkāpa tikai tāpēc, ka ragana uzsauca, lai stāv nekustēdamās. Viņa caur degunu vēl kaut ko novervelēja. Kad čūska ielīda klints spraugā, mazā elfa nodrebinājās.

– Vai es būtu beigta, ja viņa man iekostu?

– Jā, tu būtu beigta, bet es neļāvu kost un aizraidīju prom.

– Es dzirdēju, ka tu kaut ko čukstēji, – elfa apliecināja. – Tagad es gribu prom.

– Labi jau labi. Tad nu iesim!

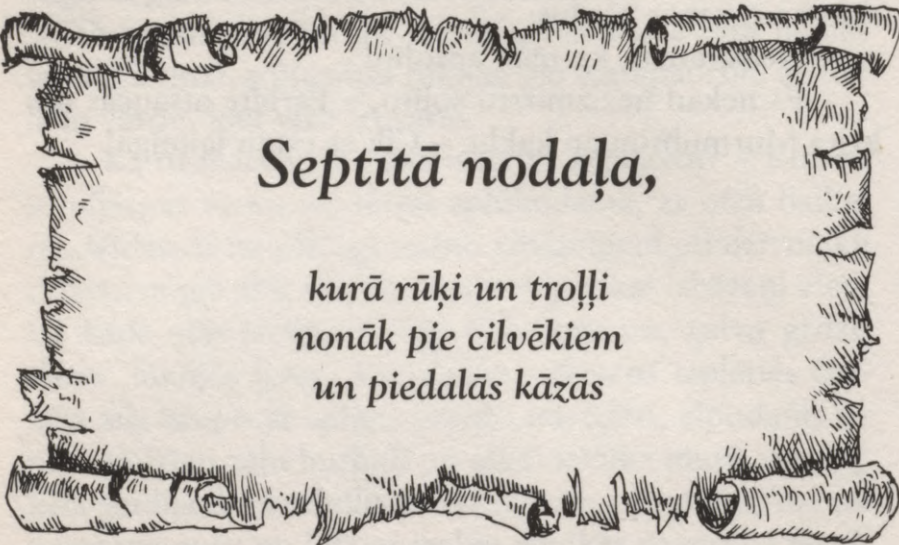
Ragana elfu pavadīja cauri biezoknim, kādu agrāk Farbīte nebija ievērojusi. Vai viņa maz bija tādām cauri

spraukusies? Biezoknis drīz beidzās, un pēkšņi elfa atradās pļavā, kuras ielokā bija atstājusi Murmulīti notiesājam cepeti. Un tur jau viņš bija, piecēlies kājās, skrēja Farbītei pretī. Arī viņa sāka skriet, aiz muguras saklausīdama raganas vārdus:

– Neaizmirsti, ko man apsolīji!

– Es nekad neaizmirstu solīto, – Farbīte atsaucās un krita Murmulītim ap kaklu. – Cik es esmu laimīga!

Septītā nodaļa,

*kurā rūķi un troļļi
nonāk pie cilvēkiem
un piedalās kāzās*

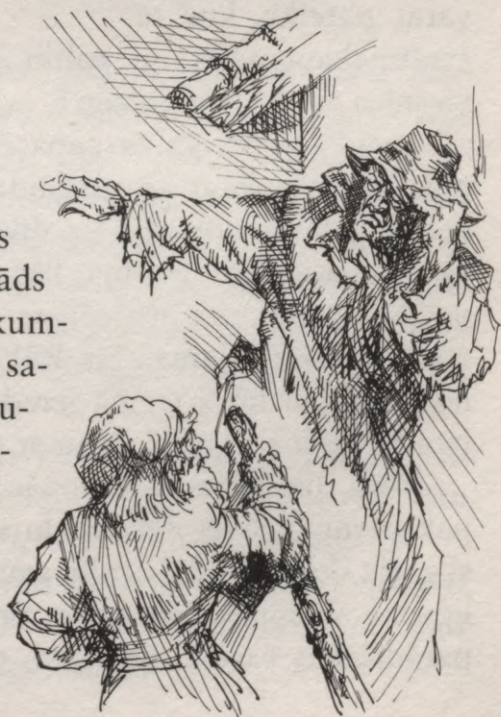
Diena jau sliecās uz vakara pusi, kad divi rūķi un divi troļļi vēl soļoja pa mūdžu un mošķu pārvaldīto mežu. Ceļā neviens viņus nebija mēģinājis aizkavēt un nevienu viņi nebija satikuši, lai gan reizēm Rūķim Izlūkam šķita, ka ar vienu aci, kas visu laiku šķielēja sāņus, viņš ik pa brīdim saskata biezoknī pavīdam kaut ko aizdomīgu. Toties otra acs redzēja tikai taku, pa kuru jāiet, un tajā nekā aizdomīga nebija. Kas gan biezoknī varētu rēgoties – Rūķis Izlūks prātoja. Varbūt viena acs vairs īsti pareizi nerāda? Nebūtu brīnums, ja tūkstoš tūkstoš gadu ilgajā snaudā tajā būtu iekļuvuši akmens putekļi. Pārmaiņas pēc viņš sāka šķielēt ar otru aci, bet ar šķielējošo skatīties taisni. Un atkal biezoknī norēgojās kaut kas neskaidrs un neizprotams. Viņš trīs reizes nospļāvās un

teica pats sev: es taču neesmu mānīcīgs. Hm! Tomēr piesardzīgam jābūt. Un viņš vēl uzmanīgāk lūkojās te uz vienu, te otru pusi.

Kad visi četri beidzot izkļuva no mošķu meža, novakara ēnas jau bija garas jo garas. Ļaužu apdzīvoto ciemu vēl nesaskatīja. Troļļi, kas bija stiepuši mūdžu salaupīto mantu nastas, jutās noguruši, lai gan bija stipri un izturīgi. Viņi zināja teikt, ka vēl jāuzkāpj kalnā, tad otrpus kalna ielejā varēšot ciemu ieraudzīt. Viņi paši ciemā nekad neesot bijuši, jo šejienes ļaudis no viņiem baidoties, uzrīdot suņus un dzenot prom.

Kad piekusušie ceļinieki beidzot bija uzkāpuši kalnā un krītošās saules pēdējos staros ieraudzīja ielejā ciemu, troļļi sacīja, ka tālāk neies, lai rūķi ejot vieni paši. Tomēr Septītajam Rūķim izdevās troļļus pierunāt aizstiept nastas vismaz līdz ciema pirmajām mājām, jo rūķiem tāds smagums nebija pa spēkam.

Ciema nomalē ceļinieku priekšā nez no kurienes parādījās savāds stāvs – tāds kā trollis, tāds kā cilvēks, pazems, uzkumpušu muguru, ģērbies saburzītos kankaros, noļukusi platmale bija uzvilкта dziļi pār pieri un pilnībā aizsedza acis. Septītais Rūķis pieklājīgi sveicināja nācēju un jautāja:

– Vai jūs, cienītais,
varat pateikt, kur te
svešniekam paēst un palikt
pa nakti? Kāda tējnīca,
viesnīca vai kas tamlīdzīgs?

Savādais vīrs, galvu nepacēlis un sveicienu neatņēmis, apstājās, kaut ko neskaidru noburkšķēja un ar saliektu pirkstu norādīja uz divstāvu māju, kuras divos logos bija iedegta gaisma. Pēc tam viņš tūdaļ pagriezās un slāja prom, par atnācējiem nemaz nebrīnīdamies un viņus neiztaujādams. Tas Rūķim Izlūkam likās aizdomīgi: ne jau bieži ciemā ieradās rūķi un troļļi, bet šis izturas tā, it kā katru dienu ar tiem sastaptos.

Māja, pie kuras viņi nonāca, bija diezgan liela. Seši pakāpieni veda uz lieveni, durvis bija atvērtas, un iekšā skanēja skaļas balsis. Troļļi, smagos nesamos nolikuši uz lieveņa aizdurvē, gribēja iet prom, jo baidījās, ka viņu parādīšanās varētu cilvēkiem nepatikt. Labāk, ja visas

sarunas vedīs tikai rūķi. Taču Rūķis Izlūks neļāva troļļiem aiziet, jo uzskatīja, ka visiem kopā būs drošāk.

Iekšā pie gara galda trīs vīri sita kārtis un dzēra alu. Viņi likās jau diezgan iereibuši un pirmajā brīdī atnācējus pat nepamanīja.

Septītais Rūķis padeva labvakaru saimniekam, kurš, noliecies pie mucas, laida kausos alu. Atnācējus ieraudzījis, viņš tūdaļ nolika kausus, atlicās un paklanījās:

– Lūdzu, ko jūs vēlaties?

Balss skanēja laipni. Uzzinājis, ka viesi vēlas pārnakšņot un arī pavakariņot, saimnieks kļuva pavisam atsaucīgs un likās priecīgs izpildīt jebkuru vēlēšanos. Kamēr Septītais Rūķis sarunājās ar saimnieku, Rūķis Izlūks ar šķielējošo aci vēroja trīs vīrus pie galda un redzēja, ka viens no viņiem piegrūda ar elkoni otram un čukstēja, tomēr pietiekami skaļi, lai to saklausītu arī Izlūka dzirdīgā auss:

– Šie jau klāt.

Visi trīs tūdaļ sarosījās. Rūķim Izlūkam radās pārlicība, ka šie vīri par viņu ierašanos nebrīnījās, ka viņi pat tikuši gaidīti. Kāds par rūķiem un troļļiem bija ziņojis. Bet, ko tas varētu nozīmēt, Rūķis Izlūks vēl nesa-prata. Atnācēji taču nedarīs neko sliktu. Viņi vietējiem iedzīvotājiem atdos nolaupītās vērtības un pretī dabūs pārtiku un dažus zirgus. Vai kāds šo nodomu gribēja izjaukt? Trīs vīri pie galda bija pārtraukuši dzert alu un glūnēja uz atnācējiem.

Tikmēr Septītais Rūķis bija ar tējnīcas saimniekiem vienojies, ka ciemiņiem ierādīs istabas augšstāvā. Pēc tam viņi lejā ieturēšot vakariņas, ko tūdaļ likšot pagatavot.

Uz otro stāvu veda platas koka kāpnēs, kas nejdzīgi čīkstēja. Kad atnācēji jau kāpa augšā, viens no alus dzērājiem tējnīcas saimniekam sacīja:

– Tu pārāk ilgi čammājies.

– Vēl agrs, – saimnieks atrūca. – Kāds var atnākt.

– Slēdz savu iestādījumu ciet, un punkts! Neviens vairs šurp nevilksies, – vīrietis neatlaidās. – Ciemā visi svin kāzas.

Tējnīcas saimnieks atstūma uzmācīgo vīru un arī kāpa augšā. Rūķim Izlūkam šķita, ka saimnieks no šī vīra baidās.

Augšā, otrajā stāvā, izrādījās, ka saimnieks var piedāvāt

tikai divas mazas istabiņas – katru savā gaitenā galā. Istabiņas bija domātas vienai personai, bet, tā kā rūķi un troļļi bija mazāki par cilvēkiem, tad katrā istabā bija iespējams izvietoties diviem rūķiem: abi varēja gulēt vienā gultā.

Lielākās istabas jau esot aizņemtas, saimnieks skaidroja: vienā esot apmetušies tie trīs, kas lejā dzēruši alu, otrā – kāda atraitne ar meiteni un kalponi.

Septītais Rūķis apvaicājās, vai tuvumā nav kāda cita apmešanās vieta. Tāda esot gan – ciema otrā galā, bet tur svinot kāzas un visas istabas aizņēmuši no tālienes sabraukušie kāzinieki.

Gan rūķi, gan troļļi bija ļoti noguruši un krita vai no kājām. Par to nebija ko brīnīties, jo iepriekšējā naktī bija notikusi briesmīgā cīņa ar mūdžiem. Pirms došanās ceļā viņi bija dabūjuši tikai īsu brīdi pagulēt un atpūsties.

Atlika pieņemt tējnīcas saimnieka piedāvātās istabas, jo ārā jau bija satumsis un meklēt citu naktsmītni negribējās. Rūķim Izlūkam nepatika ne saimnieks, ne tie trīs vīri lejā. Pārāk nekautrīgi viņi aplūkoja troļļu atnestos saiņus, un viņu izturēšanās neko labu nevēstīja. Tāpēc Rūķis Izlūks nolēma būt uzmanīgs.

Kad saimnieks nokāpa lejā, Rūķis Izlūks rūpīgi apskatīja abas istabas un atklāja, ka vienai istabai griestos ir lūka. Pakāpies uz gultas gala un kumodes, viņš pacēla lūkas vāku un ielīda šaurā, zemā bēniņu telpā, no kuras tālāk izkļuva uz jumta blakus skurstenim. Rūķis Izlūks ar šo atklājumu bija apmierināts un atgriezās istabā. Viņš lika abus dārgumu saiņus nest uz šo istabu, bet troļļiem – pārvākties uz rūķiem ierādīto telpu, iebarikādēties un nevienu, kurš nav rūķis, iekšā nelaist.

Troļļi tā arī darīja: durvīm priekšā savilka visu, kas istabā atradās, arī gultu, likās tajā iekšā un tūdaļ aizmīga. Bet rūķi apspriedušies atvēra vienu saini un izņēma divus vērtīgākos, ar dārgakmeņiem rotātos kausus. Pašus saiņus viņi pa griestu lūku uzvilka augšā un paslēpa bēniņos. Pēc tam, durvis pavēruši, gaidīja, kad iečīkstēsies kāpnes un saimnieks, kā solījies, viņus sauks vakariņās. Tiklīdz viņi sadzirdēja soļus, tā steidzās saimniekam pretī. Ieraudzījis rūķus iznākam ne no tās istabas, kur viņus atstāja, saimnieks šķīta neapmierināts. Rūķi paskaidroja: troļļi ir lielāki, tāpēc izvēlējušies istabu ar lielāko gultu, kur abiem būs ērtāka gulēšana; vakariņās troļļi nenākšot. Varēja redzēt, ka saimniekam tas nepatika.

Rūķiem bija klāts mazākais galds, uz kura stāvēja piepildīti alus kausi, rauši un ceptas olas ar speķi un sīpoliem. Sīpoli rūķiem ne visai garšoja, bet viņi nebija

izlepuši un ēda, ko saimnieka sieva cēla priekšā. Tā bija diezgan nikna sieva. Viņa bija neapmierināta un šķendējās:

– Man teica, ka galds jāklāj četrām personām, bet jūs esat tikai divi. Vai man par velti viss jāgādā! Nāk te visādi, bet maksāt negrib.

– Mēs samaksāsim arī par to, ko mūsu draugi būtu apēduši, – Septītais Rūķis miermīlīgi solīja.

– Kur likt neapēsto? Rīt nevienam tas vairs nederēs, – sieva turpināja kurnēt. – Tikpat ēdiena izšķērdēšana vien iznāk.

Kamēr sieva stāvēja rūķiem klāt, runāja un skatījās, kā viņi ēd, pie tējnīcas durvīm kāds piekļauvēja. Saimnieks piegāja, atvēra aizslēgtās durvis un ielaida sakumpušu stāvu, kurš, rūķiem skatienu neuzmetis, aizgāja pie garā galda un apsēdās. Visi četri sāka par kaut ko klusi apspriesties, bet saimnieks atkal aizbultēja durvis, lai neviens netiek iekšā.

Rūķim Izlūkam likās, ka uzkumpušais ienācējs bija tas pats vīrelis, ko viņi pirmīt satika ciema malā. Rūķis Izlūks bija pārliecināts, ka viņi ir ievilināti lamatās, un atcerējās: jau dienā, ejot cauri mežam, viņu nebija pametusi izjūta, ka rūķi tiek slepus novēroti. Izlūks saprata, ka jāizliekas bezrūpīgiem un jautriem, lai tie, kas perināja ļaunus nodomus, neko nenojaustu.

Viņš piecēlies sāka dziedāt:

*– Daudz putekļu un dubļu krājies
Ir ceļinieku zābakos.
Nu beidzot ceļš līdz rītam stājies,
Vai būtu atļauts noaut tos?*

Dziedot Rūķis Izlūks nolika vienu kāju uz sola, atraisīja sudrabortā zābaka saites un turpināja:

*– Lai atpūsties var gurdās kājas
Un rīkli skalo alus gards:
Jo atrastas ir laipnas mājas,
Un miesa veldzēties te var.*

Viņš noāva arī otru spožo zābaciņu un, palicis skaidrās izrakstītās zeķēs, nostājās saimnieces priekšā:

– Cienītā kundze, ja jūs būtu tik laipna, es vēlos ar jums dejot.

Visi, pārsteigumā gluži apstulbuši, noskatījās, kā rūķis paklanījās dusmīgās saimnieces priekšā.

– Es redzu kaktā mūzikas kasti, varbūt var to iedarbināt, – Rūķis Izlūks ierosināja un, pret Septīto Rūķi pagriezies, sacīja:

– Uznes manus zābakus augšā, lai tie nevienam netraucē, un aicini lejā abus ceļabiedrus. Lai nāk papriecāties!

Trīs vīri pie garā galda sāka smieties, arī uzkumpušais sagrozījās, bet tējnīcas saimnieks, kamēr viņa kundze plātīja muti, piegāja pie mūzikas kastes. Atskanēja deju mūzika, un Rūķis Izlūks vēlreiz paklanījās saimniecei.

Tas bija diezgan smieklīgs pāris, kas griezās dejā. Patiesībā kundze neko daudz negriezās, rūķis griezās ap

viņu, sperdams graciosus soļus. Varēja redzēt, ka šī deja tējnīcas saimniecei bija sveša, viņa tikai centās pielāgoties mazajam kavalierim un izskatījās gauži samulsusi. Septītais Rūķis, paņēmis Rūķa Izlūka zābakus, uzgāja augštāvā.

Pie garā galda sēdošie vīri, kļuvuši jautri, plaukšķināja rokas un dūca līdzī melodiju.

Deja kļuva arvien straujāka, rūķis griezās arvien ātrāk un ātrāk, bet saimniece kļuva dūsmīga, jo šāds dančis viņai nebija piemērots. Pēkšņi viņa apstājās. Tajā brīdī kavalieris paklanījies uzspurdza gaisā un sāka lidināties gar griestiem, tuvodamies kāpņu ailei uz otro stāvu. Uzkumpušais vīrs pie galda pielēca kājās un sauca:

—Turiet! Es jums teicu, ka viņš prot lidot. Uzreiz vajadzēja uzvest tīklu.

Rūķis Izlūks redzēja, ka vīri ar tīklu centās viņu panākt. Bet lidonis negaidīja, viņš veikli aizlaidās uz istabu, kur viņu jau sagaidīja Septītais Rūķis, un abi istabā iebarikādējās. Kāpnēm čīkstot un rībot, no lejas augšup steidzās ļaundari, kas gribēja rūķus sagūstīt.

Augšā tikuši, tie metās pie troļļu istabas durvīm un sāka tās dauzīt. Troļļi, paguruši no garā gājiena, gulēja ciešā miegā un pat nesadzirdēja jezgu aiz durvīm.

Otrā istabā abi rūķi palūku uzrāpās bēniņos,

lūkas vāku nolika vietā un sakrāva tam virsū visu, ko varēja atrast.

– Tā kā tu nemāki lidot, – sacīja Rūķis Izlūks, – tad man vajadzēs tevi atstāt un vienam pašam lidot pēc palīdzības.

– Par mani nebēdā! – sacīja Septītais Rūķis, uz savas bozes atspiedies. – Gan es pratīšu aizstāvēties. Tomēr ilgi nekavējies, jo ar cilvēkiem es nekad neesmu cīnījies. Man, patiesību sakot, to nemaz negribas darīt, lai arī tie tur, lejā, būtu nez kādi ļaundari. Žēl mūsu draugu troļļu. Liekas, ka laupītāji drīz vien durvis uzlauzīs un viņus sagūstīs. Negribētos būt viņu ādā.

– Man arī ne, – piekrita Rūķis Izlūks.

Viņš iebāza azotē abus skaistos traukus, ko pirmīt bija no saiņiem izņēmis. Tad pa skursteņtīrītāja lūku izlīda uz jumta un pastāvēja, lai pierastu pie nakts tumšas un saprastu, uz kuru pusi jālido.

Zvaigznes jau bija sākušas mirguļot, bet mēness pār kalna kupri tikai kautrīgi pabāza bālu maliņu, it kā nemaz negribētu redzēt, kas uz zemes notiek. Rūķis Izlūks tālumā saklausīja mūziku un cilvēku balsis. Tuvākajās mājās bija tumšs un kluss. Ļaudis laikam aizgājuši tur, kur svinēja kāzas, vismaz tējnīcas saimnieks kāzas bija pieminējis. Pamājis atvadu sveicienu Septītajam Rūķim, Rūķis Izlūks uzlidoja gaisā. Tad viņš atcerējās pagājušo nakti, kad viņu sagrauba lielais naktsputns, un laidās zemāk, lai vajadzības gadījumā paslēptos koku lapotnē.

Drīz veiklais lidonis bija pārlaidies ciemam, kurā tikai pie retas mājas vai kādā logā dega gaisma, un nonāca ciema otrā galā. Jau pa gabalu viņš redzēja blāzmojam gaišus ugunskurus un garus galdus, tur sēdēja un staigāja daudz ļaužu. Patiesi, te bija sanācis daudz ļaužu,

lai lūgti un nelūgti piedalītos divu cienījamāko ģimeņu jauniešu kāzās. Lūgtie ciemiņi piepildīja māju un plašu verandu, kuras logi bija gaiši un atvērti, bet nelūgtie varēja mieloties pie klātiem galdiem pagalmā, kur dega uguns kuri un krāsaini lampioni.

Tuvojoties pusnaktij, bija paredzēta uguņošana. Tajā brīdī, kad pret debesīm šāvās krāsainas raķetes, staru kūļa vidū kāzinieki ieraudzīja lidojošu

rūķi. Pirmajā brīdī skatītāji domāja, ka tur plivinās gaisā uzšauta lelle. Kad cilvēkveidīgā būtne sāka vairīties no švirkstošajām raķetēm, kāzu viesi saprata, ka tur lido nevis lelle, bet dzīvs radījums. Viņi sauca, lai lidoni nesašauj un neaizdedzina. Arī pirotehniķi bija pamanījuši savādo būtni, kas šaudījās starp raķešu uzliesmojumiem, un turpmāk krāsainos kūļus raidīja pietiekami tālu garām, lai savādo lidoni neskartu.

Jaunlaulātais pāris bija iznācis ārā noskatīties krāsaino izrādi. Sākumā viņi domāja, ka dzīvā lelle ir viņiem domāts pārsteigums, neparasta kāzu dāvana.

Apmetis slaidu loku virs kāzinieku galvām, Rūķis Izlūks meklēja izdevīgāko nolaišanās vietu. Vispareizāk būs planēt iepretī jaunajam pārim un uzrunāt tieši viņus. Kad rūķa kājas skāra zemi, viņš sakļāva rokas gar

sāniem un paklanījās jaunajam pārim, otro reizi paklanījās tuvumā stāvošajiem cienījamākajiem viesiem un trešo reizi paklanījās, ar plašu rokas mājienu norādīdams uz visiem pārējiem. Tad, pievērsies jaunlaulātajiem, viņš sacīja:

– Esiet sveicināti un pieņemiet vissirsnīgākos laimes vēlējumus! Es saprotu, mana negaidītā ierašanās jūs ir nedaudz pārsteigusi. Ticiet, tā ir pārsteigusi arī mani pašu. Jūs labi zināt, ka aiz kalna rietumu pusē atrodas drūmais mežs. No turienes reizēm iznāk visādi

mošķi, uzglūn cilvēkiem, aplaupa... Ar šiem mošķiem, kas sevi dēvē par korakiem un farkijiem, pagājušajā naktī notika briesmīga cīņa. Tos uzvarējām mēs, rūķi, piedaloties mūsu sabiedrotajiem. Kā pierādījumu es atnesu šos dārgos kausus, kas atņemti cilvēkiem. Varbūt starp jums ir kāds, kas tos pazīst? Mēs paši tos atradām riebīgo mošķu paslēptuvēs.

Rūķis Izlūks abus kausus sniedza tuvākstāvošajiem. Līgavas tēvs tūdaļ paņēma vienu un iesaucās:

– Tas ir mūsējais. Nāc, siev, paskaties!

Arī sieviete, kausu aplūkojusi, atzina, ka tas pieder viņu ģimenei:

– Pirms daudziem gadiem mums to nozaga līdz ar citiem ģimenes dārgumiem.

Īpašnieks atradās arī otrajam kausam. Viņš apgalvoja, ka reiz naktī mājā iebrukuši savādi briesmoņi un visu vērtīgāko nolaupījuši. Līdz pat šim brīdim ļaundari neesot atrasti.

Starp kāziniekiem bija vēl vairāki cilvēki, kas arī tikuši vai nu apzagti, vai nekaunīgi aplaupīti. Un ne tikai šeit, arī kaimiņu ciemos no drūmā meža uzklīstot ļaundari, biedējot ļaudis un laupot. Tikai cilvēki negribēja ticēt, ka mazie rūķi būtu ļaundarus pieveikuši.

Tad Rūķis Izlūks pastāstīja, ka nav ieradies viens. Tējnīcā, ciema otrā galā, atrodoties trīs viņa ceļabiedri ar diviem saiņiem dārgumu, bet tējnīcas saimnieks kopā ar vairākiem aizdomīgiem vīriem gribot šos dārgumus atņemt. Rūķis Izlūks piebilda:

– Man izdevās izbēgt tikai tādēļ, ka māku lidot. Es patiešām negribu pārtraukt kāzu svinības. Varbūt šeit atrastos daži krietni vīri, kas nāktu palīgā sagūstītos atbrīvot?

Gandrīz visi vīrieši tūdaļ bija gatavi gājēji. Izrādījās, ka tējnīcai un tās saimniekam ciemā bija slikta slava. Starp ziņkārīgajiem kāzu viesiem bija policists, kurš tūdaļ uzņēmās tējnīcu pārmeklēt. Ja rūķa stāstītais izrādīsies patiesība, tad tējnīcas saimniekam nāksies atbildēt. Policistam jau sen ziņojot, ka tējnīcā notiekot dīvainas lietas un tur redzēti aizdomīgi tipi.

Policists gribēja ņemt līdzī tikai dažus vīriešus, bet pieteicās visi, pat jaunais pāris un sievietes. Tika sameklētas lāpas, un gājiens sākās. Tāds kāzu gājiens naktī lāpu gaismā ciemā vēl nebija piedzīvots.

Lai nesatrauktu mājās guļošos, ļaudis gāja klusēdami, tomēr daudzi pamodās, kļuva ziņkārīgi un pievienojās gājienam.

Iedzīvotāji bija sapulcējušies pie tējnīcas, visapkārt dega lāpas un bija gaišs kā dienā. Uzkāpis uz palievena, policists klauvēja un pieprasīja, lai saimnieks atver durvis, bet tās nevērās. Iekšā bija tumšs un kluss, it kā tur nebūtu nevienas dzīvas radības. Pie mājas logiem nostājās stipri vīri, lai sagūstītu katru, kas gribētu aizbēgt. Neviens gan pie logiem nerādījās un bēgt netaisījās.

Policists ar vīriem apspriedās, ko tagad darīt. Rūķis Izlūks izlēma iekļūt mājā pa to pašu ceļu, pa kuru bija no tās izkļuvis. Pūlis tikai noelsās, kad viņš visu acu priekšā uzspurdza gaisā un nostājās uz jumta.

Pa ugunsdzēsēju lūku ielīdis iekšā un nonācis bēniņos, viņš pārlicinājās, ka saiņi ar dārglietām atrodas, kur paslēpti. Lūka uz istabu bija vaļā, bet Septīto Rūķi viņš neatrada. Atvērtas bija arī durvis. Rūķis Izlūks pārlicinājās, ka tās nav uzlauztas. Izskatījās, ka Septītais Rūķis tās labprātīgi atvēris un pats aizgājis. Toties durvis uz troļļu istabu bija uzlauztas. Kā jau varēja gaidīt, pašu

troļļu tur nebija. No loga krita lāpu gaisma, un bija pietiekami gaišs, lai redzētu, ka neviena lieta te neatradās savā vietā. Skaidrs, ka ļaundari bija meklējuši dārgumus un, tos neatraduši, aizveduši troļļus līdzī. Laikam gan troļļi bija nikni pretojušies, tāpēc viss tā savandīts.

Rūķis Izlūks lavījās lejā. Viņš bija ļoti viegls, kāpnes pat neiečīkstējās. Lielajā tējnīcas viesistabā bija vēl gaišāks nekā augšā, jo logi bija pietiekami lieli un lāpu gaisma to piepildīja. Tomēr Rūķis Izlūks kustējās klusi un izmanīgi. Kaut kur taču ļaundariem bija jābūt!

Piegājis pie ārdurvīm, viņš atvilka dzelzs bultas, un durvis atvērās. Policists ļāva ienākt tikai pusducim vīru, pārējiem bija jāpaliek ārpusē. Viņi pārmeklēja visu ēku, bet nevienu neatrada. Policistam tas likās ļoti aizdomīgi, un viņš vēlreiz sāka izprašņāt Rūķi Izlūku, kādi izskatījušies vīri, kurus rūķis bija redzējis dzeram alu.

Otrajā stāvā vienā no lielākajām istabām drebēja trīs sievietes, kuras tur vakarā bija apmetušās un naktī dzirdējušas skaļu trokšņošanu un klaigāšanu. Pie viņām iekšā gan neviens neesot lauzies.

Pārmeklējot lejasstāvu, atrada otras durvis, kas veda uz pagalmu. Tās arī no iekšpuses bija aizbultētas dzelzs bultām. Šķita, ka no mājas ārā neviens nav izgājis. Ja nu vienīgi tādā pašā veidā kā Rūķis Izlūks, bet tam neviens negribēja ticēt un meklēšanu turpināja. Cilvēki un troļļi nevarēja pazust no iekšpuses aizbultētā mājā.

Policists zināja, ka šajā krodziņā, ko tikai pieklājības pēc sauca par tējnīcu, patiesībā nāca dzert alu un uzkost desiņas. Nekur nebija nedz pārtikas, nedz pilnu alus mucu. Pieliekamajā atradās nedaudz kūpinātas gaļas, olas un kazas siers. Sievietes no augšstāva liecināja, ka viņas vakariņās pasūtījušas teļa gaļas šniceli un pudeli

Burgundijas vīna. Tējnīcā nekā tāda nebija. Tas šķita visai dīvaini. Kaut kur jābūt pagrabam! Pieliekamajā pret pustukšo plauktu atspiedies, policists iegrima dziļās pārdomās, meklēja un domāja arī pārējie. Pēkšņi policists sagrīļojās, plaukts aiz viņa muguras izkustējās un atvirzījās, it kā iegrima sienā. Tur, kur bija stāvējis plaukts, lejup veda stāvas mūrētas akmens kāpnes. Kāpt neviens neiedrošinājās, jo apakšā valdīja necaurredzama tumsa. Kamēr atnesa dažas lāpas, Rūķis Izlūks jau laidās lejā, jo viņa šķielējošā acs vienmēr labāk redzēja tumsā, bet otra – gaismā.

Kāpnes pirmajā brīdī likās stāvas, patiesībā tās bija pavisam parastas akmens kāpnes, tikai pakāpieni rūķiem bija par lieliem, jo bija domāti cilvēkiem. Pagrabā bija vairāki nodalījumi un ejas, tāpēc Rūķis Izlūks nevarēja izšķirties, uz kuru pusi doties. Kamēr viņš pārdomāja, nāca policists ar dažiem vīriem, kuri turēja rokās kāziniķu lāpas. Vīri, skaļi sarunādamies, it kā sevi iedrošinādami, sāka pārmeklēt pagraba nodalījumus.

Rūķis Izlūks saklausīja klusu troksni, steidzās turp un ar kādu saskrējās krūtīs. Tūdaļ gan viņi viens otru pazina: tas bija Septītais Rūķis. Viņš nebija kritis ļaundaru rokās, bet bija slēpies uz jumta aiz skursteņa, kamēr tie pārmeklēja viņa istabu. Dārglietas neatraduši, ļaundari bija drāzušies pie troļļiem, kuri sīkstī pretojušies, iekams tikuši sasieti. Kad troļļiem

pavēlēts parādīt, kur paslēptas dārglietas, viņi teikuši, ka rūķi tās aiznesuši. Taču rūķi nav bijuši nekur atrodami, tāpēc troļļus saņēmuši ciet. Septītais Rūķis slepus sekojis cerībā troļļus atbrīvot, tomēr tādas izdevības neesot bijis.

Pamanījuši lāpu gājienu, ļaundari nojautuši, ka labi nebūs, un sabēguši slepenajā pagrabā. Galvenais ļaundaris, tas pats uzkumpušais vīrs, kas bija parādījis ceļu uz tējnīcu, aizbēdzis. Un Septītais Rūķis nonācis pie dzelzs durvīm, kuras viņa priekšā aizcirtušās, kad viņš gribējis bēglim sekot. Pārējiem esot jābūt tepat pagrabā.

Tos visus atrada, paslēpušos dažādās vietās. Policists ļaundarus arestēja. Viņus apsūdzēja par līdzdalību iedzīvotāju aplaupīšanā. Tējnīcas saimnieks un saimniece gan dievojās, ka viņi neesot nekā laupījuši: ļaundari piespieduši sadarboties un pagrabā slēpuši nolaupīto, ko pa slepeno eju nesuši gan iekšā, gan ārā, jo viņiem pašiem bijušas pagraba atslēgas.

Kad saimnieks atslēdza dzelzs durvis, kas Septītā Rūķa priekšā bija aizkritušas ciet, patiesi atklājās slepena eja, kas veda uz dārza lapeni. Pabīdot lapenes grīdu, viņi izkļuva dārzā. Tējnīca un lapene atradās pašā ciema malā, no dārza uzreiz varēja nonākt krūmiem apaugušā graviņā un tālāk prom kalnos un mežos, kur lielākā daļa salaupītā paslēpta alās, ko apsargājot koraki un farkiji. Pats saimnieks šos mošķus gadu neesot redzējis, bet tie, kas redzējuši, stāstot šausmu lietas.

Tējnīcas saimnieks parādīja, kur ļaundari ieslēguši nepadevīgos troļļus. Tie izskatījās stipri saņurcīti, laikam jau ļaundari bija viņus arī iekaustījuši.

Trīs ļaundarus un tējnīcas saimnieku policists aizveda nopratināt. Saimnieci atstāja – lai dzīvo un gaida vīru mājās.

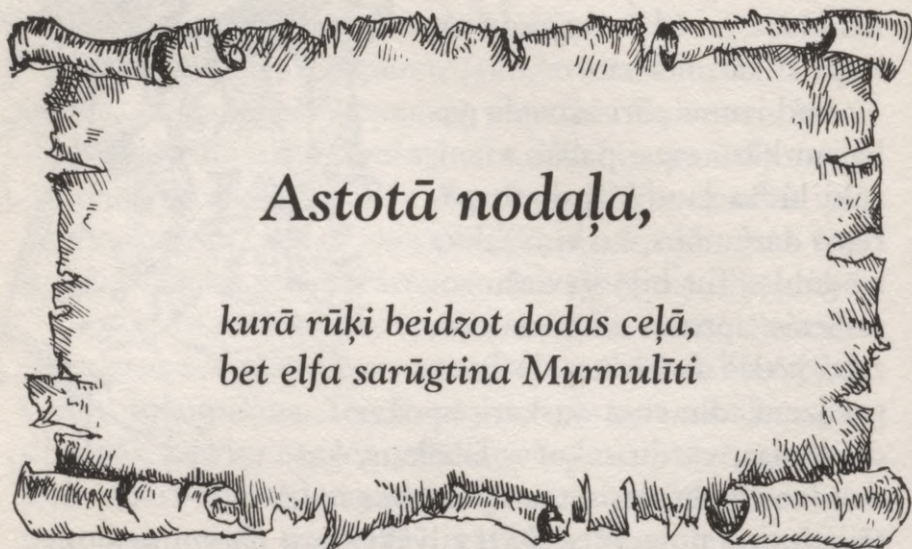
Kāzinieki priecīgi atgriezās pie mielasta galdiem, goda vietā sēdināja rūķus un troļļus, mudināja, lai ēd un atspirdzinās kopā ar kāziniekiem.

Kad jauno pāri aizveda gulēt un kāzu viesi palika vieni, rūķi lūdza ļaudis apskatīt pārējos dārgumus, ko viņi salika uz galda. Tur bija sieviešu rotaslietas: aproces un medaljoni, zelta ķēdes un ķēdītes, briljanta gredzeni, dimanta auskari, spožas diadēmas, vārdu sakot – labākais, kas daudzos gadu desmitos apkārtnes iedzīvotājiem ticis nolaupīts. Daži cilvēki starp dārgumiem pazina viņiem vai viņu senčiem nolaupīto. Tas daudzus nokaitināja. Lai gan bija nolemts kāzas dzert trīs dienas un trīs naktis, dusmīgākie, rūķu skubināti, bija gatavi rīt pat doties uz mošķu mežu un atgūt pārējos dārgumus, kuru tur esot vairāk, nekā septiņi rūķi un visi troļļi kopā jaudātu panest.

Rītausmā jau bija sadabūti pajūgi, nastu nesēji zirgi, rūķiem savākta pārtika ilgākam laikam un sapulcējies krietns brīvprātīgo bars, kas gribēja doties līdzī uz mošķu mežu.

Jaunlulātie vēl gulēja, kad savāda gājiens, kura priekšgalāāja divi rūķi un divi troļļi, devās ceļā. Pat aiz ciema robežām viņus pavadīja ziņkārīgo bars un kāzu muzikanti, spēlējami jautrus maršus. Tikai tad, kad sākas drūmais mežs, pavadītāji griezās atpakaļ.

Astotā nodaļa,

*kurā rūķi beidzot dodas ceļā,
bet elfa sarūgtina Murmulīti*

Atgriezties mūdžu meža ielejā pie klintīm izrādījās grūtāk, jo tagad diviem rūķiem un diviem troļļiem līdzī nāca vesels bars vīru un nastām apkrauti zirgi. Bija vajadzīgs ceļš, vismaz taka, jo neskartā mežā zirgi kļuva tramīgi un biezkņi spraukties negribēja. Arī cilvēki, ciema bravūrīgākie vīri, kuri labprāt bija piedalījušies tējnīcas pārmeklēšanā un apgalvojuši, ka ne no kā nebīstoties, klusi un sevī ierāvušies lūkojās apkārt. Vienīgi brašais policists, likās, nebaidījās. Viņš ievēroja, ka karavāna pārmērīgi izstiepusies, daži sekotāji stipri atpalikuši; tie varētu pagriezties un jāt atpakaļ. Tad arī pirmie varētu pārdomāt un doties mājup. Klajumiņā policists palūdza rūķiem apstāties un sagaidīt atpalikušos. Drūmie biezkņi, caur kuriem nācās lauzties, daudziem bija atvēsinājuši galvu. Viņiem sāka likties, ka nav prāta darbs

tas, ko viņi tagad dara. Vai nebija gudrāki tie, kas palika pie pilnajiem kāzu galdiem, kur nekā netrūka un briesmas nedraudēja? Daži šaubījās, vai rūķiem un troļļiem maz var ticēt. Varbūt nemaz nav patiesība, ka tie uzvarējuši mūdžus un briesmoņus, kuri laupīja un apdraudēja cilvēkus. Varbūt ļaudis tiek iemānīti lamatās un nekad mājās vairs neatgriezīsies? Vai arī par viņiem tiks pieprasīta tik liela izpirkuma nauda, ka troļļu atnestās dārglietas būs tīrais nieks?

Tikai policists bija prātīgs vīrs, viņš zināja, cik mānītīgi ir apkārtējo ciemu ļaudis, un saprata: šī ir īstā reize, lai pierādītu, ka pret mūdžiem ir iespējams cīnīties. Ja to varēja rūķi un troļļi, tad cilvēkiem neklājas baidīties. Saskaitījis visus gājējus un apjautājiem rūķiem, cik tālu vēl ejams, policists lika doties uz priekšu, jo līdz vakaram bija jātiek līdz rūķu un troļļu nometnei. Tagad policists jāja pēdējais un raudzījās, lai neviens neatpaliek. Priekšā norīkoja veiklākos vīrus, kas ar cirvjiem un mačetēm attīrīja un paplatināja taku. Savukārt troļļi un Rūķis Izlūks aizsteidzās atrast un iezīmēt ērtāko un taisnāko virzienu uz galamērķi.

Saule jau slēpās aiz meža galotnēm, kad ceļinieku pulciņš nonāca nometnē. Viņus sagaidīja ar skaļiem prieka un gaviļu saucieniem, kas ciemiņus drīzāk biedēja nekā iepriecināja. Viņi arvien vēl baidījās, ka tiek ievilināti lamatās. Un tikai tad, kad rūķi lika atvest pašu lielāko ļaundari, koraku un farkiju vadoni, cilvēki noticēja un nomierinājās. Tiklīdz tika parādīti mūdžu alās atrastie un tagad vienkop saliktie dārgumi, vīri nopriecājās un apbrīnoja rūķu un troļļu drosmi.

Pēc grūtās laušanās cauri neskartajam mežam ceļinieki jutās noguruši, drīz uzslēja teltis un gāja gulēt. Bet

rūķi un troļļi sarīkoja lieliskas dzīres, mīlojās ar labumiem, kas bija atsūtīti no vakardienas kāzu galda kā pateicība par atgūtajiem greznajiem kausiem.

Nākamajā dienā rūķi un troļļi cilvēkiem parādīja koraku un farkiju alas ar visiem gūstekņiem: lai par šiem ļaundariem ļaudis spriež tiesu pēc savas izpratnes un taisnības. Rūķi nekad savā rūķu mūžā nebija citus tiesājuši vai sodījuši un negribēja to darīt arī tagad. Ar pateicību pieņēmuši cilvēku atvesto pārtiku un zirgus, rūķi un troļļi posās ceļā. Savukārt cilvēki nosūtīja uz ciemu ziņnešus, lai tie atved palīgspēkus atgūto mantu pārvešanai un sagūstīto ļaundaru apsardzībai. Kas ar sagūstītajiem korakiem un farkijiem vēlāk notika, rūķi nekad neuzzināja, jo viņi gatavojās doties ceļā uz ziemeļiem.

Tomēr daži atgadījumi aizceļotājus vēl nedaudz aizkavēja. Troļļu bija tik daudz, ka visiem zirgu nepietiktu

pat tad, ja uz viena jātu divi vai trīs troļļi. Visprātīgākais laikam būtu doties uz ciemu un tur sadabūt pajūgus, kuros troļļi varētu sasēsties un braukt. Tomēr šādu piedāvājumu troļļi noraidīja. Viņi izrādījās lieliski gājēji un veikli skrējēji. Ja nu varētu jāt! Tas viņiem gan patiktu. Taču rātņi sēdēt ratos, kratīties un skatīties uz zirga asti tiem negribējās. Tā katram rūķim

tika savs zirgs, pats lielākais un stiprākais – Rūķim Ceļvedim, jo viņam zirga mugurā bija jāņem arī slavenais kamolu maiss, bez kura rūķu ceļojums nemaz nevarēja sākties.

Rūķi, troļļi un cilvēki šķīrās gauži apmierināti, jo katrs bija dabūjis, ko visvairāk kārojis: cilvēki – atguvuši nolaupītās vērtības, rūķi un troļļi kā atlīdzību par pūlēm un varonību saņēmuši zirgus un pārtiku tālajam ceļam.

Kad rūķi, vareni priecādamies, gribēja sēsties seglos, izrādījās, ka mazā auguma dēļ viņi nevarēja tikt zirgam mugurā: kāpslis atradās pārāk augstu, apmēram tur, kur garākajam rūķim sniedzās deguns, bet mazākajam rūķim – izstiepta roka.

Cilvēki tomēr atrada padomu: vienā pusē kāpšļa siksnu pagarināja, lai rūķi tiktu zirgā. Kad nu tāds mazs

rūķītis sēdēja zirgam mugurā, viņa kājeles kāpšļus neaizsniedza. Jājot nāktos stingri turēties pie seglu loka, lai, zirgam rikšojot, nenoveltos zemē. Tas prasītu diezgan lielu veiklību, kādas rūķiem nebija. Tad cilvēki vēlreiz parādīja prāta spējas un pierīkoja otru kāpsli augstāk par pirmo. Tagad rūķi spēja tikt zirgam mugurā divos paņēmienuos un stingri turēties seglos, tikai zemākā kāpšļa siksnu vajadzēja uzvilkt augšā un piestiprināt pie seglu loka, lai siksna jājot nežvangotos zirgam pie vēdera un nepadarītu to tramīgu.

Kad visas nepilnības bija novērstas un ceļojums varēja sākties, pēkšņi atskanēja vaimanāšana, žēla raudāšana un satraukta murmināšana. Izrādījās, ka rūķi steigā bija aizmirsuši Murmulīti. Viņu bija aizkavējusi Farbīte, kura savu draugu un glābēju negribēja laist prom. Šķirties nevēlējās arī Murmulītis – ne no elfas, ne rūķiem,

taču reizē atrasties divās vietās nebija iespējams. Abus rau-

došus un noskumušus netālajā ziedu pļavā bija atradusi vienacainā ragana, kuru rūķi palaida brīvībā. Ragana bija devusi elfai padomu iet Murmulītim līdzī, ja jau viņš no rūķiem nespējot atteikties. Un tas būtu pareizi, jo Murmulītis un rūķi bijuši pazīstami un sadraudzējušies vismaz pirms

tūkstoš tūkstoš gadiem, un tik senu draudzību nekas nevar šķirt. Būtu gan skaisti, gan pareizi, ja elfa uzticīgajam glābējam sekotu, lai kurp viņš dotos. Šie Kampadrillas vārdi Farbīti pārliecināja un sajūsmināja. Viņa apraudoties zvērēja, ka sekos Murmulītim kaut līdz pasaules galam. Kad attiecības tik tālu bija noskaidrojušās, izrādījās, ka abi ir aizmirsti un ceļojums jau sācies. Ja vienacainā ragana pēdējā brīdī nebūtu pamānījusi, ka rūķi jau jāp prom, un ņēmusies klaigāt, varbūt rūķi savus draugus atcerētos tikai pēc ilgāka laika un tālu prom. Rūķi paši nesaprata, kā tas varējis notikt, ka viņi Murmulīti aizmirsuši. Visvairāk saskuma Rūķis Modinātājs, uz kura plikā galvvidus Murmulītis pavisam nesen vēl bija sēdējis. Neērti jutās arī pārējie rūķi, tik neērti, ka cits citam neskatījās acīs. Sapratuši, ka pie visa vainīga jaunā elfa, no kuras Murmulītis negrib šķirties, rūķi savu aizmāršību izpirka, atbrīvojuši vienu zirgu no nastām, tās sadalījuši un salikuši pārējiem zirgiem mugurā. Atbrīvoto zirgu viņi atdeva Murmulītim un elfai, kuri tūdaļ ierāpās seglos. Farbīte bija tik priecīga, tik priecīga, ka viņas saraudātā sejiņa jau atkal starot staroja. Viņa smējās un priecājās, it kāraudāt nemaz nemācētu. Tagad sāka vaimanāt vienacainā ragana, vaimanāja tik žēli, gari un stiepti, ka rūķiem mutes pavērās un viņi gribēja aizbāzt ausis. Nu elfa atcerējās, ka bija raganai solījusi lūgt, lai rūķi viņu ņem ceļojumā līdz. Farbīte steidza stāstīt, cik Kampadrilla bijusi laba, ka viņa ir ļoti, ļoti, ļoti nelaimīga un jāpalīdz viņai atgriezties tur, no kurienes sensenos laikos, pavisam jauna un skaista, viņa atbēgusi tāpat kā savulaik rūķi. Tikai viņai nav paveicies, jo nabadzīte kritusi mošķu nagos. Briesmoņi izkalpinājuši un pārvērtuši par

raganu, lai gan viņa nekāda īsta ragana nemaz neesot, jo nevienam ļaunu nedarot. Arī pret jauno elfu Kampadrilla bijusi jo žēlīga un izpalīdzīga.

Kad nu elfa tik ļoti raganu slavēja un vienacainā atkal sāka žēli raudāt un vaimanāt, labsirdīgajiem rūķiem sirds krūtīs plīsa vai pušu. Viņi bija ar mieru ņemt vienacaino ceļojumā līdzī, lai

tikai nebūtu jāklausās gaužajās žēlabās.

Septītais Rūķis gan iebilda, ka raganai labāk piestāvētu, ja tā jātu uz slotaskāta. Mošķu noņemtnē nevienas slotas nebija, tāpēc vajadzēja atbrīvot vēl vienu zirgu. Pārējie nu bija tā apkrauti, ka grūti stiepa smagās nastas. Rūķi sprieda, ka ar laiku pārtika ies mazumā un nastas zirgu mugurā kļūs vieglākas. Beidzot ceļojums varēja sākties.

Vispriecīgākā izskatījās Kampadrilla. Viņa centās smaidīt pār visu raganīgo ģīmi, aizgūtnēm slavēja rūķus un klanījās, kad vien kāds pagadījās priekšā. Viņa bija uzposusies jaunā apģērbā, nomazgājusies tīra un sasukājusī mežonīgās pinkas. Varētu domāt, ka šī ir pavisam cita ragana, ne tā, kura kalpoja korakiem un farkijiem. Pat elfa viņu paslavēja:

- Tu šodien ļoti labi izskaties. Man prieks par tevi.
- Es ļoti centos, lai visiem patiktu, – viņa dvesa.
- Arī tavš tērps ir skaists, – elfa turpināja.
- Jā, jā, es tā pūlējos! Vai man daudz pietrūkst, lai es būtu tikpat skaista kā tu?

Farbīte apmulsā. Melot viņa negribēja, bet teikt patiesību nespēja. Šajā brīdī vadītājs Rūķu Rūķis nokomandēja, ka laiks doties ceļā.

Pirmais, kā pienācās, jāja Rūķis Izlūks, jo spēju lidot kā putnam vai peldēt kā zivij viņš izmantoja tikai tad, kad nebija citas izejas. Nedaudz no viņa atpalika Septītais Rūķis. Rūķis Izlūks bija sapratis, ka Septītais Rūķis ir īsts rūķis, lai gan pēc tāda neizskatās. Viņš bija glābis Rūķi Izlūku no milzīgā ūpja nagiem un parādījis varoņību cīņā ar mošķiem, tāpat izpelnījies Rūķa Izlūka atzinību gājienā uz ciemu pie cilvēkiem. Trešais jāja Rūķu Rūķis, lai gan viņam būtu gribējies jāt tūdaļ aiz Rūķa Izlūka. Tomēr viņš bija pietiekami gudrs un saprātīgs, lai nesprauktos abiem pa vidu. Aiz viņa jāja Rūķis Ceļvedis ar kamolu maisiem. Pirmo kamolu pārtīdams un tajā iesietos mezglus skaitīdams un aptaustīdams, viņš ziņoja, vai rūķi jāļ pareizā virzienā vai arī novirzās sāņš. Tālāk jāja Rūķis Cīnītājs ar zobenu pie sāniem. Viņa uzdevums bija apsargāt Rūķi Ceļvedi un uzmanīt, lai viņam un kamolu maisam nedraud briesmas, un vajadzības gadījumā tos aizstāvēt visiem spēkiem. Tad jāja Rūķis Žēlotājs, kurš bija noraizējies, ka pašreiz neviens nav jāžēlo. Ja nu vienīgi Rūķis Modinātājs, jo tas, lai gan bija pamodies pirmais un modināja citus, tagad jāja pēdējais. Murmulītim un elfai noteikta vieta rūķu rindā netika ierādīta, tāpēc ka viņi nebija rūķi. Abi varēja jāt, kā patīk, tikai neaizsteidzoties priekšā Rūķim Izlūkam un neatpaliekot aiz pēdējā rūķa tā, ka viņus vairs nevarētu ieraudzīt. Ragana jāja klusa un rātņa. Ja bija kāds, kas viņu uzklausā, tā allaž slavēja rūķu gudrību un cēlsirdību, jo tie viņai atļāvuši pievienoties.

Šajā kavalkādē troļļi pieticīgi sekoja paši pēdējie, tomēr veiklie gājēji un ašie skrējēji palaikam bija redzami arī rūķu ierindas priekšgalā vai sānos, kur tie dažkārt strīdējās un saplēsās medījuma dēļ. Viņu vadonis Stiprais Torns neko daudz par to neuztraucās, taču Gudrais Aizeks deva padomu šos mazliet savaldīt. Tad Torns skaļos kaušļus un strīdniekus pasauca pie sevis, iekrāva tiem pa skaustu vai iepļaukāja. Kādu laiku valdīja miers, varēja pat dzirdēt, kā mežmalas norās un birzīs vītero putniņi.

Putnu balsis sadzirdējusi, Farbīte pēkšņi atcerējās debeszilo meža balodi un gribēja, lai visi jāj atpakaļ un balodi sameklē. Rūķu Rūķis parādīja stingru raksturu un pateica, ka atgriešanās nenotiks. Ja meža balodis patiesi ir tik uzticams, kā elfa stāsta, tad gan jau tas savu pavēlnieci panāks, jo gudri baloži saimnieku atrod pat aiz upēm, jūrām un kalniem. Elfa par meža baloža gudrību nešaubījās un šoreiz pat neapraudājās.

Lai tiktu laukā no mošķu meža, vajadzēja mest diezgan prāvu līkumu, jo jātnieki zirgos nevarēja izlauzties cauri tiem biezajiem džungļiem, no kuriem rūķi bija nonākuši koraku un farkiju nometnē. Bija jāatrod brasls vai seklāka vieta, lai bez briesmām tiktu pāri upei. Tā nebija plata, toties ļoti dziļa un stāviem krastiem. Pēc Rūķa Ceļveža aprēķiniem, viņiem vajadzēja doties upes tecēšanas virzienā, taču priekšā bija biezais mūdžu mežs, no kura ceļotāji tikko bija laimīgi tikuši ārā. Pagaidām nācās ceļot gar upi augšup, lai pēc tam otrā krastā pagrieztos pretējā virzienā.

Troļļi, kas no ūdens nebaidījās, jau bija pārpeldējuši upei pāri. Troļļu izlūki zināja stāstīt, ka krietnu gabalu uz augšu atrodas sekla vieta, kur tuvējo ciemu iedzīvotāji dzenot lopu ganāmpulkus uz tālajām ganībām.

Gudrais Aizeks nolēma, ka troļļi paliks mežā, medīs un sagaidīs rūkus, kad tie pa otru krastu nāks atpakaļ. Diez vai tas būšot ātrāk nekā pēc pāris dienām. Troļļi palika, bet rūķi devās tālāk.

Lai gan rūķi nebija izcili jātnieki, tomēr zirgu mugurā viņi turējās it braši. Arī takas gar upi bija ērtas, tikai vietumis pletās zems krūmājs. Lielais mežs atkāpās no krasta, un diena bija dzidri zila, ar retiem pūku mākoņiem debesīs. Prāts uz dziedāšanu vien nesās, jo briesmas nedraudēja, vismaz tā šķita.

Līča pļaviņā aiz upes rotaļājās elfas un elfi, kas jātniekiem māja un kaut ko sauca. Farbīte, savējos ieraudzījusi, gandrīz novēlās no zirga, tik ļoti uztraukta un saviļņota jutās. Viņa tūdaļ gribēja tikt upei pāri, lai izstāstītu aizraujošos piedzīvojumus. Taču pāri tikt nebija iespējams. Murmulītis stingri raudzījās, lai viņa nedomā izlēkt no segliem un mesties straumē. Farbīte nomierinājās tikai tad, kad elfi apsolīja jātniekus sagaidīt pie brasla, kur tie šķērsos upi. Kādu gabalu elfi skrēja gar otru krastu, klaigāja un vicināja ziedu vītnes. Kādā vietā, kur upe meta platu pakavveida loku, elfi aizskrēja taisni pāri pļavām, lai nonāktu pie brasla pirmie, jo jātniekiem vēl nācās veikt lielu gabalu. Jaunā elfa tik ļoti ilgojās satīkties ar ciltsbrāļiem un māsām, ka nepacietīgi

sāka raustīt iemauktus, skubinādama zirgu. Zirgs parikšoja garām citiem un drīz panāca Rūķi Izlūku, kas pacēla roku, brīdinot, lai viņa nesteidzas. Elfa to neievēroja, jo, par spīti aizliegumam, pie brasla gribēja nokļūt pirmā.

Murmulītis izņēma viņai pavadu no rokām. Jaunā elfa briesmīgi apvainojās. Asaras valdīdama, viņa tik tikko spēja parunāt:

– Tu esi nejauks un mani nemaz nesaprosti! Un izturies... tu izturies tā... Tev nav ne sirds, ne... nekā tev nav. Tev krūtīs ir tukša vieta... Bet es domāju, ka tu esi mans draugs.

To visu lielās dusmās izteikusi, Farbīte patiesi apraudājās un, sakņupusi pār seglu loku, vairs nebilda ne vārda. Raudāt gribējās arī Murmulītim, jo viņš nejutās tādus apvainojumus pelnījis.

Laikam jau Murmulītis pavisam nejauši pavadu vienā pusē bija stingrāk pavilcis, un zirgs bez ceļa soļoja caur zemo krūmāju. Pēkšņi zirgs iekrācās un slējās pakāļkājās. Elfa, kas bija ieķērusies seglu lokā, noturējās zirga mugurā, bet Murmulītis novēlās zemē. Krītot viņš redzēja pavīdam sarkanīgu zvēru, kas pazuda krūmājā. Zirgs iezviedzies skrēja pie pārējiem, bet Farbīte spalgi kļiedza pēc palīdzības. Viņa ar grūtībām spēja pastāstīt, ka zirgs no kaut kā pārbijies un Murmulītis izkritis no segliem.

Pirmais atsteidzās Rūķis Cīnītājs un, zobenu izvilcis, pārmeklēja krūmāju. Protams, viņš nekā neatrada, jo sarkanīgais neradījums bija aizbēdzis. Rūķis Cīnītājs pastiepa Murmulītim ķepu, un tas, lai arī mazliet sasities, uzsvempās zirgam mugurā. Rūķu satraukums norima, visi bija priecīgi, ka Murmulītim nekas ļauns nav noti-

cis, un ceļojums turpinājās. Murmulītis palika pie Rūķa Cīnītāja, elfa viņam vairs netuvojās un neapvaicājās, kā viņš jūtas, vai viņam nesāp. Murmulītis noskuma vēl vairāk. Par laimi, brasls bija jau klāt, un varēja jāt upei pāri. Zirgiem ūdens bija tikai līdz vēderam.

Otrā krastā atjājušos sagaidīja līksmu elfu bars, kas izglābto elfu ierāva savā vidū. Viņi visi aizdejoja nezin kur, nezin cik tālu prom, jo smalkās balsis drīz noklusa pavisam.

Rūķi, pajājuši gabalu tālāk no brasla, izlēma te pārnakšņot. Nepieraduši jāt un ilgstoši sēdēt zirga mugurā, rūķi jutās noguruši un izsalkuši, jo šodien vēl ne reizi nebija ēduši. Patiesībā rūķi bez ēšanas varēja iztikt ļoti ilgi, pat tūkstoš tūkstoš gadu akmens gultās, taču šodien viņi nebija arī gulējuši, toties mērojuši lielu gabalu.

Rūķi sakūra ugunsкуру, lai vārītu tēju un gatavotu vakariņas. Kā no zirgu mugurām nodabūt lejā pārtikas saiņus, kas bija lieli un smagi? Rūķu Rūķis, kurš bija uzņēmies vadoņa pienākumus, domāja, ka viņam ir jābūt gudrākam par citiem. Viņš ieteica kādam rūķim tikt zirgam mugurā un pārtiku no saiņa izņemt, tupot zirgam skaustā. Visi izlēma, ka tas jādara Rūķim Izlūkam, jo viņš taču spēj lidot. Tādam tikt zirgam mugurā būtu nieks.

Kad nu Rūķis Izlūks jau pietupās, lai ar slaidu lēcieni uzlidotu zirgam mugurā, pienāca vienacainā ragana un sacīja, ka viņa zinot labāku paņēmienu, ja godātie rūķi atļautu... Rūķu Rūķis ar plašu rokas mājienu atļāva. Kampadrilla paņēma pavadu rokā, kaut ko novervelēja, un zirgs sāka viņai rātņi soļot apkārt, tad apstājās, no-metās ceļos un nogulās. Nu varēja iet klāt, saiņus at-saitēt un noņemt.

– Tas tev izdevās diezgan labi, – Rūķu Rūķis noteica, bet ragana sajūsmā, ka tikusi paslavēta, iesmilkstējās, paklanījās un sacīja:

– Es jums būšu ļoti, ļoti noderīga. Jums nevajadzēs nožēlot.

Tādā pašā veidā raganas priekšā nogulās arī pārējie zirgi, un rūķi bez grūtībām tos atbrīvoja no saiņiem, lai pacietīgie nastu nesēji varētu atpūsties un ganīties lek-najā pļavā.

Dega rūķu sakurtais ugunskurs, vieni gatavoja ēdienu, citi jau slēja teltis, ko cilvēki šķiroties bija dāvinājuši.

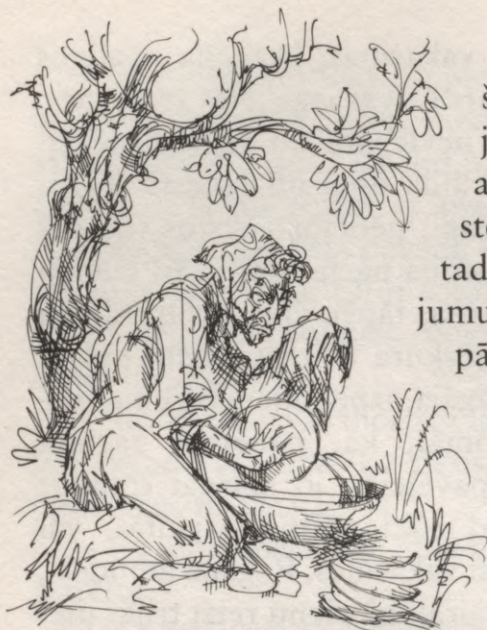

Rūķi ieturēja krietnas vakariņas, braucīja apaļigos vēderiņus un lūkojās, kā virs galvas iegailējās zvaigznes. Zirgi ganījās tuvumā, un nevienam no rūķiem negribējās kustēties, lai aizietu līdz upei un atnestu ūdeni trauku mazgāšanai, jo, raugi, pēdējos tūkstoš tūkstoš gados viņiem to ne reizi nebija nācies darīt. To laikam saprata arī vienacainā ragana, tāpēc viņa nebija slinka un ūdeni atstiepa, uz ugunskura dzirkstošajām oglēm uzsildīja un traukus nomazgāja, izpelnīdamās rūķu atziņību. Rūķi jau sāka domāt, ka, paņemot raganu ceļojumā, viņiem ir ļoti paveicies, jo mazgāt traukus nevienam negribējās. Tad rūķi attapa pajautāt, vai Kampadrilla arī ir ieturējusi vakariņas. Ragana atbildēja, ka viņa ēdot ļoti reti, ne vairāk kā vienu reizi trijās dienās, un tad arī ļoti maz. Rūķi mazliet nokaunējās, ka nebija raganai nekā piedāvājuši, un katrs klusībā apņēmās turpmāk būt uzmanīgāks.

Arī Murmulītis nebija ēdis. Viņš staigāja starp zirgiem un lūkojās uz to pusi, kur, savējo barā iejūkusi, bija aizskrējusi jaunā elfa. Zirgi sabubinājās, no upes kāpa migla un lēni vēlās pār pļavu. Murmulītim kļuva skumji. Viņš domāja, kāpēc elfa viņu tik ātri pametusi. Vēl šorīt solījās iet viņam līdzī kaut uz pasaules galu. Bet pasaules gals te nebija. Un vai vispār pasaulei ir gals?

Tādu noskumušu un nobēdājušos viņu atrada Rūķis Žēlotājs un aizveda uz savu telti. Pārējie rūķi citās teltīs jau gulēja, dažs miegā mazliet iekrācās, kāds cits darīja tāpat. Tas bija maigs rūķu miega koncerts, kas iemidzinātu arī Rūķi Žēlotāju, ja vien Murmulītis nesāktu viņu iztaujāt. Jautājums, kas visvairāk nodarbināja, gluži nevilšus izlauzās pār lūpām:

– Vai viņa atgriezīsies?

Lai gan Rūķis Žēlotājs šādu jautājumu bija gaidījis, viņš tomēr nezināja, ko atbildēt, tāpēc ilgi pūta, stenēja un grozījās. Un tikai tad, kad Murmulītis jautājumu atkārtoja otrreiz, viņš pārstāja stenēt un sacīja:

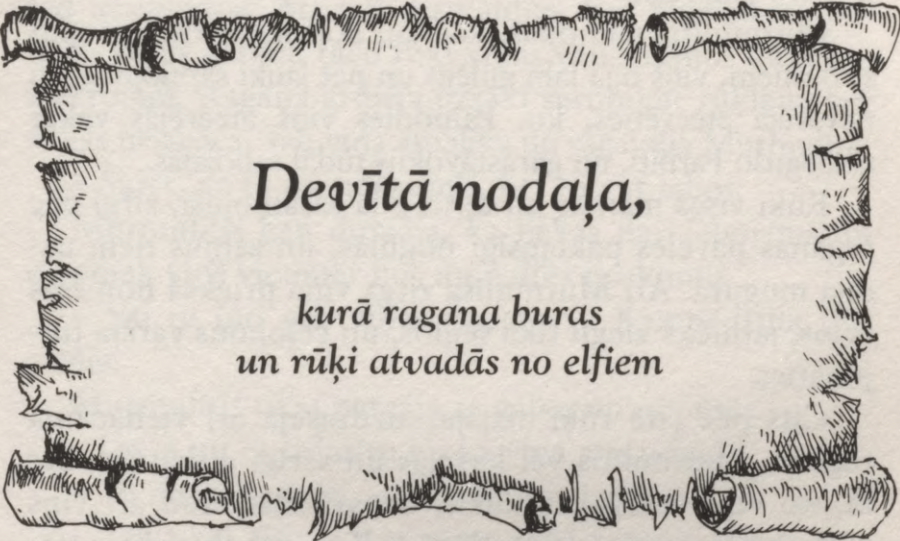
– Varbūt atgriezīsies, varbūt neatgriezīsies, tas, mans mazais draugs, nemaz nav pats galvenais. Daudz svarīgāk, lai viņa ir laimīga. Ja viņa ir laimīgāka kopā ar citām

elfām un elfiem, tad lai viņa tur arī paliek. Dzīvē bieži notiek, ka nepiepildās tas, ko gaidām un vēlamies. Vai neviens tev nav to teicis?

Murmulītis neatcerējās, ka būtu ko tamlīdzīgu dzirdējis. Tomēr viņam nekļuva vieglāk.

– Vai es tevi stipri apbēdināju, mazais? – Rūķis Žēlotājs apvaicājās, lai gan pēc smagajām nopūtām saprata, cik Murmulītim grūti.

Murmulītis neatbildēja, tikai ciešāk piespiedās klāt Rūķim Žēlotājam un nemanīja, ka aizmiegs.

Devītā nodaļa,

*kurā ragana buras
un rūķi atvadās no elfiem*

Naktī rūķus pamodināja zirgu zviedzieni un kāju dipoņa. Zirgus kāds bija izbiedējis, tie tagad meklēja patvērumu pie rūķiem un joņoja ap teltīm. Izsteigušies ārā, rūķi nekā aizdomīga neredzēja. Mantas un saiņi, ko viņi bija sanesuši pie teltīm, atradās savās vietās. Zirgi pamazām rimās un sāka plūkt zāli, it kā nekas nebūtu noticis. Nomierinājās arī rūķi.

No rīta tomēr atklājās, ka viens zirgs ir pazudis. Rūķi izskraidījās pa tuvāko apkārtni, tomēr pazudušo nekur neatrada. Tagad rūķi saprata, ka bijuši vieglprātīgi. Kādam pa nakti vajadzēja palikt nomodā un sargāt gan zirgus, gan mantas, gan pašus. Jo, tūkstoš tūkstoš gadus akmens gultās nogulējuši, viņi nevarēja atcerēties, ka agrāk rūķiem būtu darīts pāri. Turpmāk viņi būs

uzmanīgāki. Pošoties ceļā, saiņus, ko bija nesis pazudušais zirgs, vajadzēja sadalīt pārējiem. Tas nu bija mazliet par daudz, tāpēc daļu pārtikas uzkrāva zirgiem, ar kuriem jāja rūķi.

Murmulītis pamodās, kad jau nojauca teltis. Par spīti sirdēstiem, viņš bija labi gulējis un pat jauki sapņojis, tikai nevarēja atcerēties, ko. Pamodies viņš atcerējās vakar aizbēgušo Farbīti, un garastāvoklis tūdaļ sabojājās.

Rūķi visas mantas un teltis bija sasaiņojuši, zirgi pēc raganas pavēles paklausīgi nogūlās, un saiņus tiem uzsēja mugurā. Arī Murmulīša zirgs viņa priekšā nometās ceļos, jātnieks viegli tika seglos, un ceļojums varēja turpināties.

Cits pēc cita rūķi aizjāja, aizdrasēja arī vienacainā ragana. Murmulītis vēl kavējās un sērīgi atskatījās, bet tā, ko viņš cerēja ieraudzīt, neparādījās. Tad arī viņš paskubināja zirgu, un tas lēnā solī pa gabalu sekoja pārējiem. Murmulītis negribēja ne ar vienu runāt, ne arī gaidīt Rūķa Žēlotāja žēlošanu.

Viņš pats zināja, ka jūtas slikti. Kāpēc to stāstīt vēl kādam citam?

Rītausmā piecēlies un kamolus pārtīnādams, Rūķis Ceļvedis bija izrēķinājis, ka jāvirzās gar lielajiem akmeņiem, kuros viņi tik ilgi bija gulējuši, jo tajā vietā viņu ceļš pirms tūkstoš tūkstoš gadiem bija ap-rāvies, no turienes bija jāsākas īstajam atceļam.

Jāja klusēdami, jo rūķi pēc savas dabas nav nekādi pļāpas. Negadījās arī nekas tāds, par ko būtu vērts parunāt. Kampadrilla gan, rūķiem garām drasēdama, šad tad uzsmaidīja. Arī tad uzsmaidīja, kad apstājusies palaida viņus garām, taču rūķi viņas vaikstīšanos likās neievērojam. Ragana gribēja uzsākt sarunu ar rūķiem, bet nekas neiznāca. Tad viņa atpalika un sagaidīja Murmulīti.

– Šķiet, ka tu esi noskumis, bet to var labot.

Murmulītis gan domāja, ka nekas nav labojams un turpmāk viņš vienmēr būs un paliks noskumis.

– Vai tu ļoti pēc viņas ilgojies? – Kampadrilla tincināja.

Murmulītis tikai pamāja ar galvu un nopūtās.

– Un ja nu es izdarītu tā, ka viņa atgriežas?

– To nu tu nespēsi, – Murmulītis izdvesa.

– Tev tikai jātic, ka es esmu labā ragana, tad tā notiks, – viņa pieliekusies čukstēja. – Vai tu tam tici?

Murmulītis atcerējās šausmu nakti mūdžu nometnē, kad ragana grābstījās gar elfiņu, gribēja ņemt par kāju kutinātāju un norāva puķu vītņi, ko viņš bija tai aplicis.

– Es redzu, ka tu man netici, – Kampadrilla bēdīgi sacīja. – Ja man netic, tad es nekā nevaru izdarīt.

– Ja es apgalvotu, ka ticu, vai tad viņa atrastos?

– Es pamēģinātu izdarīt, lai tu viņu atkal satiec.

– Nu tad izdari tā!

– Vai tu tici, ka esmu laba?

– Kā lai zinu! Nezinu, ticu vai neticu...

– Nu mazdrusciņ! Pavisam mazmazmazlietiņ!

– Varbūt mazdrusciņ, – Murmulītis beidzot piekrita.

– Nu, varbūt ar to pietiks. Tagad es atpalikšu un paburšos. Bet tu jā vien uz priekšu.

Ragana pievilka pavadu, un viņas zirgs apstājās. Kad Murmulītis atskatījās, Kampadrilla bija nolēkusi no zirga un iešmaukusi krūmos. Ko viņa tur darija, redzēt nevarēja, un Murmulītis devās tālāk. Kad viņš atskatījās vēlreiz, ragana sēdēja seglos. Kā ruda lapsa, kā sarkana liesma izlocījās starp zirga kājām, un zirgs sāka auļot. Drīz viņa, skaļi smiedamās, pašāvās garām. Nē, neko labu Murmulītis no Kampadrillas negaidīja.

Kad karavāna nonāca līdz vietai, kur vakar rūķi bija šķīrušies no troļļiem, tos nekur neredzēja. Vai nu troļļi vēl turpināja medības, vai arī bija aizgājuši uz priekšu. Rūķu Rūķis izlēma negaidīt, jo tādas norunas nebija. Visi jāja vien tālāk. Gan troļļi viņus panāks, ja gribēs, bet, ja aizsteigsies tālu uz priekšu, tad apmaldīsies. Tiem nav nekādas jēgas, kur un kā jāiet. Vienīgais ceļa zinātājs bija Rūķis Ceļvedis.

Rūķi troļļus uzgāja netālu. Medības bija izrādījušās veiksmīgas, un, kad piejāja rūķi, troļļi patlaban beidza dzīrot. Troļļi bija dikti lepni, ka rūķus sagaidīja ar varenu mežacūkas šķiņķi, ko rūķiem pašiem gan vajadzēja izcept pēc savas garšas un patikšanas. Rūķu un troļļu gaume stipri atšķīrās. Troļļi bija diezgan slinki, vislabprātāk viņi gulšņāja, draiskojās vai medīja. Rūķus gaidot, viņi bija savākuši malku ugunskuram un tagad, attālāk notupušies, ziņkārīgi vēroja rūķu darbošanos ap ugunskuru. Troļļi laikam bija diezgan neaudzināti, jo atklāti blenza uz rūķiem, rādīja ar pirkstu un, ja kaut kas rūķu rīcībā viņiem likās dīvains vai nesaprotams, skaļi izsacīja piezīmes. Kad troļļi kļuva pārāk trokšņaini, Gudrais Aizeks deva zīmi Stiprajam Tornam, kurš tūdaļ skaļākajiem pamāja ar pirkstu, un tie paklausīgi, kūkumus uzmetuši, slāja klāt un no vadoņa kārtējo reizi da-

būja pa skaustu. Pēc tam vainīgie ievilkās krūmos un berzēja sāpošās vietas, bet pārējie kļuva rātņi un klusi.

Arī ragana no rūķu ugunsкура turējās attālāk, rādīdama, ka pretēji troļļiem ir smalkjūtīga un labi audzināta. Patiesībā troļļu tuvumā viņai bija bīstami atrasties, jo tie pēc dabas bija diezgan ļaunpieminīgi un atcerējās, ka ragana bija cītīgi kalpojusi korakiem un farkijiem, kas ar troļļiem bija lielā naidā. Vajadzēja tikai raganai pagadīties kāda troļļa tuvumā, un tas viņai dūra ar pirkstu ribās. Citi savukārt rādīja ķēmīgas grimases un izmēdīja.

Kad cepetis bija gatavs, to sadalīja septiņās daļās, jo ragana atteicās ēst. Viņai lai dodot apskrubināt kauliņus, pie tiem esot visgaršīgākā gaļa. Tā arī darīja, jo rūķi nekad citiem neko neuztiepa. Murmulītis neēda nemaz.

Rūķi to saprata. Ja kādam ir ļoti, ļoti bēdīgi ap sirdi, tad nevajag uzmākties ar ēdienu. Rūķi gan Murmulītim juta līdzīgu cerību, ka bēdas ar laiku pāries un mazais draugs atgūs dzīvesprieku.

Cepeti notiesājuši, rūķi atraugājās, bakstīja zobstarpas un ļāvās slinkumam, kas pēc dāsnām pusdienām pārņem ikvienu dzīvu radījumu.

Murmulītis īsti nevarēja sev atrast vietu, jo nekur nebija labi. Patupējis pie ugunskura, viņš aizvilkās uz mežmalu. Jaunie troļļi gribēja ar viņu spēlēties, turpretī Murmulītis nevēlējās un aizklunkurēja uz citu pusi. Apsēdies viņš sadzirdēja krekšķināšanu un šmakstināšanu. Pagrieza galvu – tur ragana grauza un apsūkāja kaulus. Diez kā viņa to varēja, jo viņai zobu nemaz nebija mutē.

Rūķi gulšņāja un šņākuļoja pie dziestošā ugunskura, nolīduši ēnā, jo saule vēl bija augstu. Vienīgi Septītais Rūķis kā īsts nemiera cēlājs staigāja apkārt, pie sevis neapmierināti murminādams. Ko viņš purpināja, neviens neklausījās, jo negribēja dzirdēt. Aizgājis līdz mežmalai, kur zem bieziem egļu zariem gulšņāja troļļu vadoņi, viņš noprasīja:

– Vai jūs netikāt stāstījuši, ka gribat tikt atpakaļ uz tālajām mājām?

– Jā, to mēs gribam, – troļļi apliecināja.

– Kāpēc tad jūs gulat?

Troļļi apmulsā.

– Mēs... mēs nezinām ceļu. Un rūķi...

– Kāpēc nemodināt tos, kas jūs solīja vest?

– Ā... mēs... jā, baidāmies viņus sadusmot.

– Nāciet man līdzī! – Septītais Rūķis sacīja. – Es nebīstos.

Stiprais Torns nemaz neizskatījās stiprs un Gudrais Aizeks – gudrs, kad abi stāvēja gulšņājošo rūķu priekšā un Septītais Rūķis skaļā balsī teica:

– Ja nemaldos, te daži bija spara pilni ceļot uz tālajām mājām. Kāds visus apņēmās vest ceļojumā un uzturēt kārtību. Un cits stāstīja, ka zinot turp ceļu, un vēl kāds solīja ceļu rādīt arī cienījamajiem troļļiem. Vai tā bija?

Septītais Rūķis vaicāja troļļu vadoņiem, un tie māja ar galvu, plātīja garās rokas un apliecināja, ka tā bija.

– Turpmāk pusdienu cepešus vairs negādāji, jo no tādiem rūķi uzbarojas, kļūst smagi un miegaini. Tagad viņi krāks līdz vakaram un tad atkal gribēs ēst. Tā mēs ceļojuma galamērķi nekad nerasnīsim.

Kamēr Septītais Rūķis tā runāja, citi sāka stenēt, vaimanāt un kliegt, ka tā nav taisnība, trūkās augšā, sita

kāju pie zemes un pārmeta, ka Septītais Rūķis ir nemiera gars un naida cēlājs. Viņi nožēlojot, ka pieņēmuši to savā barā.

Visvairāk bija apvainojies Rūķu Rūķis, jo viņš bija apņēmies gādāt par kārtību. Vienīgi Rūķis Modinātājs atzina, ka nav pildījis savu pienākumu un pēc sātīgajām pusdienām ļāvis rūķiem laisties miegā, nevis cēlis tos tālajam ceļam. Savukārt Rūķis Žēlotājs, pakasījis apaļīgo vēderu, atgādināja, ka visiem ir jāievēro rūķu goda kodekss un solījumi jāpilda. Raugi, viņi taču bija vienprātīgi apņēmušies aizceļot turp, kur bija viņu dzimtene, tāpēc Septītais Rūķis drīkstēja gan atgādināt, ka viņi nodomu mazliet piemirsuši.

Miegainais gurdenums pārgāja. Saīguši un nokaunējušies, rūķi sāka posties ceļam. Maza nesaprašanās vēl iznāca ar troļļiem. Viņi bija nomedījuši briedi, bet negribēja to nest, jo tas domāts rūķiem. Lai medījumu uzkraujot zirgiem! Ja par smagu, lai kāds no rūķiem ejot kājām un zirgu lai vedot pavadā. Rūķis Žēlotājs, kas bija runājis par goda kodeksu, sacīja: ja nav neviena, kas brīvprātīgi piesakās iet kājām, tad šādā gadījumā jālozē. Kam loze kritīs, tam arī būs jāiet. Ar šādu lēmumu nebija mierā Rūķu Rūķis, jo viņš baidījās, ka var izvilkt lozi. Kā tas izskatīsies, ka viņš, vadonis, slās kājām, kamēr citi jās zirgos. Tāpēc viņš teica:

– Briedis jākrauj uz raganas zirga, lai viņa iet, jo viņai garākas kājas.

Kampadrilla atbildēja:

– Es cepeti neēdu, tikai kauliņus apskrubināju. Kāpēc tad man? Tas nav godīgi.

Rūķi samulsa vēl vairāk. Ragana savāca apgrauztos kaulus, aiznesa sāņus un iesvieda biezoknī.

Murmulītis, nelaimīgs klimstot biezokņa malā, ieraudzīja sarkanspalvaino zvēru, kas metās uz kauliem un sāka tos graužt. Murmulītis sabijās un atgriezās pie rūķiem. Viņu ieraudzījuši, rūķi izlēma, ka briedis liekams uz Murmulīša zirga. Murmulītis ir viegls un mazs, turklāt elfa nav atgriezies. Zirgs panesīs gan medījumu, gan Murmulīti. Tā arī izdarīja. Beidzot visi bija apmierināti un ceļojums varēja turpināties.

Viņi jāja gar upes malu. Otrā krastā drūmi šalkoja mūdžu mežs, tā tuvumā rūķiem nepatika atrasties, tāpēc viņi no upes attālinājās. Jāt vajadzēja pāri nolaideniem pauguriem, kas vietumis bija apauguši krūmu puduriem un birzīm, kur ganījās stirnas un reizēm izlēca pa zaķim. Dīvaino karavānu ieraudzījis, garausis pārbijās un aizlekoja atpakaļ.

Rūķi bija izlēmuši, ka nākamā nakšņošanas vieta būs pie lielajiem akmeņiem, tāpēc pārāk tālu no upes nenovirzījās. Viņi bija izdomājuši, ka no lielajiem akmeņiem, kuros nogulējuši vismaz tūkstoš tūkstoš gadu, ar godu un cieņu jāatvadās. Patiesi, tajos viņi bija labi jutušies un tāpēc bija tiem pateicīgi.

Vēl nebija pienācis vakars, kad ceļotāji tuvojās lielajiem akmeņiem. Jau pa gabalu viņi saklausīja dziedāšanu. Smalkas, skanīgas balsis līgani cēlās gaisā, pāršalca pakalnus un aizvilņoja tālāk, patīkami skardamas rūķu ausis. Kaut ko tādu viņi nebija dzirdējuši. Arī troļļi, kas jātniekiem pa gabalu sekoja un kārtējo reizi strīdējās, apklusā un klausījās. Laikam arī viņu ausīm skaņas likās tīkamas.

Pie lielajiem akmeņiem ceļotājus sagaidīja elfu koris. Kad jātnieki bija nokāpuši no zirgiem, elfi sveica rūķus un troļļus ar uzvaru pār mošķiem. Viņiem vairs neesot jābaidās no tuvošanās mežam,

kas agrāk licies drūms un baismīgs. Un sevišķi viņi esot pateicīgi par jaunās elfiņas atbrīvošanu no mošķu gūsta. Pēc tam elfi sāka draiskulīgu un jautru deju. Murmulītis uzmeklēja lielo akmeni, uz kura tupot jaunā elfa bija viņam dziedājusi dziesmu, saukusi par vienīgo draugu un aicinājusi dejojot. Tagad Farbīte dejoja ar citiem elfiem, draiskojās

un bija tik nebēdnīga kā neviena cita. Jaunie elfi bija strauji un griezās trakulīgās dejās.

Elfi bija rotājuši ziedu vītnēm vai visus lielos akmeņus, un rūķi jutās aizkustināti par lielo uzmanību, ko elfi viņiem izrādīja. Lai cik skaisti bija elfu priekšnesumi, rūķi pēc garā jājienu jutās noguruši un slēja teltis naktsguļai, lai rīt līdz ar pirmajiem saules stariem celtos un postos ceļam. Viņi mazliet baidījās no tā, ko teiks Septītais Rūķis, ja viņi aizgulētos.

Tikko teltis bija uzslietas, Murmulītis ielīda pie Rūķa Žēlotāja, kura tuvumā jutās mazliet labāk. Bija pārāk sāpīgi, tupot uz akmens, skatīties, kā jaunā elfa, neveltot viņam nekādu uzmanību, draiskojas ar jaunajiem elfiem.

Kad rūķi bija salīduši teltīs, elfu dziedāšana attālinājās, līdz noklusa pavisam. Murmulītis domāja, ka Farbīti vairs neieraudzīs. Viņš jutās tik sērīgi kā vēl nekad, un miega nebija ne acī. Pēc pagājušās nakts, kad pazuda zirgs, rūķi bija nolēmuši dežurēt katru nakti divi: viens – no vakara līdz pusnaktij, otrs – no pusnakts līdz rītam.

Pirmais vaktēja dūšīgais Rūķis Cīnītājs. Kad laiks bija galā, viņš nāca un modināja Rūķi Žēlotāju, kuram nu vajadzēja uzmanīt zirgus.

Kad Rūķis Žēlotājs izgāja no telts, Murmulītis ieritinājās viņa iesildītajā vietā un beidzot aizmiga, bet skumjā sajūta nepameta arī miegā. Murmulītis sapņoja, ka jaunā elfa draiskodamās lūdz viņu dejojot, bet viņš kautrējas un neiet, jo liekas, ka Farbīte par viņu smejas un aicinājums nav domāts nopietni. Bet elfa tikai aicina un aicina, un, kad viņš beidzot notic, elfas nekur vairs nav. No bēdām Murmulītim sāka sūrstēt acis, viņš tās atvēra un paberzēja.

Nevarēja saprast, vai sapnis turpinās vai tā ir īstenība. Pie viņa, uz ceļiem nometusies, tupēja jaunā elfa. Murmulītis zināja, ka sapņi nekad nepārvēršas īstenībā, tāpēc acis aizvēra, lai vēl pasapņotu. Tad atskanēja Farbītes balss:

– Labrīt! Labrīt, Murmulīt!

Sapnis tomēr bija pārvērties īstenībā, un tas bija tik negaidīti, ka Murmulītis pat neattapa atņemt labrītu.

– Es tevi vakar meklēju, – viņa sacīja, – bet tu jau bijī ielīdis teltī kā visdrausmīgākais guļava, sliņķis, siltum-mice un miega pūznis. Gribēju tevi pasaukt, bet resnais rūķis gulēja priekšā un šņāca, es baidījos viņu sadusmot. Kāpēc tu tā darīji? Vai nemaz nejuti, ka es tevi gaidu? Kāpēc tu nekā nesaki? Varbūt gribi, lai eju prom?

– Nē! – Murmulītis iesaucās un saķēra elfas roku.
– Es baidījos, ka tu vairs neatnāksi.

– Kā tu varēji tā domāt! Tu man neticēji?! Es taču tev solīju, ka iešu tev līdz kaut līdz pasaules galam! – Elfa bija tuvu asarām.

– Jā, bet kad tu pazudi un vakar...

– Es nepazudu, es atvadījos no elfiem un izdejoju savu jaunību, jo tur, kur mēs aiziesim, elfi nedzīvo. Tu mani galīgi nesaproti. Domā, man bija viegli no viņiem šķirties? Es viņus nekad vairs nesatīkšu.

Tagad Farbīte patiešām apraudājās, jo viņai kļuva sevis ļoti žēl. Murmulītis bija dziļi nelaimīgs, ka elfu sa-raudinājis, bet, kā viņu mierināt, nezināja. Nebija arī laika, jo nāca rūķi novākt telti. Bija sākusies jauna diena, un viņus gaidīja tālais ceļš.

Uz rūķu pavadīšanu bija sapulcējušies arī elfi. Viņu jautrība likās pagaisusi, tie stāvēja klusi un mazliet noskumuši. Iepazīšanās ar rūķiem viņiem bijusi ļoti patīkama. Viņi mūžīgi būšot pateicīgi, ka vairs neesot jābaidās no lielā meža aiz upes, un novēlot rūķiem laimīgi sasniegt ceļojuma mērķi. Rūķu Rūķis apliecināja cieņu elfiem, kuri tik sirsnīgi pret viņiem izturas, un teica, ka elfi varētu rūķiem izdarīt lielu, draudzīgu pakalpojumu, ja vien to vēlētos. Elfi gribēja zināt, kāds gan šis pakalpojums būtu. Tad Rūķis Ceļvedis pastāstīja, ka sācies liels rūķu ceļojums uz seno mājvietu un elfi dejodami varētu pieklaudzināt pie visiem lielajiem akmeņiem un modināt tos rūķus, kas varbūt tajos vēl gul, un ziņu par rūķu aizceļošanu palaist tuvi un tāli pasaulē. Elfi varētu vēstīt, ka rūķiem ziemeļos jāpulcējas pie liela kalna. Kā to sauc, pagaidām esot noslēpums, lai neuzzinātu kāds, kas rūķiem gribētu aizsteigties priekšā un iegūt to, kas senlaikos zem kalna paslēpts un pieder tikai rūķiem. Kur šis kalns atrodas, vēlāk tikšot vēstīts pa rūķu pastu.

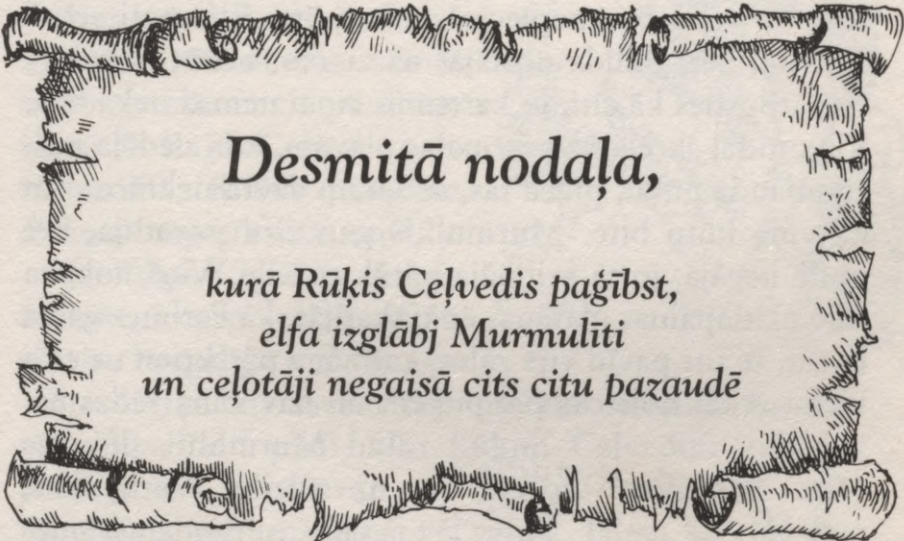
Elfiem rūķu lūgums ļoti patika, jo dīkā, bezrūpīgā dzīve bija mazliet apnikusi, tāpēc jau topašdien viņi sāka solījumu pildīt. Bet rūķi piegāja katrs pie sava akmens, paglaudīja un atvadījās, jo zināja, ka nekad te vairs neatgriezīsies. Vienīgi Murmulītis neatvadījās, viņš bija aizmirsis, kurā akmenī gulējis, jo pagaidām spēja domāt vienīgi par Farbīti.

Pirms kāpšanas zirgā elfa vēl aizskrēja, uzrāpās uz liela akmens un māja pēdējos sveicienus elfiem. Kamēr viņa atsveicinājās no savējiem, pie Murmulīša pienāca Kampadrilla un jautāja:

– Vai tagad tu tici, ka es esmu labā ragana? Tu taču redzi, ka mana burvestība iedarbojās un viņa atgriezās.

– Mjā, bet... varbūt... – Murmulītis novavelēja un apklusā. Viņš tomēr neuzdrošinājās apgalvot, ka elfa būtu atgriezies arī bez raganas palīdzības.

Desmitā nodaļa,

*kurā Rūķis Ceļvedis pagībst,
elfa izglābj Murmulīti
un ceļotāji negaisā cits citu pazaudē*

Bija septiņpadsmitā vai astoņpadsmitā ceļojuma diena, kad Rūķis Ceļvedis vairs nezināja, kā ceļotāju pulciņš tālāk vadāms. Viņš bija līdz galam pārtinis pirmos kamolus, ņēma nākamo, un, saliekot galus kopā, iznāca, ka ceļotājiem vajadzēja atrasties citā vietā. Kamēr Rūķis Ceļvedis nebija ticis skaidrībā, kādā virzienā jādodas tālāk, Rūķu Rūķis pasludināja atpūtu. Ceļotāji bija apstājušies pie liela ezera, un Ceļvedis nezināja, vai tagad jāiet ezeram apkārt pa labi vai pa kreisi. Viņš tina un pārtina kamolus, kaut ko sev vien saprotamu vai arī nesaprotamu purpinot zem deguna, skatījās uz sauli un mērija savas ēnas garumu, taču pie skaidrības netika.

Diena bija karsta, un ceļinieki jutās gan nokarsuši, gan izslāpuši, gan noguruši. Viņi slepenībā pat priecājās, ka Rūķim Ceļvedim radušās grūtības noteikt tālākā ceļa virzienu.

Visvairāk par aizkavēšanos priecājās Murmulītis, jo, pēc viņa domām, Farbīte bija nogurusi vēl vairāk nekā rūķi un viņai bija nepieciešama atpūta. Elfa pati arī tā sprieda, bet, tiklīdz nostājās uz zemes, nebūt nenolīda ēnā atpūsties kā citi, jo karstums viņai nemaz nekaitēja. Viņa tūdaļ skrēja uz ezermalas pļavām, kur ziedēja milzumdaudz puķu, plūca tās, ostīja un dzēra nektāru, itin kā viņa būtu bite. Murmulītis gan elfu pavadīja, bet saulē negāja, jo tā svilināja pārāk spēcīgi. Viņš nokrita zālē platlapainas platānas ēnā, skatījās, kā Farbītes galva te šur, te tur pavīd virs zāles, kad viņa pārskrien uz citu vietu, atkal noliecas pie puķēm un nav vairs redzama.

Tad Murmulītis lūkojās uz zilzilo ezeru, kas, saulē mirgodams, sniedzās līdz apvārsnim.

Rūķi atpūtās, un troļļi vaļojās, gaidīdami, kad mitēsies dienas svelme. Uzziņājuši, ka šodien ceļojums neturpināsies, troļļi vakarpusē devās nakts medībās uz lielo mežu, kas stiepās gar vienu ezera krastu. Ezera otrs krasts, cik varēja sa-

skatīt, bija klajš, tikai pie apvāršņa likās pavīdam tālu kalnu pauguri. Uz tiem ilgi un pamatīgi ķīķerēja Rūķis Ceļvedis. Pirms saules rieta viņš uzkāpa augstā kokā un skatījās turp atkal. Ko gribēja ieraudzīt, viņš neteica. Spriežot pēc neizdibināmās sejas izteiksmes, pārējiem šķita, ka Rūķis Ceļvedis pats to nezina. Rūķus pārņēma diezgan nepatīkamas sajūtas.

Ja Rūķis Ceļvedis nespēs noteikt, kurp tālāk jāiet, sāksies bezgalīga maldīšanās.

Vai tad viņi līdz savam ceļa mērķim nonāks? Lai gan rūķi bija bažu pilni, viņi Rūķim Ceļvedim nekādus jautājumus neuzdeva, jo neziņā nonākušu rūķi izjautāšana var samulsināt vēl vairāk. Jāļauj, lai viņš pats sāk runāt. Tad varbūt visiem kopā izdosies rast atbildi, uz kuru pusi virzīties. Tik gudri un mierīgi sprieda rūķi, ļaujot apjukušajam biedram visu vienatnē apdomāt.

Cauru nakti Rūķis Ceļvedis kurināja nelielu uguns-kuru un kaut ko smiltīs zīmēja, brīdi skatījās zvaigznēs, paspēra dažus soļus uz vienu, uz otru pusi un atkal pētīja zvaigznes. Tad apsēdās un sāka pārtīt zaļo kamolu, skaitīja tajā iesietos mezglus un cilpiņas un beigās satina atpakaļ. Rīta agrumā, kad rūķi izlīda no teltīm un gribēja uzziņāt, kā viņam veicies, Rūķis Ceļvedis pacēla apsarkušās acis, iesita ar pirkstu sev pa pieri un paziņoja:

– Es nekā vairs nesaprotu. Viss ir otrādi.

Tad viņš novēlās zemē, jo garīgās pārpūles dēļ bija zaudējis samaņu. Pārējie pacēla pagībušo un kopā ar kamolu maisu ienesa teltī, lai atžirgst. Rūķis Ceļvedis tur nekustēdamies nogulēja pusi dienas un tikai tad atjēdzās. Bet rūķi viņam nekā nejautāja, baidīdamies, ka viņš atkal novelsies zemē. Rūķi apspriedās un nolēma pie ezera vēl uzkavēties; varbūt Rūķis Ceļvedis tomēr beigās sapratīs, ko tālāk darīt.

Par aizkavēšanos vispriecīgākais bija Murmulītis un līksmoja arī elfa, jo pļavā ziedēja tik daudz puķu, cik citur viņa netika redzējusi. Viņa visu dienu gribēja pavadīt šajā nektāra kausu bagātībā. Murmulītis ilgi skatījās, kā elfa līkņā starp ziediem. Kad apnika, viņš mazliet paplunčājās ezera siltajā ūdenī, paplunčājās arī elfa un tad atkal aizgāja pie puķēm. Tomēr noņemšanās ar ziediem Murmulītim beigās likās garlaicīga, un viņš aizsoļoja uz tuvējo gāršu, kur slējās diženi koki, sūna bija gluda, tīra un valga. Kokos dziedāja neredzēti putni, kaut kur aizšmauca mežacūku bars, aizrikšoja stirnas un brieži. Un Murmulītim bija tik jauki un gaiši ap sirdi, ka, sperdams platu soli, viņš maršēja pa zaļo sūnu paklāju un dziedāja:

– *Man patīk dzīve gāršā zaļā
Un daudzgalvainais briežu bars,
Kas brīvi klaiņo savā vaļā.
Man patīk dzīve gāršā zaļā,
Dzied ūbele, skrien cūka skaļā,
Te lūšus, vilkus sastapt var...
Man patīk dzīve gāršā zaļā
Un daudzgalvainais briežu bars.*

Tad viņš ieraudzīja vēja nogāztu koku, kas ar galotni bija iekēries citā kokā. Murmulītim iegribējās pa slīpo

stumbru rāpties augšā. Un līdzams viņš atkal dziedāja pilnā balsī. Spraucoties starp zariem, dziedāšana reizēm pieklusā, reizēm atsākās no jauna. Ticis gandrīz līdz galotnei, viņš apstājās un rāva tālāk:

*– Man patīk dzīve gāršā zaļā,
Dzied ūbele, skrien cūka skaļā,
Te lūšus, vilkus sastapt var...*

Pēkšņi koks nokrakšķēja un liecās uz leju. Lai gan Murmulītis neko daudz nesvēra, tomēr nokaltušie zari un galotne neizturēja un lūza. Par laimi, Murmulītis noturējās un nenovēlās. Arī koks iestrēga pusceļā. Tagad vajadzēja rāpties lejā. Piepeši zem koka stumbra viņš ieraudzīja sakustamies kaut ko sarkanīgu. Atskanēja

nikna ieņurdēšanās. Uz viņu gailējošām acīm skatījās zvērs. Tas sāka skraidīt pa koka apakšu no vienas puses uz otru, rūca un ņurdēja. Uzslējies pakaļkājās, sarkan-spalvainais gandrīz varēja kokā tupošo aizsniegt. Murmulītis mēģināja līst augstāk, bet koks atkal nokrakšķēja un mazliet pasvērās uz leju. Zvērs grasījās lēkt, tikai zari traucēja. Augstāk rāpties Murmulītis vairs nevarēja. Ja koks lūzīs, viņš iekritīs zvēram tieši rīklē. To nu viņš negribēja. Saņēmis visus spēkus, viņš sauca pēc palīdzības, ieklausījās. Neviens neatsaucās. No rūķu nometnes viņš bija attālinājies. Un nevienam nebija teicis, kurp iet. Ja zvērs viņu saplosīs, rūķi pat neuzzinās, kur viņš palicis. Arī elfiņa ne. Ko viņa darīs? Zvērs rūca un, izkāris sarkanu mēli, elsodams gatavojās lēcienam. Nu Murmulītis varēja briesmoni labāk apskatīt. Vai tāds pats zvērs ceļojuma sākumā nebija izskrējis raganas zirgam zem kājām, to nobiedēdams? Un vēlāk grauzis kaulus, ko ragana iesvieda biezoknī? Koks atkal nobrakšķēja un paslīdēja uz leju. Kāds lūstošs zars trāpīja zvēram pa sāniem, un tas atlēca nost. Taču koks bija nosvēries tik zemu, ka nekas vairs zvēram netraucēja Murmulīti sagrābt. Viņš gan vēl mēģināja parāpties augstāk, taču tam vairs nebija nozīmes. Murmulītis aizvēra acis un gaidīja. Tomēr zvērs nelēca. Tajā brīdī, kad tas grasījās uzbrukt, atskanēja klusa balstiņa: “Kriskrantos,” – un zvērs pieplaka zemei. Noliecis galvu elfas priekšā, sarkanais vilks iesmilkstējās.

– Kā tu te gadījies? – elfa jautāja. – Kāpēc tu gribēji uzbrukt Murmulītim?

Zvērs grozīja galvu, rūca un kāpās atpakaļ.

– Kāp nu zemē no koka! – Farbīte aicināja, un Murmulītis norāpās.

– Tu izskaties diezgan nobijies, – elfa sacīja, – bet to var saprast. Es arī būtu nobijusies, ja viņš gribētu mani aprīt. Tagad tev vairs nav jābaidās.

Tad viņa pievērsās zvēram:

– Kriskrantos, klausies, ko tev teikšu! Tu nedrīksti Murmulīti aiztikt! Un rūķus arī ne! Smilksti vai nesmilkti. Lai es tevi te vairs neredzētu. Škic!

Topašbrīd sarkanais zvērs pazuda starp kokiem. Elfa izstāstīja, ka raganas alā šo zvēru redzējusi, pieķēdētu pie izejas. Zvērs paklausīgi nogūlies raganas priekšā uz vēdera, kad tam pateikts burvības vārds “Kriskrantos”.

– Man ļoti nepatīk, ka ragana sarkano zvēru paņēmusi līdzī, – elfa teica.

– Man arī ne, – Murmulītis piekrita un izstāstīja, ka sarkano zvēru jau divas reizes redzējis.

– Mums no viņas jāpiesargas, – Farbīte sacīja. – Es vairs neticu, ka viņa ir labā ragana.

– Varbūt labu raganu nemaz nav? – Murmulītis arī šaubījās.

– Man ar raganām agrāk nav gadījies sastapties, tāpēc par viņām nekā nezinu, – elfa atzina. – Bet es viņai noticēju. Vismaz jācer, ka savu čūsku, krupi un ūpi viņa nav paņēmusi līdzī.

Elfa Murmulītim izklāstīja visu, ko raganas mājoklī redzējusi un piedzīvojusi.

– Ak, kāpēc es rūķiem iestāstīju, ka viņa ir labā ragana! Ko lai tagad dara? – Farbīte žēlojās.

Arī Murmulītis to nezināja.

– Iesim prom! – viņa teica.

Skaistā gārša ar lielajiem kokiem un zaļo sūnu paklāju zemē viņiem vairs nemaz nepatika. Elfa ņēmās viņu strostēt:

– Tu nedrīkstēji mani tik nodevīgi pamest! Redzi nu, kas atgadījās! Ja es nebūtu sākusi tevi meklēt, tu tagad jau būtu zvēra vēderā. Apsoli, ka vairs tā nedarīsi!

Un Murmulītis solīja, ka turpmāk viņi ies tikai abi kopā. Vēl viņi nolēma par sarkanā vilka parādīšanos nevienam pagaidām nestāstīt, bet raganai neuzticēties un neizlaist to no acīm.

Abi atgriezās nometnē brīdī, kad Rūķis Ceļvedis ar pirkstu otro reizi sita sev pa pieri, bet tagad viņš zemē nevēlās, tikai izdvesa:

– Ak es...

Noskaidrojās, ka pēc briesmīgās cīņas ar korakiem un farkijiem, kad kamoli bija ripojuši no kalna lejā, pinušies mošķiem ap kājām un vairākās vietās pārrauti, Rūķis Ceļvedis otrā dienā bija kļūdījies, dažas pārrautās vietas savienojot ar nepareizajiem pavedienu galiem. Kad nepareizos mezglus atraisīja un sasēja kopā pareizos galus, viss kļuva skaidrs. Tomēr daži mezgli un cil-

pas izrādījās pazudušas, tāpēc šis lielais ezers kamola zīmēs nebija uzrādīts. Visas gudrības kamolos bija iesietas pirms tūkstoš tūkstoš gadiem, varbūt toreiz šāda ezera nebija, jo zemes virsū kopš tiem laikiem daudz kas mainījies. Nu rūķi neka-vējoties posās ceļā.

Rūķis Ceļvedis izlēma, ka ceļojums jāveic pa ezera labo krastu, kur pletās plašas zemienes

pļavas. Par to īpaši priecājās elfa, jo pļavās vēl ziedēja raibu raibās puķes, bez kurām viņa nemaz nevarēja dzīvot. Bija siena laiks, un zemieki bija sākuši pļaut zāli. Līdz zemienes pļavām viņi vēl nebija tikuši. Rūķi necentās tikties ar cilvēkiem, ja vien nebija īpašas vajadzības. Pagaidām tāda neradās. Zirgi izrādījās labu labie, un rūķi ar tiem sapratās. Pārtikas arī pagaidām pietika, jo troļļi arvien ko nomedīja vai salasīja sēnes, kas rūķiem ļoti garšoja. Rūķiem patika krietni paēst, bet viņi varēja arī ilgstoši neēst – pat tūkstoš tūkstoš gadus – un samērā labi izskatīties.

Troļļi gan vēl nebija atgriezušies no kārtējām medībām, kad rūķi devās ceļā, tāpēc viņi nometnes vietā atstāja norādījumus, kādā virzienā aizjājuši. Tā bija noticis arī agrāk, un troļļi vienmēr viņus atrada. Šoreiz tā nenotika.

Vakarā, kad vientuļā vietā rūķi uzslēja teltis, troļļi viņus vēl nebija panākuši. Tie neparādījās arī otrā rītā, kad vajadzēja doties tālāk. Nu bija skaidrs, ka troļļi viņiem nebija sekojuši. Bija jāizlemj, ko darīt. Kamēr rūķi apspriedās, ragana Kampadrilla, ezermalas niedrēs iebri-dusi, mazgāja traukus. Neviens raganai to nelika darīt, viņa centās rūķiem pakalpot un būt noderīga. Kā pati apgalvoja, viņa to darot pateicībā par to, ka neesot atraidīta. Rūķi ticēja. Tikai Murmulītis un elfa bija sākuši

raganu vērot, tomēr nekā aizdomīga nebija pamanījuši. Atgriezusies no ezermalas niedrēm, Kampadrilla sacīja:

– Troļļu nebūs, jo viņiem nepatīk saule un klajas vietas. Tāpēc viņi iet tikai pa mežu, klajumā iznāk vienīgi naktīs, ja ir kas medījams.

Tagad arī rūķi atcerējās, ka troļļiem patīk meži un kalni. Bet ko gan rūķi varēja darīt, ja viņu ceļš veda arī pa līdzenumu? Bija žēl, ka troļļi viņus atstājuši. Tālāk jāceļo vieniem pašiem. Ja draudētu briesmas, troļļi būtu drosmīgi cīnītāji.

Kādā brīdī, kad neviena nebija tuvumā, elfa izjautāja raganu, jo tagad viņa no tās vairs nebaidījās:

– Kāpēc tu paņēmi līdzī Kriskrantosu?

– Es neņēmu, – Kampadrilla taisnojās. – Viņš pats ir atskrējis pa manām pēdām.

– Tad jau varbūt pa tavām pēdām lien arī čūska un lec krupis?

– Nē! Es viņus tikai palaidu brīvībā. Čūska nevar tik tālu atlīst. Krupis arī nevar atlēkt.

– Ūpis arī nevar?

– Viņam tur ir ligzda un ligzdā – mazuļi, – ragana nesamulsdama atbildēja. – Tev vajadzētu zināt, ka ūpis savus mazuļus nekad nepamet.

– Varbūt tā arī ir, kā tu saki, taču Murmulītis redzējis, ka tu Kriskrantosu slepeni baro, – elfa neatlaidās.

– Tikai ar kauliņiem, ko pati vispirms apskrubinu, – Kampadrilla paskaidroja un sāka žēloties: – Vai tu gribētu, lai nabaga dzīvnieks badā nobeidzas?

– Tātad viņš Murmulītim uzbruka tāpēc, ka ir badā?

Ragana mazliet apmulsa:

– Es nezinu. Varbūt viņš Murmulīti noturēja par zvēru. Viņš to nepazīst. Bet vilks nevienam vairs neuzbruks, jo es viņu padzinu. Vai tu man netici?

Tagad elfa sacīja:

– Es nezinu. Bet, ja mēs ar Murmulīti sarkano vilku vēlreiz ieraudzīsim, es teikšu rūķiem, ka tu nemaz neesi labā ragana.

Kampadrilla sāka lūgties, lai elfa vēl neko neizpaužot, viņa pierādīšot, ka esot gan laba, nevienam to nevajadzēšot nožēlot.

Kādu vakaru Rūķis Ceļvedis paziņoja:

– Trešā daļa ceļa ir noieta.

Pagrābstījies maisā, viņš izvilka citu kamolu, bet to, kuru bija turējis rokā un pavedienu laidis caur pirkstiem, gribēja ielidināt maisā. Ragana Kampadrilla viņu atturēja:

– Atdod to man! Tas taču tev nav vairs vajadzīgs, jo atpakaļ vairs neiesim, – tikai uz priekšu.

– Uz priekšu gan. Atpakaļ ne, – Rūķis Ceļvedis noteica, bet vēl šaubījās un skatījās uz pārējiem rūķiem. Ragana turpināja pārliecināt:

– Redzi, mans tērps, kas ceļojuma sākumā bija jauns, ir stipri padilis un pabalējis, tas nav tik izturīgs kā rūķiem. Tu tak negribēsi redzēt, ka es palieku pavisam plika. No tā kamola es uzadīšu sev jaunu. Kam tev nevajadzīgu mantu nēsāt? Ja dzija paliks pāri, tu dabūsi jaunu mīci.

Patiesi, šis kamols vairs nebija vajadzīgs, jo tas savu uzdevumu bija izpildījis. Jāsarga tikai tie kamoli, kas ved uz priekšu, ne atpakaļ. Pārējie rūķi smējās par Rūķa Ceļveža samulsumu, arī viņiem šķita, ka kamolu var atdot. Ragana Kampadrilla runāja tik pārliecinoši un tik mīlīgi ar vienīgo aci skatījās uz apjukušo rūķi, ka tas viņai kamolu atdeva. Gauži apmierināta, ragana to pašu vakaru sāka jauno tērpu adīt.

Diena atkal bija neciešami karsta. Ezera tuvums nekādu veldzi nedevisa, vējš nevilka, un gaiss kļuva arvien spiedīgāks. Vairākas reizes rūķi veda zirgus ezerā peldināt, lai tie mazliet atvēsinātos. Rūķi paši arī mazliet papeldēja, bet šāda izprieca viņiem nepatika. Pēc peldes bija vēl sliktāk, jo uz zirgu slapjajiem sāniem un mugurām metās knišļi, odi un dunduri, kas nelabi koda. Daži zirgi tad gūlās zemē un sāka vārtīties. Ar grūtībām zirgus atkal apseglojuši un uzsējuši tiem mugurā saiņus, ceļinieki devās tālāk, apbruņojušies ar kuplām meijām, ar kurām atgaiņājās no lidojošo uzbrucēju mākoņiem.

Pamalē, kur zeme saplūda kopā ar debesīm, parādījās melni mākoņi un kāpa uz augšu. Kļuva skaidrs, ka tuvojas negaiss. Vajadzēja steigties un atrast kādu patvērumu, kur negaisu pārļaut. Visapkārt pletās tikai pļavas, otrā pusē – ezers. Lēzenie pakalni, kurus rūķi bija skatījuši no meža, gan bija tuvu, taču arī tajos atrast pajumti likās neiespējami.

Pār ezeru jau pārskrēja pirmie asie vēja brāzieni, gluðais ūdens līmenis saviļņojās, iešalcās niedres, taču saule vēl spīdēja. Melnie mākoņi strauji tuvojās, kāpa augstāk, kļuva draudīgi. Elfiņa un Murmulītis izskatījās nobijušies un sarāvušies. Kad nogranda pirmais pērkona grāviens, zirgi sāka aulekšot un tos tikai ar grūtībām

varēja valdīt. Pēc nākamā varenā grāviena, kas, liekas, nodārdēja tieši virs ceļinieku galvām, zirgi iezviegdamies pajuka uz dažādām pusēm un aizjoņoja lietus mākonī. Jātnieki pazaudēja cits citu. Neviens rūķis nezinaja, kur atrodas pārējie. Apjukušie ceļotāji ļāva zirgiem skriet, kur tīk, jo paši nekā vairs saskatīt nevarēja. Murrulītis un elfa centās noturēties zirga mugurā. Un izrādījās, ka tas bija prātīgākais, ko viņi varēja darīt. Vēja brāzmās sabangotā ezera šalkošana palika aiz muguras. Priekšā parādījās melna klintssiena, likās, ka auļojošais zirgs tajā ietrieksies, tomēr pēdējā brīdī tas pagriezās un iejoņoja aizā. Izrādījās, ka dzīvnieks bija rīkojies ļoti gudri, patvērumu meklēdams starp klintīm. Te vairs nepūta drausmīgais vējš, kas rāva vai no segliem ārā.

Skrējiens kļuva lēnāks, un zirgs iezviegdamies apstājās. Te priekšā jau atradās Rūķis Izlūks. Abi zirgi sazvedzās, it kā aicinātu arī pārējos šurp.

Un patiesi – drīz cits pēc cita aizā ieauļoja arī Septītais Rūķis un Rūķis Žēlotājs, viņus zirgi tāpat bija atnesuši šurp. Dzīvnieki bija atraduši drošu patvērumu: aizā starp kalniem bija ne vien aizvējš, – te bija arī plata klints pārkare, zem kuras varētu paglābties ne tikai rūķi ar saviem zirgiem, bet daudz lielāks jātnieku bars.

Vairākkārt noplaiksnījās zibens šautras, dārdināja vareni pērkona grāvieni, atbalsodamies kalnos, un reizē ar tiem sākās jauns lietus gāziens. Pār klints pārkari gāzās balta ūdens siena, bet apakšā bija sauss, jo viss ūdens burzguļodams un putodams pa nogāzi aiztecēja prom. Šeit bija tikai trīs rūķi, Murmulītis un elfa. Tāpat šurp nebija atskrējis neviens no nastu nesējiem zirgiem. Rūķis Izlūks atcerējās, ka pirmīt, kad sākās negaiss, viņam garām aizauļoja ragana un viņai līdzī – nastu nesēji. Trūka triju rūķu. Kamēr negaiss nepārstās, meklēt nevarēja. Varbūt arī viņi stāv zem kādas klints pārkares un raizējas par citiem.

Pērkona blīkšķi drīz izbeidzās, arī lietus pārstāja līt tikpat pēkšņi, kā sācies, kļuva gaišs. Izjājuši no drošās slēptuves, rūķi redzēja, ka liela, sarkana saule, uz brīdi iznirusi no mākoņiem, lēni grima aiz apvāršņa. Drīz iestāsies nakts.

Neviens nezināja, ko nu lai dara. Tad iezviedzās zirgi, un tiem tālumā atsaucās citi. Atskanēja pakavu dipoņa. Uzzradās Rūķu Rūķis, Rūķis Cīnītājs un Rūķis Modinātājs. Vēl pēc brīža atskrēja daži nastu nesēji zirgi, bet Rūķis Ceļvedis arvien vēl kavējās. Un nebija atgriezies arī ragana un pārējie zirgi ar mantu saiņiem.

Saule norietēja, debesis aizvāzās, un ātri kļuva tumšs. Atkal sāka līt. Ceļotāji saprata, ka nakts būs jāpārļaiž tepat zem nokares, sausumā. Par laimi, kāda nastu nesēja zirga mugurā bija teltis. Tās vajadzēja sliet uz cietajām akmens plāksnēm un ar akmeņiem arī nostiprināt, lai aizā iemaldījusies spēcīgāka vēja brāzma vieglo mājokli neparauj gaisā. Grūtās dienas nogurdināti, ceļnieki ātri būtu gājuši pie miera, tikai raizes par pazudušo Rūķi Ceļvedi un kamolu maisu neļāva aizmigt. Nebija atgriezušies arī zirgi ar pārtikas nastām. Par raganu Kampadrillu gan rūķi neraizējās, jo bija pārliecināti, ka ar to nekas ļauns nenotiks. Galu galā lietus nepārtrauktā šalkoņa nogurušos rūķus ieaijāja un tie aizmiga neēduši. Vienīgi Rūķis Izlūks, kuram bija kāрта dežurēt, sargāja zirgus un gulošos.

Viņš vēroja, kā negaiss pamazām attālinās, pērkons vēl pāris reižu noducināja un aizvēlās tālāk. Arī lietus norima, debesis noskaidrojās, atspīdēja mēness.

Rūķis Izlūks nolēma, ka viņam jāpapēta, kas atrodas aizā dziļāk. Viņš vēl nebija pagājis ne dažus soļus, kad aizai vairākkārt pāršalca platu spārnu vēdas. Kāpēc vēltais nakts lidonis riņķoja virs rūķu nometnes? Kad tas nosēdās uz klints, Rūķis Izlūks gāja raudzīt. Pret nakts debesīm viņš to saskatīja uz smaila izciļņa. Un tad atskanēja dobjs ūpja sauciens, kas atbalsodamies aizvēlās pāri kalniem. Zirgi kļuva tramīgi, tomēr nomierinājās. Bet Rūķa Izlūka satraukums nenoplaka. Tieši tāds pats ūpja brēciens bija noskanējis tajā cīņas naktī ar mošķiem, kad milzu ūpis viņu parāva gaisā. Rūķis Izlūks ilgi stāvēja un skatījās uz lielo, nekustīgi tupošo putnu, kura siluets asi iezīmējās pret tumšajām debesīm. Vai ūpis neskatījās

arī uz viņu? Neviļus viņš sataustīja pie jostas cirvīti, gatavs aizstāvēties.

Bet tad jau Septītais Rūķis nāca viņu nomainīt. Arī viņš bija dzirdējis ūpja saucienu un atcerējās cīņu ar mošķiem. Abi rūķi klusēdami nolūkojās sastingušajā nakts lidonī. Tad viņi sadzirdēja tālāku pakavu dipoņu. Pa aizu kāds jāja. Abi rūķi cerēja, ka atgriežas pazudušais Rūķis Ceļvedis, bet atjāja ragana viena pati. Viņa apstājās iepretī ūpim un, pacēlusi roku gaisā, vilka nesaņemamas zīmes. Varbūt ūpis tās saprata vai arī viņam tās nepatika, jo putns pacēlās spārnos un aizlidoja. Tālumā vēlreiz atskanēja drūmais sauciens.

Kampadrilla satrūkās, rūķus ieraudzījusi. Rūķim Izlūkam radās aizdomas, ka ragana uzradusies tāpēc, ka šurp viņu aicinājis ūpis. Bet tikpat labi tā varēja nebūt.

Ragana vienkārši bija viņus meklējusi un atradusi. Viņa teicās nezinām, kurp aizjājis Rūķis Ceļvedis. Viņa esot ilgi maldījusies. Patiesībā zirgs pats viņu šurp atnesis. Kā apliecinot raganas vārdu patiesumu, atrikšoja vēl viens zirgs ar nastu. Īsi pirms rītausmas nometnē zviedgams iesoļoja apseglots zirgs bez jātnieka. Tas bija Rūķa Ceļveža zirgs. Nebija arī kamolu maisa. Zirgs dīžājās, zviedza un izskatījās ietramdīts. Sāni

tam bija pilnīgi slapji. Sākumā rūķi domāja, ka zirgs no pārmerīgas un tālas skriešanas sasvīdis, tomēr, labāk apskatījuši, redzēja, ka tas nesen ir peldējis, jo aiz seglu siksnas un pie kāpšļa bija aizķērušās staipīgās ūdenszāles. Likās neticami, ka zirgs būtu atgriezies pie ezera, lai izpeldētos. Kur tad bija palicis jātnieks ar kamolu maisu?

Zirga parādīšanās rūķus ļoti satrauca. Nekavējoties tika novāktas teltis un rūķi devās uz to pusi, no kurienes zirgs bija atskrējis. Arī ragana nekā jēdzīga nevarēja paskaidrot. Kad sācies pērkons, daži zirgi viņai sekojuši, bet, vai starp tiem jājis arī Rūķis Ceļvedis, ragana nezināja. Viņas zirgs to aiznesis pie pārplūdušas upes, kas brāzusies no kalniem, vēlāk viņa nonākusi kādā ieplakā, maldījusies, līdz naktī atradusi rūķus. Viņa atcerējās, ka upes plūsma rāvusi līdzī kokus un dažādas zāles. Ja zirgs Rūķi Ceļvedi ir aiznesis pāri, tad nav saprotams, kāpēc pats pēc tam peldējis atpakaļ. Bet varbūt ūdenī jātnieku ar visu maisu ierāvuši ezerā, kurā upe ietek, un Rūķis Ceļvedis kopā ar maisu no zirga nokritis?

Kampadrilla rūķus aizveda pie duļķainas kalnu upes, kura krākdama un mutuļodama, akmeņus līdzī raudama, traucās uz ezeru. Likās neticami, ka Rūķis Ceļvedis būtu mēģinājis tikt pāri šai straumei. Kāpēc lai viņš to darītu? Rūķi jāja gar krastu, lūkojās duļķainajās krācēs un neticēja, ka Rūķis Ceļvedis būtu mēģinājis peldēt pāri. Rūķi jau vispār nav nekādi ūdens mīlētāji, bez spiedīgas vajadzības ūdenī nelīdīs.

Apspriežoties rūķi virs galvas saklausīja savādas, sīkas balsis. Paskatījušies augšup, viņi ieraudzīja stāvu klinti. No kādas spraugas uz viņiem blenza mazi trollīši un strīdējās. Rūķis Izlūks apjautājās, vai viņi nav redzējuši lielu

rūķi ar maisu aizjājam garām. To izdzirduši, trollīši cits caur citu steidza stāstīt, ko piedzīvojuši.

Jau vairākas dienas viņi nedrīkstējuši līst ārā no slēptuves, jo pie upes sapulcējušies apkārtējo kalnu koraki un farkiji, lai ceļotu uz ziemeļiem, kur viņiem jānokļūstot pie kāda liela kalna. Bet pagājušo nakti atlidojis ūpis un koraki saņēmuši ziņu, ka te garām rikšos viņu ienaidnieki – rūķi. Un vienam lielam rūķim esot maiss, kas jāatņem. Jau tumsā, lietum līstot, gar krastu aizaulešojuši vairāki zirgi, daži ar jātniekiem, daži – bez. Un tad jājis tas rūķis ar maisu, ko koraki gribējuši noķert. Lai zirgu atšķirtu no pārējiem un apturētu, viņi uz takas palaiduši sarkano vilku. To ieraudzījis, zirgs slējies pa-

kaļķājās, krācis un rāvies atpakaļ. Koraki un farkiji rūķi gandrīz jau saķēruši, taču zirgs, bēgdams no vilka, taisījis milzīgu lēcieni. Uz klints tam slīdējušas kājas, un tas ar visu jātnieku iegāzies upē. Sākumā jātnieks vēl turējies seglos, bet straume zirgu parāvusi zem upē iekrituša koka. Jātnieks ar visu maisu ieķēries koka zaros, un zirgs viens pats aizpeldējis tālāk. Koraki tumsā saska-

tījuši aizpeldošo zirgu un aizskrējuši to gūstīt, domādami, ka arī rūķis ir turpat. Tiklīdz koraki un farkiji aizskrējuši, trollīši lielo rūķi izvilkuši malā. Te nu viņš drebinoties alā un baidoties līst ārā, lai viņu nenoķer.

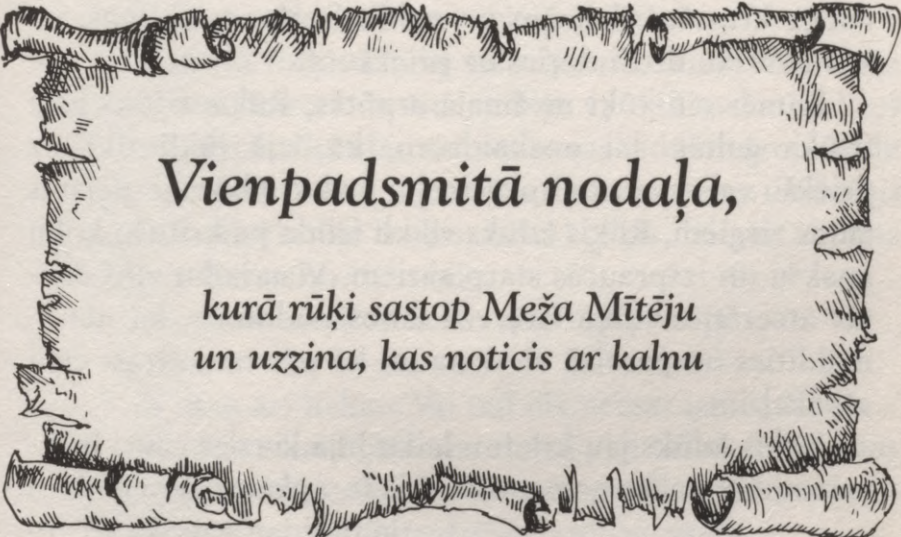
Kad rūķi iebāza galvu alā, Rūķis Ceļvedis vēl arvien gulēja, maisu apkampis, un mazliet trīcēja. Izlīdis no alas, Rūķis Ceļvedis pateicās rūķiem, kas viņu bija meklējuši un atraduši, pateicās sīkajiem kalnu trollīšiem, kas viņu līdz ar bezgalvērtīgo kamolu maisu bija izvilkuši no ūdens un paslēpuši alā.

Visi rūķi atkal bija kopā, un ceļojums varēja turpināties. Tomēr pirms došanās tālāk viņi izjautāja sīkos trollīšus par korakiem un farkijiem. Rūķi bija domājuši, ka visi šie ļaundari tikuši sagūstīti un saspundēti alās. Vai cilvēki tos atbrīvojuši? Un kas korakus un farkijus bija aicinājis doties uz lielo kalnu ziemeļos? Uz turieni taču devās rūķi. Kas korakiem un farkijiem tur meklējams? Vai viņi uzoduši, ka zem kalna atrodas rūķu gudrības un noslēpumu grāmatas, pēc kurām jau no seniem laikiem kāro daudzi? Pirms došanās ceļā rūķi bija lūguši elfus, lai tie katram gadījumam pārbauda lielos akmeņus, vai tajos nav palicis kāds aizgulējies rūķis, un

tam pasaka, ka jādodas uz ziemeļiem. Kāpēc jāpulcējas pie lielā kalna, to zināja tikai paši rūķi.

Koraku un farkiju parādīšanās rūķiem ļoti nepatika. Pagaidām viņi bija tikai septiņi, pārējie rūķi vēl kavējās. Bet koraku un farkiju jau tagad bija vesels bars. Toties lielie troļļi bija kaut kur aizklīduši. Rūķi saprata, ka bez lielo troļļu palīdzības korakus un farkijus neuzvarēs. Mazie trollīši par saviem lielajiem brāļiem nekā nezināja, bet apsolīja tiem izstāstīt, ka rūķi viņus gaida pie lielā kalna ziemeļos. Paši mazie trollīši projām doties nedomājot, jo esot vietējie jau no pirmsledus laikiem.

Vienpadsmitā nodaļa,

*kurā rūķi sastop Meža Mītēju
un uzzina, kas noticis ar kalnu*

Pēc negaisa un nogurdinoši karstajām dienām iestājās vēsāks laiks, kas visiem sagādāja atvieglojumu, jo ceļot kļuva daudz vieglāk un patīkamāk. Vienīgi Farbīte noskuma, jo apkārtnē vairs neredzēja tik daudz skaistu un smaržīgu ziedu, bez kuriem viņa nevarēja dzīvot. Kad Murmulītis reiz apjautājās, vai viņa nenožēlo, ka devisies līdz briesmu pilnajā ceļojumā uz nezināmu nākotni, elfa atbildēja, ka viņa nekad neko nenožēlo un jūtas laimīga kopā ar Murmulīti un rūķiem. Tomēr Murmulītim šķita, ka viņas balstiņa mazliet notrīc. Varbūt viņa atcerējās citus elfus un jautro, nebēdnīgo dzīvi, kas pagāja dejās un rotaļās puķu pilnās pļavās. Bet šeit nekādas dejas nenotiek un puķu kļūst arvien mazāk.

Nu pagājušas jau vairākas dienas, kopš ceļotāji bija attālinājušies no kalnu grēdas, kas negaisa laikā deva patvērumu. Viņi atkal bija nonākuši pie kāda meža, kurā negribējās iet iekšā, jo pēc pēdējā negaisa, kas arī šeit bija plosījies ar milzīgu spēku, daudzi koki nolauzti gulēja krustām šķērsām un nebija nevienas taciņas, pa kuru varētu droši doties uz priekšu.

Kamēr citi rūķi mežmalā atpūtās, Rūķis Izlūks gāja izlūka gaitās, lai noskaidrotu, kā šajā jūklī tikt uz priekšu vai arī atrast apkārtceļu, pa kuru būtu iespējams jāt ar zirgiem. Rūķis Izlūks veikli izlīda pa kritušo koku apakšu un izspraucās starp zariem. Visu laiku viņš centās atcerēties Rūķa Ceļveža labos padomus, kā nenomaldīties no pareizā virziena un kā pēc tam atrast ceļu atpakaļ.

Rūķis Izlūks jau krietnu laiku bija lauzies cauri brikšņiem, bet nekas nemainījās. Likās, apkārt stāv vieni un

tie paši jau vairākkārt redzētie koki. Viņš paskatījās uz sauli, kuras stari spraucās starp galotnēm un krita uz viņa kreisā pleca. Lai gan Rūķis Izlūks centās iet taisni, pēc brīža saules stari krita uz labā pleca. Izlūks pagriezās, lai stari kristu uz kreisā pleca, un gāja tālāk. Tie nu gan ir joki, viņš nodomāja, man laikam ir piesities vadātājs, tomēr tas nevar pārbīdīt sauli no viena pleca uz otru. Kad

rūķis turpināja soļot, saule atkal drīz vien apspīdēja otru plecu. Rūķis Izlūks bija drosmīgs, un viņš nemēdza zaudēt galvu, tomēr nezināja, ko darīt tik neizprotamā gadījumā. Kamēr rūķis stāvēja un domāja, atskanēja dobja balss:

– Panāc tuvāk, lai varu tevi apskatīt!

Topašbrīd Rūķis Izlūks aiz trijiem kokiem ieraudzīja meža noru, kuru līdz šim nebija varējis saskatīt. Viņš drosmīgi gāja balss virzienā un noras vidū ievēroja kādu sēžam uz dziļi zemē iegrimuša liela akmens. Sēdošais nebija ne cilvēks, ne trolls, ne arī rūķis, lai gan zināma līdzība ar katru no tiem bija.

– Kas tu tāds esi? – lielais sēdētājs prasīja.

– Rūķis.

– Tā man arī liekas. Vai tad jūs neesat izmiruši?

– Nē, mēs tikai bijām aizceļojuši, lai lielais ledājs mūs nespiež, un tūkstoš tūkstoš gadu gulējām akmeņos.

– Tāpēc neesmu jūs redzējis, – milzis sacīja.

– Un tagad mēs ceļojam atpakaļ, – Rūķis Izlūks vēstīja. – Bet priekšā ir šis drausmīgais mežs, un mēs netiekam tālāk.

– Atvaino, ka esmu jums sagādājis neērtības. Tūlīt es visu nokārtošu.

– Kas tu tāds esi, ja drīkst zināt? – Rūķis Izlūks izbrīnījies jautāja.

– Parasti es to nevienam nesaku, jo katrs saprot pats. Bet, tā kā jūs esat tik ilgi gulējuši, pateikšu. Es esmu Meža Mītējs. Jebkurai vietai ir savs mītējs, citiem vārdiem – dzīvotājs, kas mīt šajā vietā un rūpējas par kārtību, lai šeit neieviešas nekas slikts.

– Tur, no kurienes nākam, mežs bija pilns ar mūdzīem, – Rūķis Izlūks iebilda.

– Tā var būt, kad nav kārtīga mītēja vai ja viņš pats negrib dzīvot savā mežā un to pārvaldīt, tāpēc uztic kādam citam. Tad mežā atgadās šausmu lietas. Pie manis tā nenotiek, – Meža Mītējs apgalvoja.

Viņš rūkus uzaicināja pie sevis paciemoties, jo gribot labāk iepazīties.

– Es tagad iešu mājās un sagatavošos, bet tu savus draugus

atved pie manis! – Meža Mītējs slējās kājās un izskatījās kā īsts milzis.

– Kā mēs tevi atradīsim?

– Baltais sermulis rādīs ceļu, – viņš sacīja un stampāja prom.

Palūkojies uz zemi, Rūķis Izlūks ieraudzīja baltu dzīvnieciņu, kas apsviedās riņķī un steidzās uz mežu. Tur, kur dzīvnieciņš tecēja, kritušu koku nebija, mežs izskatījās pavisam citāds nekā pirmīt.

Drīz Rūķis Izlūks atgriezās pie pārējiem. Tas, ko viņš izstāstīja, likās neticami, tomēr rūķi nolēma uzaicinājumu pieņemt un tūdaļ devās ceļā uz Meža Mītēja mājokli. Baltais sermulis izveda uz zaļām, mīkstām sūnām apauguša ceļa, pa kuru rūķi nonāca pie lielas guļbaļķu mājas ar apsūnojušu jumtu. Vienā mājas galā atradās gara nojume. Tiklīdz jātnieki bija klāt, viņiem pretim

iznāca vairāki mazi vīriņi, tomēr lielāki par rūķiem, un sāka noseļot zirgus un nocelt saiņus. Zirgus ieveda nojumē, kur tiem bija sagatavota barība, bet rūķus aicināja uz māju. Pie durvīm viens no mazajiem vīriņiem iekārās durvju rokturī, to nospiezdams uz leju, trīs citi durvis vēra vaļā. Tās vērās lēni, smagi un dobji čīkstēja. Pats Meža Mītējs slējās pretī un aicināja iekšā. Sliexnis bija tik augsts, ka rūķi vispirms uz sliexņa apsēdās, pārcēla pāri kājas un tikai tad nostājās namatēva priekšā.

– Lūdzu, mani mazie draugi! Atļaujiet jūs tā saukt! Ienāciet, ilgi es jūs neaizkavēšu. Es gribēju jūs iepazīstināt ar savu sirmo tēvu, viņš ir tik vecs, ka atceras lielo ledus šļūdoni, kas gāja pāri pasaulei.

Lielā istabā, kuras sienas bija no resniem baļķiem būvētas, krēslā, kas bija izveidots no līkām koku žāklēm, sēdēja milzīgs vecis. Viņa seja izskatījās kā ar sūnām apaugusi. Pat lielais deguns bija apsūnojis. Bet no divām

dziļi iegrimušām spraugām kā zvīlojoši avoti uz atnācējiem lūkojās sūnu veča acis.

– He, he! – vecis nosēcās. – Es jūs atceros. Kad nāca lielais ledus laikmets, jūs, tādi sīki un mazi, bēgāt uz dienvidiem, lai paglābtos. Bet es paliku, jo biju jauns un stiprs. Uzcēlu akmens valni ap savu mežu un nelaidu ledu virsū. Un gaidīju, lai tas izkūst. Šis ir pirmmežs, ko nekas nav skāris, tāpēc te nevar ienākt ne ļaunas būtnes, nedz kāds var domāt sliktas domas. Tādām tūdaļ kļūst slikti pašam. Ha, ha, ha! Bet jūs, liekas, jūtaties labi.

Rūķi apliecināja, ka patiešām jūtas labi.

– Es to redzu, – apsūnojušais sacīja. – Mans dēls jūs pacienās ar spēcinošu tēju, un jums būs vēl labāk. Esmu priecīgs, ka redzu jūs atgriežamies mājās. Bet daudzus pārņem kārdinājums palikt tur, kur tobrīd ir labi. Tas nozīmē, ka sirdī ir iezagusies kārdinošā pamales gaisma, un tāds nekad vairs nenokļūst mājās, kaut pēcāk nez kā gribētu.

Vecā Meža Mītēja dēls bija uzvārījis tēju, un mazie vīriņi katram rūķim atnesa un pasniedza zaļu krūzi kūpošas tējas, kas bija tik karsta, ka vispirms bija jāpagaida, kamēr tā atdziest. Bet vecais turpināja runāt, jo viņam gribējās brīdināt rūķus no visām briesmām, kas viņus gaida, iekams viņi nokļūs mājās.

– Jums būs jāiet ilgi un dikti, un visu laiku jūs pavadīs pamales gaisma. Reizēm tā attālināsies, reizēm pienāks tuvāk. Bet, ja jūs nepaļausieties kārdinājumam un gaismu, kas liksies tik jauka, neielaidīsiet savā sirdī, tad mājas izjūtu nepazaudēsiet un nonāksiet tur, uz kuriem ejat. Jo katrai būtnei uz zemes ir tikai viena īstā un vienīgā mājvieta.

Šajā brīdī Farbīte sāka šņukstēt, karstās tējas krūze izkrita no rokām un saplīsa, pret grīdas akmens plāksnēm atsitoties.

– Kas ir šī jaukā būtne? – jautāja vecais Meža Mītējs.

Farbīte šņukstēja arvien skaļāk un pati atbildēt nevarēja, tāpēc viņas vietā runāja Rūķu Rūķis, jo jutās atbildīgs par visiem, kas bija kopā ar viņu.

– Tā ir elfa, kas nāk mums līdzi.

– Elfa? Nekad vēl neesmu redzējis elfu, – vecais sacīja, – esmu tikai dzirdējis par tām. Jo elfas pie mums nedzīvo, un tur, kur viņas dzīvo, es nekad neesmu bijis. Hm... Saki, elfa, kāpēc tu dodies līdzi rūķiem?

– Nē, es dodos līdzi Murmulītim tāpēc, ka... – viņa atkal ieraudājās, tad saņēmās un turpināja: – Tāpēc ka viņš mani izglāba, un es gribēju būt viņam uzticīga, jo... jo neviens cits mani nebija aizstāvējis.

Rūķi palīdzēja Farbītei izstāstīt visu, kas notika mūdžu mežā un kā Murmulītis pirmais metās elfai palīgā. Murmulītis pats neteica nekā, sēdēja sarāvies un nokaunējies.

Vecais viņu atzinīgi noskatīja, pašūpoja apsūnojušo galvu un atzina:

– Tu esi rīkojies cēli un drosmīgi. Iespējams, ka esi pat izglābis viņai dzīvību. Bet vai tāpēc viņai jādodas turp, kur elfi un elfas nemaz nevar dzīvot, kur ir sniegi un ziema, kur pusgadu nezied neviena puķe?

Šīs jaukās būtnes, cik zinu, spēj dzīvot tikai tur, kur valda mūžīga vasara. Vai kāds viņai to ir izstāstījis?

Rūķi skatījās cits uz citu un raustīja plecus. Tad ierunājās Rūķis Žēlotājs:

– Mēs domājam, ka mums nav tiesību aizliegt kādam darīt to, ko viņš vēlas.

– Aizliegt nevar, bet izstāstīt patiesību vajag.

Rūķi iegrima smagās pārdomās. Viņi taču nebija darījuši nekā slihta, gluži otrādi – bija centušies palīdzēt gan Murmulītim, gan Farbītei, lai viņi paliktu kopā. Tad atkal ierunājās viedais sūnu vecis:

– Man liekas, ka tevi, elfa, būs apžilbinājusi pamales gaisma, kas mirdz tālumā, un tāpēc tu dodies viņiem līdzī pretim nezināmajam.

– Es gribēju, un viņš, Murmulītis, arī gribēja...

– Tu man liecies kā siltzemju putns, kas pavasarī aizlido uz ziemeļiem, bet rudenī lido atpakaļ. Kas paliek sniegos un ledū, tas nosalst.

– Es negribu nosalt, – Farbīte atkal iešņukstējās un sarāvās čokurā, it kā viņai jau tagad saltu. – Ko nu lai es daru?

Uz šo jautājumu neviens neatbildēja, un Farbīte izskrēja ārā. Murmulītis viņai sekoja.

Ārā spīdēja saule, bija silti, un meža norā vēl ziedēja pēdējās šīsvasaras puķes. Un tas, ko lielajā guļbaļķu mājā teica apsūņojušais vecis, elfai tūdaļ aizmirsās, un viņa metās pie puķēm.

Murmulītis palīdzēja plūkt ziedus un sprauda Farbītei matos. Tas bija tik jauki! Pie abiem gluži greiza pievilkās Kampadrilla.

– Kāpēc tu neej iekšā, tur dod dzert garšīgu tēju, – Murmulītis sacīja.

– Es nevaru.
Man ir tik nelabi, –
ragana dvesa un
braucīja pakrūti.
– Vai rūķi drīz nāks
ārā un mēs dosi-
mies tālāk?

– Kāpēc tev ir
nelabi? – Mur-
mulītis pajau-
tāja.

– Jā, kāpēc tev
ir nelabi? Vai tik tu
nedomā sliktas domas?
– prasīja Farbīte.

– Nē, nē! – Kampadrilla
noliedza. – Man tikai nepatīk
šis mežs. Tāds savāds mežs...

Un ragana sašķiebās pavisam
greiza. – Vai, vai! – viņa dvesa, – es
pirmīt būšu apēdusi kādu indīgu sēni.

Tikmēr mājā vecais meža saimnieks stāstīja, kas ceļo-
tājus sagaida:

– Jums būs vēl jāiet, kamēr pusmēness pieaugs pa-
visam apaļš, tad tiksiet ārā no mūsu meža. Šeit jums
briesmas nedraud, par to mēs parūpēsimies. Un dosim
līdzī, kas ceļā vajadzīgs un noderīgs. Tur, kur sāksies
klinšaina, neauglīga zeme, būs mūsu meža robeža. Tālāk
redzēsiet nevis lielus kokus – tikai nīkulīgus, zemus krū-
mājus. Neatradīsiet nevienas gludas takas, tikai iz-
svaidītus klintsbluķus un akmeņus. Ja pareizi iesiet, vis-
pirms nonāksiet mūsu pierobežas vasaras mītnē, kur es

vairs nedzīvoju, – vecais turpināja, – bet dēls reizi gadā gan tur uzturas. Nesperiet kāju pāri meža robežai, pirms neesat mūsu vasaras māju atraduši! Ja iesiet citādi, iekulsieties nepatīkšanās. Pāris dienas vasaras mājā atpūties, tur viss būs sagatavots jūsu uzņemšanai.

Rūķi gribēja zināt, kas tā ir par zemi, kur visu klāj izsvaidīti akmeņi un neaug neviens liels koks – tikai sīki krūmi. Vecais Meža Mītējs padomāja, sāka klanīt galvu un sacīja:

– Tālāk lai stāsta mans dēls, es pa to laiku drusku pasnaudīšu, jo runāšana mani nogurdina. Nē, nē, tas nav pārmetums, jūsu klātbūtne man ir patīkama. Es milzum ilgi gaidīju jūsu atgriešanos. Nu esmu to sagaidījis.

Atskanēja žāvāšanās, vecā žokļi nočīkstēja kā pagraba durvis. Liekas, viņš tiešām piemiga, bet jaunais izstāstīja teiku par kalnu.

Tur, kur rūķiem tagad jānokļūst, sensenos laikos slējies liels un varens kalns, kura smaile ietiekusies mākonos. Kalna pakājē atradusies pils, tajā dzīvojis pats kalna valdnieks un taisnīgi valdījis pār visu, kas atradies kalna visaugstākajās vietās un skaistās nogāzēs ar zaļām birzīm un dzidriem avotiem, kuri remdējuši slāpes gan ceļiniekiem, gan zvēriem un putniem. Viņš valdījis arī pār to, kas atradies zem kalna, daudzajās kalna ejās un dārgakmeņu zālēs. Kad ļaudis, rūķi, troļļi un zvēri atkāpušies lielā ledus šļūdoņa priekšā, viss, kas bijis vērtīgs un ko nav iespējams paņemt līdzi, palicis kalna valdnieka glabāšanā viņa mantu un dārgumu kambaros. Ikviens bijis pārliecināts, ka šļūdonis kalnam nekā nepadarīs un tur bagātības saglabāsies arī tad, kad ledāji būs izkusuši. Kalna valdnieks apsolījis, ka atgriežoties katrs savu mantu atdabūs, ja vien būs palicis dzīvs un gribēs to

saņemt. Tam, kurš kaut ko atstājis glabāšanā, kalna valdnieks iedevis krāsainus kamolus. Tajos ceļiniekiem, tālāk ejot, katru dienu bijis jāiesien mezgli un cilpiņas, lai pēc tām atrastu ceļu atpakaļ. Drīz šļūdonis bijis klāt. Ledus blāķi nākuši brakšķēdami un krakšķēdami, visu ceļā nopostīdami, nolīdzinādami un aprakdami, bet kalnam nekas, tik liels un varens tas bijis. Gājis laiks, saule sākusi spīdēt siltāk, un ledāji pamazām kusuši, kusuši, līdz izkusuši pavisam.

Kalna valdniekam tolaik jau bijušas divas pieaugušas meitas, dvīņumāsas. Abas vienādi skaistas, gudras un patīkamas, kā jau dvīnēm pienākas. Vienai vārds bijis Taisnība, otrai – Netaisnība, tik vien tās starpības. Kalna valdnieks sapratis, ka viņa valdīšanas laiks tuvojas beigām, un nolēmis vienai meitai atstāt virszemes pili, otrai – krāšņās zemkalna zāles, lai viena valda pār visu, kas kalnā un ap kalnu, otra – zem kalna un pazemē.

Meitas bijušas ar mieru. Taču Netaisnībai, kura valdījusi pazemē, uznākusi skaudība, viņa iekārojusi arī virszemes pili un pieprasījusi pusi no tās. Taisnība sapratusi, ka tāda prasība ir netaisna, un neesot piekritusi. Tad Netaisnība sazvērējusies ar pazemes pūķiem un milžiem, lai tie sabaida māsu Taisnību un

mazliet sadrebina kalnu, uz kura stāv pils. Taču milži, kas neesot sevišķi gudri, savus spēkus pareizi neapbrēķinājuši un kalnu sakratījuši tik stipri, ka puse apvēlusies un plašu apkārtni piekaisījusi ar milzīgām klinšu atlūzām, šķembām un gruvešiem. Pils sabrukusi pavisam. Tā nu Netaisnība tagad kalnā, zem kalna un plašā apkaimē valdot viena pati, jo Taisnība aizgājusi pasaulē, bet solījusi kādreiz atgriezties un Netaisnības nodarīto ļaunumu novērst. Taču pagaidām nekas par Taisnības atgriešanos neesot dzirdēts un Netaisnība pazemes zālēs sakrātās vērtības un bagātības nevienam neatdodot. Jo neviens, kas devies zem kalna savu mantu Netaisnībai atprasīt, no turienes neesot iznācis.

Rūķi, šo stāstu dzirdot, kļuva domīgi. Viņi saprata, ka Meža Mītējs ne jau tāpat vien to stāstījis. Jo arī viņi toreizējam kalna un zemkalna valdniekam bija atstājuši glabāšanā savas gudrību un noslēpumu grāmatas, bez kurām rūķi vairs nebūs rūķi. Ja neatdabūs tās, viņiem no zemes jāpazūd uz laiku laikiem. Valdnieks rūķiem bija iedevis kamolus, tos pārējie uzticēja Rūķim Ceļvedim, kurš godprātīgi bija sējis kamolos mezglus un cilpiņas un mācējis pārējos rūķus aizvest līdz drošai vietai un atvest atpakaļ, neraugoties uz milzumlielo attālumu. Pazudis bija tikai melnais kamols, pēc kura varēja noteikt ieeju pazemes pilī. Tikai tam, kam rokās melnais pavediens, atvērsies pazemes vārti. Rūķi tomēr cerēja šo ieeju atrast, ja vien viņi nonāks īstajā vietā kalna pakājē.

Kad Meža Mītējs stāstu bija beidzis, iestājās dziļš klušums, kurā skaidri varēja dzirdēt vecā sūnu vecā šņācošo elpu. Tomēr izrādījās, ka viņš nebija gulējis, bet bija visam sekojis, jo drīz vien jautāja:

– Ko jūs, rūķi, tagad darīsiet?

Rūķi to vēl skaidri nezināja, taču bija pārlicināti, ka nedrīkst pāiet Kalnam garām, jo bez mūžvecās rūķu gudrību un noslēpumu zināšanas viņu dzīve uz zemes izbeigtos. Tāpēc Rūķi Rūķis droši apgalvoja, ka viņi ies uz kalnu, lai atgūtu zaudēto.

– Tā es arī domāju, – Meža Mītējs norūca. – Ja uz zemes vairs rūķu nebūtu, es dikti noskumtu. Un daudzi citi arī.

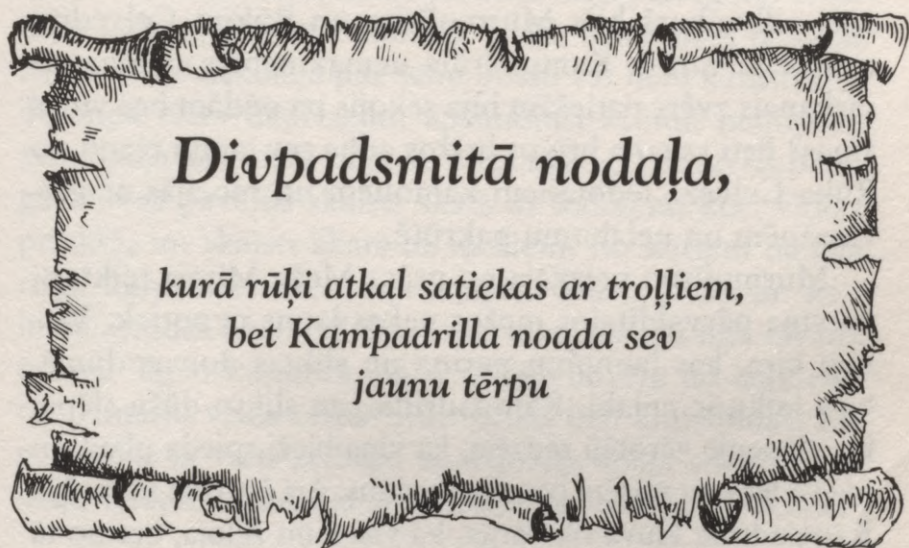
Atstājot Meža Mītēja māju, lai dotos bīstamajā ceļā, rūķi bija noraizējušies, jo uzzinātais bija daudz sliktāks, nekā varēja paredzēt. Viņi bija cerējuši, ka pietiks atrast kalnu un kalna valdnieks atdos viņu gudrības un noslēpumu grāmatas. Bet tagad bija jāizdomā, kā tikt zem kalna un vērtīgos sējumus Netaisnībai atņemt.

– Ejiet uzmanīgi un neaizmirstiet iegriezties manā vasaras mājā! – vecais Meža Mītējs šķiroties piekodināja. – Es jums vēlu laimīgu ceļu!

Nākamajā rītā, kad rūķi gatavojās turpmākajam ceļam, virs nometnes atskanēja liksma dūdošana. Spožajos saules staros zibēja veikli spārni, un tad uz pārsteigtās elfas pleca nosēdās debeszīlais balodis. Farbītes priekam nebija gala, viņa tā liksmoja, ka rūķi pārstāja seglot

zīrgus un siet teltis uz nastu nesēju mugurām. Balodis dūdoja, tirināja spārnus un glaudās pie saimnieces kakla. Tad viņš nometās uz elfas plaukstas, pacēla vienu spārnu un ar knābi rādīja, ka tur kaut kas piestiprināts. Tā bija maza niedres caurulīte, no kuras Farbīte izņēma aprakstītu zīmīti, ko atdeva rūķiem, jo pati lasīt nebija mācījusies. Rūķis Ceļvedis izburtoja sīko rakstu. Izrādījās, ka elfi satikuši lielos rūķus un izstāstījuši, ka mazie rūķi jau devušies uz ziemeļiem. Pie elfiem atgriezies aizklīdušais balodis, un nu ar viņu lielie rūķi sūtīja ziņu, ka iet pa mazo rūķu pēdām un cer tos drīz vien panākt, lai pēc tam uz lielo kalnu ceļotu kopīgi. Par šādu ziņu rūķi bija milzum iepriecināti un ceļu turpināja smiedamies un jokodamies.

Divpadsmitā nodaļa,

*kurā rūķi atkal satiekas ar troļļiem,
bet Kampadrilla noada sev
jaunu tērpu*

Divas turpmākās ceļojuma dienas rūķiem bija vismierīgākās. Šķita, ka mežs par viņiem gādāja. Pilnīgi neizprotami, bez pūlēm viņi atrada labākās un taisnākās takas, Rūķim Ceļvedim pat nevajadzēja pārtīt kamolu, skaitīt mezglus un cilpiņas. Ceļš it kā pats rādīja, kurp jāiet. Atpūta vienmēr gadījās pie dzidra avota vai skaidra strauta, kur ziedēja vēlinas meža puķes un elfai pēc tām nenācās skumt.

Vienīgi ragana izskatījās nošņurkusi un nobēdājusies, it kā viņai nemaz nepatiktu, ka var bez šķēršļiem tikt uz priekšu. Tomēr viņa ļoti centās izkalpoties – sakārtoja nometnes vietu, iekūra uguni, kas viņai vienmēr labi izdevās, un darīja citus sīkos darbiņus. Farbīte un Murmulītis turpināja Kampadrillu novērot, bet nekā

aizdomīga nesaskatīja. Ragana gan laikam juta, ka tiek uzmanīta, un pret elfu un Murmulīti izturējās īpaši laipni un mīlīgi. Elfa katrā apstāšanās vietā neuzkrītoši pārlūkoja tuvākos biezokņus, vai nav parādījies sarkanais vilks, kurš bija Murmulītim un Rūķim Ceļvedim uzbrucis. Varbūt Kampadrilla nemaz nebija vainīga un sarkanais zvērs patiešām bija sekojis pa pēdām bez viņas ziņas? Pati ragana brīvos brīžos adīja sev jaunu tērpu no Rūķa Ceļveža iedotajiem kamoliem un mocījās ar galvassāpēm un nelabumu pakrūtē.

Murmulītim neizgāja no prāta Meža Mītēja teiktais, ka viņa pārvaldītajos mežos nekas ļauns nenotiek. Vienīgi tam, kas ļaunumu perina un sliktas domas domā, visu laiku ir nelabi. Kampadrilla gan slikto dūšu slēpa, bet slepenie vērotāji redzēja, ka viņa bieži spieda plaukstu pie vēdera un reizēm berzēja deniņus. Arī ēst viņa nevarēja. Kampadrilla kļuva tik vārga, ka visi viņu žēloja, bet no tā raganai kļuva vēl sliktāk. Viņa sāka žēli vaimanāt un rūķus steidzināja pēc iespējas ātrāk doties tālāk.

– Es negribu šajā mežā nomirt, vai, vai, vai! – viņa dvesa. – Steigsimies ātrāk prom, kur gaida mūsu mājas, kur gribam atgriezties, vai, vai, vai!

Rūķi arī nekavējās, lai gan mežs bija patīkams. Nekā te netrūka, dienās spīdēja saule, naktis vēl bija siltas, un mēness apgaismoja kokus, klajumus un pakalnus. Dažkārt rūķus pārņēma vēlēšanās patiešām nekur neiet un nesteigties. Likās, ka laika vēl daudz, derētu vēl atpūsties. Rūķi pēc dabas nav pārāk čakli. Tomēr viņu vidū atradās Septītais Rūķis, kurš vienmēr izjauca rāmo saskaņu, mudināja doties tālāk un atgādināja apņemšanos pulcēties pie kalna, kur, iespējams, viņus jau gaida rūķi no citiem novadiem.

Arī Murmulītis un Farbīte labprāt pakavētos skais-
tajā mežā, bet, kad nu rūķi posās ceļā, arī viņi gāja.

Tālāk mežs zaudēja pievilcību, koki kļuva mazāki,
zeme – nelīdzenāka, it kā reiz būtu tikusi izvagota. Parā-
dījās lieli, apsūnojuši akmens bluķi, zemē dziļi izrautas
bedres, kas liecināja par senu postu vai lielu katastrofu.
Te auga vairs tikai zemi, apsūnojuši krūmi, nelīdzeno
zemi klāja asa, cieta zāle, ko zirgi neēda. Bet no šīs bēdī-
gās vietas pavērās skaists skats uz kalniem, kuri vīdēja
priekšā, un skaists skats uz mežiem, no kuriem nelielā
rūķu karavāna nesen bija izjājusi. Starp mežu un kal-
niem atradās Meža Mītēja vasaras mītne. Tā bija savāda
celtne. Tāpat kā meža māja, tā bija būvēta no baļķiem,
tās pamatos visos četros stūros likti lieli klintsbluķi. Tā-
pēc rūķi, ja vien gribēja, zem mājas spēja staigāt. Lai
mājā ieietu, vajadzēja uzrausties pa akmens pakāpie-

niem, kas rūķiem izrādījās par lieliem. Bet bija gādāts, lai arī tik mazas būtnes tiktu mājā iekšā. Vienā pusē bija pieslietas koka kāpnes, kuru pakāpieni bija tik augsti, lai derētu rūķiem. Tomēr lielāko pārsteigumu rūķiem sagādāja troļļi, kuri viņus te sagaidīja. Izrādījās, ka troļļi pirmie bija nonākuši Meža Mītēja valdījumos, tas viņus atsūtījis šurp un līcis gaidīt. Acīmredzot gudrais Meža Mītējs bijis pārliecināts, ka arī rūķi viņa mežiem garām nepaies. Varēja tikai minēt, kāpēc viņš rūķiem nestāstīja, ka vasaras mītnē viņus sagaidīs troļļi. Varbūt tāpēc, lai pārsteigums par satikšanos gan rūķiem, gan troļļiem būtu jo lielāks. Un prieks kā vieniem, tā otriem patiešām bija, jo viņi apzinājās, ka bez savstarpējas palīdzības neiztikt. Troļļi nezināja ceļu, un rūķi saprata, ka tad, kad pienāks brīdis atgūt pazemē apslēptās gudrību un noslēpumu grāmatas, viņiem būs nepieciešams troļļu spēks un veiklība. Priekā viņi lēkāja un cits citu apkampa. Parasti rūķi ar troļļiem neapkampjas, bet šī bija īpaša reize.

Kad satikšanās jezga pierima, troļļi izteica izbrīnu, ka viņi rūķus nav panākuši, kaut arī gājuši, kā atstātā zīme norādījusi. Mežā viņi nekur nav manījuši rūķu pēdas. Noskaidrojās, ka rūķi un troļļi ir soļojuši pa ezeru pretējiem krastiem. Troļļi – pa mežiem, rūķi – pa pļavām, un, tikai pateicoties Meža Mītēja norādījumiem doties uz viņa vasaras mītni, atkal satikušies. Rūķu atstātās zīmes kāds tišām bija pārgrozījis otrādi. Kādam nepatika, ka rūķi un troļļi ceļo kopā, un šis kāds viņiem seko, novēro un cenšas traucēt. Šāds atzinums nebija patīkams.

Gaidot rūķu ierašanos, troļļi bija laiku izmantojuši medībām un nebija klausījuši Meža Mītēja padomam. Dzenoties pakal medījumam, viņi bija ieskrējuši lielā

kalna valdnieces zemē un piedzīvojuši nepatīkamu brīdi, kad uz viņiem kāds izšāvis saindētu bultu. Viens trolls gulēja ievainots, un nebija zināms, vai izveseļosies. Šis notikums aptumšoja rūķu un trollu tikšanos.

Te bija arī kāds ducis mazo, zaļo vīriņu, kurus Meža Mītējs bija atsūtījis šurp, lai tie gādātu, ka rūķiem nekā netrūkst. Un netrūka arī. Bet rūķi nespēja īsti priecāties, ka Meža Mītējs par viņiem tik ļoti rūpējies. Viņus nodarbināja jautājums, vai arī uz viņiem šaus saindētas bultas, kad viņi tuvosies kalnam. Zaļie vīriņi zināja stāstīt, ka agrāk nekas tāds neesot piedzīvots. Kalna valdnieka zemē medības bijušas atļautas. Ja nu uz trolliem tomēr tika šauts, tad tas kaut ko nozīmējot.

Ievainotais trolls bija uznešts augšā un novietots lielā istabā – milzīgā gultā, kura viņam bija reizes divdesmit par lielu. Ievainotais gulēja pašā gultas malā, sarāvies pavisam maziņš, tāpēc gulvieta izskatījās vēl lielāka. Viņš ne par ko nežēlojās, platām, apaļām acīm nekustīgi skatījās uz rūķiem. Un mazliet drebēja, jo jūtoties tik slābs, ka nepietiekot spēka nedrebēt. Rūķis Žēlotājs apsēdās uz gultas malas un arī sāka drebēt, nelaimīgo žēlojot. Pagāja pavisam īss brītiņš, un trolls pārstāja drebināties. Viņš pirmo reizi pēc rūķu ienākšanas pamirkšķināja

savas pogu acis, laikam pārsteigts, ka žēlošana tik ātri iedarbojusies. Rūķi Žēlotāju atstāja pie ievainotā trolla, lai viņš turpina žēlot, un citi gāja apskatīt Meža Mītēja vasaras mītni.

Te istabām bija plašumplaši logi, arī mēbeles bija milzīgas, neviena no tām rūķiem nederēja, tāpēc viņi ārā uzslēja savas teltis, kurās jau bija pieraduši dzīvot. Rūķi sasauca slepenu apspriedi, lai lemtu, kā tālāk rīkoties. Slepenu tāpēc, ka tajā drīkstēja piedalīties tikai rūķi. Pat Murmulītis nedrīkstēja, jo viņš nebija rūķis, tāpat Farbīte – ne, nemaz nerunājot par raganu. Murmulītis un elfa to neņēma ļaunā, bet Kampadrillai ģimis izstiepās garš un sagriezās greizs. Laikam jau viņa ļoti gribēja dzirdēt, ko slepenajā apspriedē runā. Pēc uzbrukuma Rūķim Ceļvedim pie kalnu upes, kad koraki gribēja nolaupīt kamolu maisu, rūķi bija kļuvuši piesardzīgi. Kāds taču korakiem un farkijiem bija paziņojies, kur rūķi tobrīd atrodas. Aizdomās turēja raganu. Bet rūķi paši Kampadrillai bija atļāvuši nākt līdzī, tāpēc padzīt to nevarēja. Viņi tikai nolēma būt piesardzīgi un uzmanīties.

Rūķis Ceļvedis bēdīgi pārtīnāja balto kamolu un murmināja, ka tik tālu nu viņi esot tikuši, bet drīz viņš vairs nezināšot turpmāko ceļu. Ja nu vienīgi atrastos melnais kamols...

– Tur, tai virzienā! – viņš teica un rādīja ar kreisās rokas rādītājpirkstu, kam bija apzeltīts nags. Tas bija viņa gudrākais pirksts, jo allaž zināja, uz kuru pusi jā-rāda. – Tai virzienā mums jāiet, tik man zināms. Bet cik tālu, – viņš noplātīja strupās rūķa roķeles un nopūtās. – Tomēr... Kad pirmīt biju pakāpies uz Meža Mītēja vasaras mājas jumta, saskatīju tālumā lielu kalnu ar nošļaupenu galotni. Es domāju, ka tas ir mūsu meklētais

kalns. Tur, kur kalnā ir nobrukums, būs stāvējusi kalna valdnieka pils, ko ļaunā meita sagrāvusi.

Pārējie rūķi klausījās Rūķa Ceļveža prātošanā un nolēma uz kalnu ar nošļauto galotni tūdaļ vis nedoties, bet likt Rūķim Izlūkam iet un noskaidrot, vai šis kalns ir īstais, jo tas nemaz neatgādināja kalnu, zem kura viņi pirms tūkstoš tūkstoš gadiem atstāja savas gudrību grāmatas. Vēl Rūķim Izlūkam bija jāpārlicinās, kas sašāvis trolli un ar kādām briesmām ceļotājiem jāērķinās, tuvojoties kalnam.

Uzdevums bija nopietns un droši vien arī bīstams. Rūķim Izlūkam ļāva izvēlēties pavadoņus, jo vienatnē iet būtu pārāk bīstami. Rūķis Izlūks gan izlūka gaitās gāja viens pats, taču atzina, ka šoreiz pavadoņi noderēs. Labi, ja tie būtu izveicīgi trolli. Stiprais Torns, apspriedies ar Gudro Aizeku, sūtīja rūķim līdzī ļoti veiklo skrējēju un ļoti lielo stiprinieku.

Rūķi nolēma, ka izlūku gājienā jādodas rīta agrumā. Bija tikai pēcpusdiena, un rīts vēl tālu.

Vakarā zaļie vīriņi uz ugunsкура sagatavoja troļļu sagādātos medījumus un centās izpildīt visas rūķu vēlmes, jo tā bija noteicis viņu saimnieks Meža Mītējs. Rūķi gulšņāja telšu priekšā, zaļie vīriņi viņiem pasniedza gan ceptu, gan sutinātu, gan vārītu medījumu ar sēnēm, plūmēm un citiem augļiem. Vasaras mītnes pagrabos mucās un mucīņās atradās arī dažādi dzērieni. Tie neapreibināja, tomēr prātu darīja jautru.

Lejā nokāpa arī Rūķis Žēlotājs un priecājās vairāk par visiem, jo ievainotais trollis no viņa žēlošanas bija sācis atlabt. Pārējie troļļi pateicās Rūķim Žēlotājam, ka viņš tik stipri prot žēlot, lai pat mirstošs trollis atdzīvotos un sāktu smaidīt.

Nesmaidīja vienīgi Farbīte un Murmulītis. Viņi šodien bija atraduši tikai pāris nīkulīgu ziedu, kas elfai nespēja sagādāt nekādu prieku. Jo vairāk viņi gāja uz ziemeļiem, jo elfa kļuva skumīgāka. To varēja saprast, jo ik dienu kļuva mazliet vēsāk un ziedu – mazāk. Bet tur nu nekā nevarēja darīt, jo rūķi ceļojumu nedrīkstēja pārtraukt vai doties atpakaļ vieglprātīgu ziedu dēļ. Lai cik garšīgs bija saldais dzēriens no Meža Mītēja pagrabiem, ko elfai pasniedza zaļie vīriņi, tomēr tas nebija tik smaržīgs kā nektārs, ko Farbīte jau no dzimšanas bija radusi lietot. Un tālab viņa kļuva arvien vājāka, bālāka un bēdīgāka. Murmulītis ar šausmām domāja, kas notiks, kad viņi nonāks ziemeļos, kur vasaru nomaina ziema, valda sniegs un sals. Bet tik tālu viņi nebija tikuši, elfa vēl drusciņ smaidīja, un Murmulītis, uz viņu skatoties, vēl bija laimīgs.

Tajā vakarā visus pārsteidza ragana. Viņa pēkšņi iedejoja rūķu vidū, ģērbusies gluži jaunā tērpā. Patiesi, Kampadrilla bija noadījusi sev jaunu kleitu no Rūķa Ceļveža izlietotajiem un viņai atdotajiem kamolēm, kuri ceļotājiem vairs nebija vajadzīgi. Viņa bija arī mazliet uzkrāsojusies un izskatījās jautra un gaisīga. Viņa griezās un dejoja, un aicināja dejot Farbīti, rūķus un Murmulīti. Rūķi uz jautrībām nebija noskaņoti, viņi domāja par senajiem gudrību sējumiem zem lielā kalna. Troļļiem Kampadrilla nepatika no paša sākuma. Ja ragana kādam trollim gadījās tuvumā, tas viņai tūdaļ sāpīgi dūra ar pirkstu sānos un šņāca, ragana tad palēcās gaisā un bēga. Arī elfa vairs nebija aušīga, bet sērīgi skatījās debesīs, kur uz dienvidiem lidoja gājputni. Murmulītim pat likās, ka viņa labprāt būtu tiem devusies līdzī, ja spētu pacelties gaisā.

Tāpēc sērīgs noskaņojums pārņēma arī Murmulīti. Vienīgi Meža Mītēja zaļie vīriņi par Kampadrillas aušībām no sirds smējās, spiedza un lēkāja ap ugunsкуру.

Pēc sātīgām vakariņām Rūķu Rūķis vēlēja doties pie miera un labi atpūsties. Tuvākajās dienās jāsākas lieliem notikumiem, kas prasīs daudz spēka un izturības. Elfas debeszilais balodis bija atnesis vēsti, ka šurp nāk rūķi no citiem dienvidu

apgabaliem. Viņus gaidot, jāatrod slepenā ieeja zem kalna, lai tad kopīgiem spēkiem no ļaunās valdnieces Netaisnības atdabūtu gudrību un noslēpumu grāmatas, jo bez tām lielais rūķu pārceļojums tālāk uz ziemeļiem nemaz nebija iespējams.

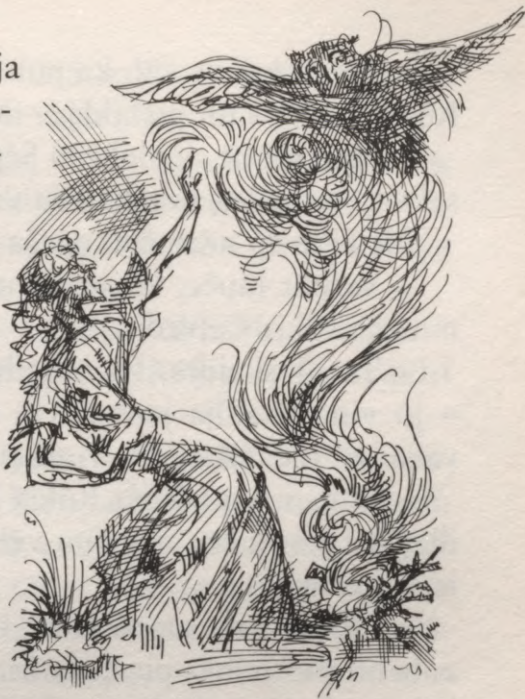
Rūķi paklausīgi salīda teltis. Arī Kampadrilla pārstāja aušoties. Troļļi izmantoja iespēju nakšņot Meža Mītēja vasaras mājā. Nekad agrāk viņi nebija pārlaiduši nakti istabās, pat ne zem jumta, nebija gulējuši gultās un ēduši no īstiem traukiem. Pēdējās dienās viņi to izbaudīja ar lielu prieku. Zaļie vīriņi to atļāva, jo tā bija vēlējies pats Meža Mītējs.

Rūķi un troļļi pamodās, labi izgulējušies, un bija gatavi tūdaļ doties ceļā, bet vispirms Rūķim Izlūkam abu troļļu pavadībā vajadzēja izlūkot ceļu un pārliecināties, kas notiek aiz Meža Mītēja vasaras mājas robežām, kur sākas kalnu valdnieces īpašumi. Visi bija iznākuši viņus pavadīt, vēlēja veiksmi bīstamajā izlūku gājienā un drīzu atgriešanos.

Mājās palikušie sakārtoja teltis, pastaigājās, dziļdomīgi raucot pieri, un katrs pie sevis prātoja, kā būs, kad viņi beidzot atgriezīsies iemīļotajos un neaizmirstamajos ziemeļos. Bez tiem neviens kārtīgs rūķis savu dzīvi nevar iedomāties. Kā zināms, šāda prātuļošana ir diezgan apgrūtinoša, un gaidīšana savukārt – apnicīga un nogurdinoša. Tāpēc rūķi izskatījās diezgan saīguši un neapmierināti.

Rūķis Modinātājs, kas arī ceļojuma laikā vienmēr pamodās pirmais un cēla citus, atcerējās, ka šorīt nav redzējis Kampadrillu. Ja viņa vēl gulēja, tad bija pēdējais laiks viņu modināt, jo nedrīkst kādam ļaut visu dienu tāpat vien gulēt, pat ja nav darāmā. Tas būtu pret rūķu noteikumiem. Tādēļ Rūķis Modinātājs sāka meklēt ra-

ganu, bet nekur nevarēja atrast. Dīvaini un nesaprotami: kur gan Kampadrilla tā ielīdusi, ka, pat rūķiem, Murmulītim un Farbītei piepalīdzot, neizdevās viņu sameklēt? Arī uz saucieniem viņa neatbildēja. Tad kāds no zaļajiem vīriņiem pastāstīja, ka redzējis Kampadrillu naktī staigājam ap dziestošo ugunskuru un skatāmies uz mēnesi. Pēc tam viņa pacēlusi savu veco apģērbu, ko vakarā

nometusi zemē, pirms sākusi dejot, vicinājusi to gaisā, vairākkārt vilkusi pāri ugunskura oglēm un beigās atstājusi, lai tas sadeg. Melni dūmi un nelaba smaka cēlusies pret zvaigžņotajām debesīm. Smirdīgajā dūmu mutulī, nez no kurienes uzradies, atlidojis ūpis un laikam tā apreibis, ka gandrīz iekritis oglēs. Ragana vicinājusi rokas pa gaisu un dzinusi ūpi projām, bet tas turpat vien šaudījies. Beidzot aizlidojis projām uz kalniem. Ragana sabikstījusi gruzdošo ugunskuru un aizgājusi gulēt, – tā atcerējās zaļais vīriņš.

Rūķi sabāza bārdas kopā un apspriedās.

– Ja viņa aizgāja gulēt, tad kāpēc neviens viņu nevar atrast un pamodināt? – vaicāja Rūķis Modinātājs.

– Tas nu gan katram domājošam rūķim ir saprotams, – sacīja Rūķu Rūķis. – Ja nevar atrast, tad nevar arī pamodināt. Būs aizgājusi.

– Vai tu gribi sacīt, ka mums viņa jāmeklē? – prasīja Rūķis Cīnītājs un piebilda: – Man tas nemaz nepatīk.

– Man arī ne, – piekrita Septītais Rūķis. – Labāk pasakiet, kāpēc viņa dedzināja veco tērpu!

Neviens to nezināja, nācās tikai minēt.

– Varbūt tāpēc, ka vairs negribēja valkāt, – pirmais minēja Rūķis Ceļvedis.

– Tas ir skaidrs, ka negribēja, – bilda Rūķu Rūķis, – jo viņa uzadīja jaunu. Un jaunais ir smukāks. Mēs vakar to redzējām. Tas viņai piestāvēja.

– Jā gan, – piekrita Rūķis Žēlotājs, – vecais bija jau diezgan noplucis, un viņa vēlējās izskatīties labāk. Tas ir saprotams.

– Nekas nav saprotams! – iesaucās Rūķis Cīnītājs, zobenu pie zemes piesizdams. – Tu viņu tikai žēlo! Labāk pasaki, kāpēc viņa to darīja mēnesgaismā! Slepni!

Rūķis Modinātājs minēšanu turpināja:

– Varbūt negribēja, ka mēs redzam.

– Ja negribēja, ka mēs redzam, tad tam ir kāda slepena nozīme, – sacīja Rūķu Rūķis.

– Jā, – piekrita Rūķis Cīnītājs. – Tam ir kāda nozīme.

– Un ūpim arī, – piebalsoja Septītais Rūķis, atcerējies, kā nakts lidonim svieda ar rungu toreiz, kad atbrīvoja Rūķi

Izlūku no ūpja nagiem. – Tajā naktī pazuda viens kamols, kas šobrīd ir ļoti, ļoti vajadzīgs.

– Pazuda melnais kamols, – turpināja Rūķis Ceļvedis, – bet vecais raganas tērps bija... Vai tas nebija...

– Jā, kāds bija vecais raganas tērps? – prasīja Rūķu Rūķis, jo arī pats to nebija ievērojis.

– Tas laikam bija zaļš, – minēja Rūķis Modinātājs.

– Nē, zils, – iebilda Septītais Rūķis. – Es skaidri atceros.

– Man gan liekas, ka pelēks, – sacīja Rūķis Cīnītājs.

Minot, kāds bija vecais Kampadrillas tērps, rūķi gandrīz sastrīdējās, jo katrs to atcerējās citā krāsā. Beigās viņi vienojās, ka raganas tērps būs mainījis krāsu, no koša pamazām kļūstot pelēks. Ko gan tas varētu nozīmēt? Rūķi kasīja bārdu un domāja.

– Cik es atceros, – teica Septītais Rūķis, – kad raganu atbrīvoja no koraku un farkiju gūsta, viņa bija galīgi un pavisam skrandaina. Vai tas gadījumā nebija Rūķis Žēlotājs, kas viņu izvilka no alas?

– Jā, tas es biju, – Rūķis Žēlotājs nokaunējies atzinās, – jo man viņas bija žēl, viņa tik gauži lūdzās. Un tad viņa patiešām bija netīra un skrandaina, gandrīz vai plika.

– Ja tik labi atceries, tad varbūt arī pateiksi, kur viņa ņēma to tērpu, ko pagājušo nakti sadedzināja? – vaicāja Rūķu Rūķis. – Vai varbūt kāds cits to zina?

Kad rūķi klusēdami kasīja bārdu, atskanēja smalka balstiņa:

– Viņa to noadīja. Tāpat kā otro, jauno.

Visu acis pievērsās elfai, kura Murmulīša pavadībā bija pienākusi un nejauši noklausījusies sarunu.

– Kā tu to zini? – Rūķu Rūķis bargi noprasīja.

– Es... Jā, es biju aizgājusi uz viņas alu, – elfa atzinās, – otrā rītā pēc tam, kad koraki un farkiji tika saspundēti alās.

Farbīte izstāstīja, kā, skraidot pa pļavām, apmaldījusies un nonākusi raganas alā, kur tā viņai parādījusi pašas noadītu tērpu, tikko nokrāsotu un izliktu saulītē žūt. Vēl elfa zināja vēstīt, ka ceļojumu laikā viņa raganu vērojusi un iegaumējusi, ka tērps pamazām noplūk un maina krāsu. Skaidrs, ka krāsojums nav bijis pietiekami noturīgs. Kādā krāsā tas bijis pirms krāsošanas? Elfa domāja, ka melns, jo noplukušajās vietās rādījušies melni plankumi, kas Kampadrillai dikti nav patikuši. Un tad ragana lūgusi Rūķi Ceļvedi, lai tas atdod kādu no izlietotajiem kamoliem, viņa noadīšot jaunu, glītāku apģērbu.

Stāstot Farbītes bālais vaigs iekrāsojās sārts, jo viņa juta sirdsapziņas pārmetumus, ka sākumā bija centusies rūķiem iestāstīt, lai raganu ņem ceļojumā līdzi, jo tā nemaz nav ļauna. Tagad elfa Kampadrillas godprātībai vairs neticēja.

Nu visiem beidzot kļuva skaidrs, ka melno kamolu toreiz ir pievākusi ragana un noadījusi sev tērpu. Lai nodarījumu slēptu, nokrāsojusi to dažādās krāsās. Tagad šis tērps bija sadedzināts līdz ar visām cilpām, cilpiņām, mezglīņiem un citām slepenajām zīmēm, kas rūķiem ļautu nokļūt zem kalna.

– Ja Rūķis Ceļvedis nebūtu raganai atdevis izlietotos kamolus, viņa nespētu noadīt jaunu tērpu un vecais netiktu sadedzināts, – to sacīja Rūķu Rūķis, jo bargi uzlūkodams Rūķi Ceļvedi, kurš stāvēja, galvu nodūris.

Rūķi bija tik satriekti, ka nejaudāja vairs izrunāt ne vārda. Satriekta un izmisusi bija arī elfa, jo apzinājās, ka viņas dēļ Murmulītis un rūķi bija gājuši cīņā ar koraikiem un farkijiem un pazaudējuši visvērtīgāko kamolu.

Rūķi sakņupuši sēdēja un cits pēc cita sāka raudāt, lai gan rūķi nekad neraud. Un asaras lija arī Farbītei un Murmulītim. Uz viņiem skatoties, raudāja arī troļļi, lai gan viņiem nebija asaru, tāpēc viņi raudāja bez asarām, un tas bija daudz grūtāk, jo, kā zināms, asaras atvieglo dvēseli. Visapkārt skanēja šņuksti un vaimanas – tik skaļi un daudz balsīgi, ka pamodināja Kampadrillu, kura slepus bija ielīdusi Meža Mītēja vasaras mājas pagrabā. Pēc iepriekšējā vakara dejošanas, vēlās sēdēšanas naktī pie ugunskura un sarunāšanās ar ūpi viņa bija jutusies izsalkusi, jo cepešus zaļie vīriņi viņai nepiedāvāja. Tāpēc viņa bija ielīdusi pagrabā un mielojusies ar dažādiem labumiem, dzērusi saldus, reibinošos dzērienus, līdz aizmigusi ciešā miegā.

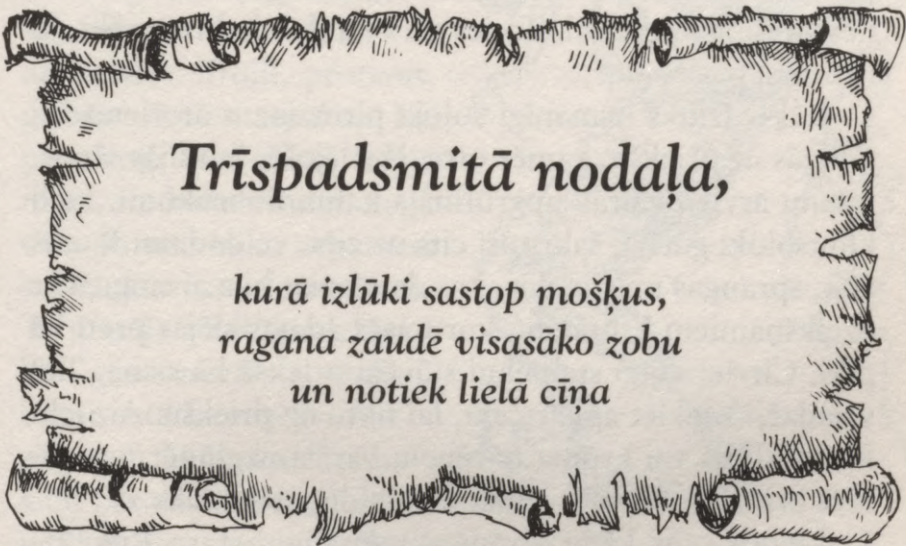
Rūķu raudāšanas pamodināta un ārā iznākusi, Kampadrilla saprata, ka viņas viltība ir izdevusies. Zaļais vīriņš, kas viņu naktī novēroja, bija noticejis, ka viņa sadedzinājusi veco tērpu, taču patiesībā viņa sadedzināja medījuma ādu, ko troļļi turpat zemē bija atstājuši. Lai slēptu savu prieku, arī ragana sāka raudāt. Viņa raudāja vēl stiprāk un skaļāk par citiem.

– Ak, es nelaimīgā, ja būtu to zinājusi, nekad tērpu nebūtu dedzinājusi, vai, vai, vai... Kāpēc neviens man neteica, ka melnais kamols tik vērtīgs? Nekad netikšu

vairs mājās tāpat kā jūs, rūķi. Ja jūs pret mani nebūtu bijuši tik noslēpumaini, ak, vai, vai...

Kampadrilla raudāja un vaimanāja tik dikti, ka rūķiem vajadzēja justies gandrīz vainīgiem, ka ragana tērpu sadedzinājusi.

Trīspadsmītā nodaļa,

*kurā izlūki sastop mošķus,
ragana zaudē visasāko zobu
un notiek lielā cīņa*

Kamēr citi rūķi un Kampadrilla raudāja, Rūķis Izlūks un divi troļļi uzmanīgi gāja uz priekšu, ievērodami Rūķa Ceļveža norādīto virzienu. Izlūku uzdevums bija noskaidrot, cik drošs ir ceļš uz kalnu ar nošļaupto galotni. Vai aizās un pārejās arvien vēl slēpjas ļaundari? Kas uzbruka troļļiem? Vai var jāt ar zirgiem? Vai ceļš jāturpina kājām?

Troļļi bija redzējuši, kā ievaino vienu no medniekiem, tāpēc uz priekšu virzījās ļoti piesardzīgi un pārāk lēni. Rūķis Izlūks troļļus saprata, jo arī viņi netīkoja saņemt svilpjošu bultu sānos vai mugurā. Bet viņš arī saprata, ka, tik gausi ejot, necik tālu netikt, būs jāgriežas atpakaļ, lai līdz vakaram nokļūtu rūķu nometnē. Bija norunāts, ka trijātā viņi kalnos nenakšņos, tas varētu izrādīties pārāk

bīstami. Tāpēc Rūķis Izlūks sāka soļot ātrāk, piekodinādam trolļiem neatpalikt un vienam no viņiem visu laiku atskatīties, tāpēc ka mednieki bija apšaudīti no mugurpuses. Skaidrs, ka uzbrucēji bija glēvulīgi, jo baidījās stāties pretī aci pret aci. Toties tie bija daudz bīstamāki, jo uzbruka paslepeni.

Rūķis Izlūks uzmanīgi soļoja pirmais un ar vienu aci lūkojās uz priekšu, kamēr otra, šķielējošā, šaudījās sāņus. Iešanu arvien vairāk apgrūtināja kalnu nobrukumi. Lieli klintsbluķi gulēja, sakrituši cits uz cita, veidodami šauras ejas, spraugas un tuneļus, kas daudzviet bija aizauguši ar dzelzšņainiem krūmiem, kuru asās adatas slējās pretī kā pīķi. Citviet vijīgi staipekņi stāvēja priekšā kā siena. Tad vajadzēja meklēt apkārtceļu, lai tiktu uz priekšu. Aiz jebkuras klints vai krūma nācējiem varēja uzglūnēt nezināmas briesmas. Tomēr izlūki neatlaidīgi gāja tālāk.

Lienot caur kādu aizaugušu spraugu, starp Rūķi Izlūku un trolli nokrita paliels klintsgabals. Palūkojušies augšup, viņi redzēja vienīgi zilas debesis un gar sienu nokārušos staipekņus. Turpmāk, kad nācās spraukties pa līdzīgām šaurām vietām, Rūķis Izlūks izmantoja savas lidošanas spējas un palēcās augstu gaisā, lai pārlicinātos, ka virs aizas neslēpjas kāds, kas tīko uzgrūst klintsgabalu. Tad viņš deva zīmi lejā palikušajiem trolļiem, lai tie turpina ceļu.

Viņi bija nonākuši pie diviem kalnu strautiem, kuri,

kopā saplūduši, tālāk traucās kā neliela, skaļa un mutuļojoša upe. Diena bija pusē, un izlūkiem vajadzēja izšķirties – iet tālāk vai atgriezties. Troļļi, protams, gribēja doties atpakaļ. Lai gan troļļi bija kalnu iemītnieki, šie kalni viņiem nepatika. Jo visu laiku nepameta sajūta, ka viņi tiek novēroti. To manīja arī Rūķis Izlūks, lai gan nevienu dzīvu būtni netika redzējis. Reizēm gan likās, ka šur tur kaut kas pavīd, bet, ciešāk ielūkojoties, viņi redzēja aizslīdam tikai pāri skrejoša mākoņa ēnu. Ja troļļi izturētos drosmīgāk, Rūķis Izlūks vēl dotos uz priekšu, lai pietuvotos kalnam ar nošļaupto galotni un to labāk izpētītu. No šī nodoma nācās atteikties. Bija arī skaidrs, ka ar zirgiem šajos kalnos necik tālu netikt. Visi nolēma atpakaļ iet pa citu ceļu cerībā atrast kādu taku, pa kuru arī zirgi varētu pārvietoties.

Trijotne sāka soļot cieši gar upes krastu. Arī te vietumis bija jāspraucas cauri krūmiem vai jāmet līkums ap kādu klintsbluķi, bet koki te bija lielāki un mazāk dzelkšņaini, iešana – vieglāka.

Kādā aizā starp lieliem klinšu bluķiem izlūki pēkšņi sadūrās vaigu vaigā ar diviem korakiem. Protams, tie nevarēja būt tie, ar kuriem rūķi un troļļi bija cīnījušies ceļojuma sākumā. Šie bija mazāki, garākām rokām.

Pirmais pastiepa garo roku un gribēja sagrābt Rūķi Izlūku, tomēr tas, kā parasti līdzīgos bīstamos gadījumos, palēcās augstu gaisā, un mošķis apkampa stīpro trolli. Sapratis kļūdu, koraks atlaida trolli un gribēja bēgt, bet tagad trollis sagrāba uzbrucēju un pārsvieda sev pār galvu. Otrais mošķis, spalgi iebrēcies, arī metās bēgt, ātrais skrējējs to panāca un arī meta pār galvu.

Iedami pa bēgļu pēdām, izlūki klajā vietā ieraudzīja vēl vairākus mošķus, kuri piesaulē bija gulšņājuši. Izlūku parādīšanos tie acīmredzot negaidīja, abu koraku izbaiļu brēcieni tos sabaidīja vēl vairāk, tāpēc tie metās bēgt, kur kurais – laikam iedomājās, ka viņu ir vairāk nekā trīs.

Turpmāk izlūki vēl vairākās vietās redzēja korakus un farkijus, bet tie vienmēr aizbēga, nācējus pamanījuši. Likās, ka tie ir bailīgi un miermīlīgi noskaņoti, tomēr Rūķim Izlūkam mūdžu klātbūtne nepatika.

Tālāk upe meta likumu un aiztraucās pa dziļu aizu. Iet pa stāvo krastu kļuva grūtāk, te atkal slējās pussairuši klintsbluķi, un izlūki iegriezās lēzenā ielejā.

Saulei rietot, viņi nonāca mierīgā mežā un saprata, ka atrodas Meža Mītēja valdījumā, tikai pašu vasaras mītni nemanīja. Izlūku gājiens nebija veltīgs: līdz divu kalnu strautu satekai vēl varēs jāt ar zirgiem un viss vajadzīgais nebūs jānes uz muguras.

Kad izlūki atgriezās, kā rūķi, tā trolli bija beiguši raudāt un sākuši uztraukties par izlūku likteni. Rūķa Ceļveža rīcībā vēl bija atlicis pavisam nedaudz no baltā kamola, un pēdējās zīmes rādīja, ka taisnākais ceļš uz kalnu ved tur, kur no rīta bija aizgājuši izlūki. Bet, tā kā ragana bija sadedzinājusi tērpu ar tajā ieadītajām slepe-

najām zīmēm, tad bija vienalga, no kuras puses kalnam pieiet klāt. Zem kalna viņiem neizdosies tikt. Tomēr rūķi bija apņēmis pilni atgūt no kalna valdnieces to, kas viņiem piederēja. Ragana atkal krita zemē un vaimanāja, ka nav zinājusi, kāda melnajam kamolam nozīme. Viņa nekā ļauna nav gribējusi un zvērēja rūķiem mūžīgu draudzību un uzticību. Rūķi gan Kampadrillas zvērestiem vairs neticēja, bet projām arī nedzina. Jo, kā Rūķis Žēlotājs teica, kur gan nabaga ragana lai iet, ja nav neviena, kas viņu pieņem.

Kopš rūķi bija apmetušies Meža Mītēja vasaras mītnē, viņi vairs sargu naktī neizlika. Zaļie vīriņi apsolīja viņus uzmanīt un apgalvoja, ka te nekas ļauns nekad nav noticis un nenotiks. Bet Kampadrilla to nezināja, tāpēc ložņāja apkārt cerībā ielavīties teltī, kurā starp Rūķi Cīnītāju un Rūķi Modinātāju gulēja Rūķis Ceļvedis ar azotē paslēpto balto kamolīti. Ragana domāja, ka mazais, baltais kamolītis atrodas maisā starp pārējiem kamoliem, kurus Rūķis Ceļvedis arvien vēl stiepa līdz, lai gan tie savu uzdevumu bija paveikuši un atveduši rūķus gandrīz līdz kalnam. Nevarēdama šo mazo kamolīti atrast, Kampadrilla laikam drusku piespiedās Rūķim Modinātājam, kuram no rūķiem bija trauslākais miegs, jo viņš bija modrāks par citiem. Rūķis Modinātājs

sajuta vieglo raganas pieskārienu, pamodās, satvēra viņas roku un sauca pārējos palīgā. Ragana tika sagrābta. Viņa kļiedza un taisnojās, ka nav gribējusi nekā zagst, tikai no viena izlietotā kamola dabūt kādu pavedienu, lai izrautu zobu, kas viņai šausmīgi sācis sāpēt. Bija vēl tumšs, viņa zemē sagrābstīja akmeni un ar to sev iebelza pa vaigu tā, ka tas ātri vien sapampa. Rītausmā rūķi ieraudzīja sapampušo vaigu un Rūķis Žēlotājs viņu atkal žēloja. Arī pārējie rūķi sāka domāt, kā raganai palīdzēt. Skaidrs, ka zobs bija jāizrauj, un katrs rūķis laužīja galvu, kā to vislabāk izdarīt. Tika doti visādi padomi, bet labāko pateica mazie, zaļie vīriņi. Viņi pastāstīja, ka vecais Meža Mītējs, kad viņam pa simt gadiem viens zobs sākot sāpēt, liekot no zirga astes izraut deviņus sarus, sapīt pīnē un uzmet zobam cilpu. Pīnes otru galu pievienojot mežonīgam mežakuilim. Kā mežakuilis sprūkot vaļā, tā ar visu sāpošo zobu pazūdot mežā uz visiem laikiem, bet pats Meža Mītējs stāvot, iekrampējies mājas durvju stenderēs.

Līdzīgi nolēma rīkoties arī rūķi. No zirga astes izrāva ne deviņus, bet tikai septiņus astrus, un troļļi uzmeta pīni Kampadrillas zobam, lai gan viņa vaimanāja un apgalvoja, ka zobs vairs nemaz nesāpot. Bet, tā kā vaiga sapampums bija liels un vaigs kļuva zils, zobu nolēma raut. Septiņi troļļi sagrāba un turēja raganu ciet, kamēr otri septiņi paņēma katrs savu astra galu un aptina ap roku. Gudrais Aizeks skaitīja līdz septiņi, un tad troļļi rāva. Zobs izlidoja no raganas mutes, un viņa pagība, lai gan raganas parasti negībst.

Šis starpgadījums mazliet aizkavēja ceļojumu, bet troļļi jutās gandarīti, ka palīdzējuši cietējai atbrīvoties no sāpošā zoba.

Pamodusies no ģīboņa, Kampadrilla gan visai iepriecināta neizskatījās. Vaigs vēl bija sapampis, un to pārsēja ar dadžu lapām.

– Tu vēl izskaties diezgan slima, – sacīja Rūķis Želotājs. – Tev labāk būtu palikt šeit, zaļie vīriņi tevi apkoptu. Kad nāksim atpakaļ no kalna, tu būsi izvesēļojusies, un tālāk atkal varēsīm ceļot kopā.

– Nē! – ragana iebrēcās. – Es jūs nekad nepametīšu, iešu kopā ar jums.

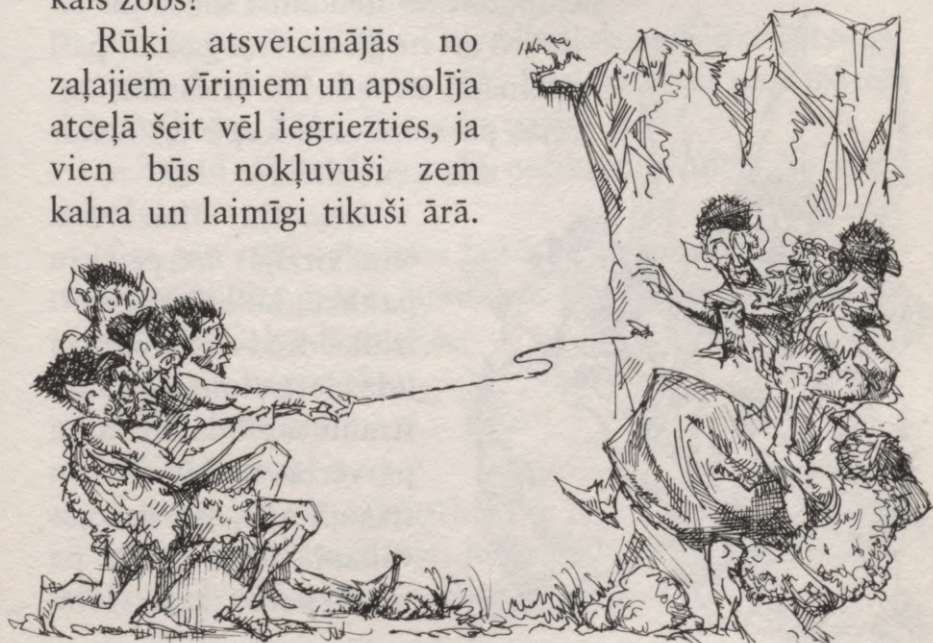
Mazliet grīlodamās, viņa uzrausās zirga mugurā, lai tūdaļ dotos ceļā. Viņa bija uzvilkusi jauno tērpu. Lai bēdīgo un sadrūmušo Kampadrillu iepriecinātu, elfa teica:

– Jaunais apģērbs tev piestāv, tu tajā ļoti labi izskaties.

Ragana centās pasmaidīt, bet tūdaļ saviebās un piešāva plaukstu sapampušajam vaigam.

– Jā, – viņa izdvesa. – Ak, mans nabaga zobs! Visasākais zobs!

Rūķi atsveicinājās no zaļajiem vīriņiem un apsolīja atceļā šeit vēl iegriezties, ja vien būs nokļuvuši zem kalna un laimīgi tikuši ārā.

Viņi lūdza, lai zaļie vīriņi visus rūkus, kas drīzumā varbūt te ieradīsies no citiem apgabaliem, sūta pa viņu pēdām uz kalnu ar nošļauto galotni.

Ceļojums atkal turpinājās. Troļļi kā allaž pirmie traucās uz priekšu. Rūķis Izlūks tomēr piekodināja pārāk neaizsteigties rūķiem priekšā. Lai gan vakardienas izlūkgājienā neviens nebija uzbrucis, viņš neticēja, ka turpmāk nekādas briesmas nedraudēs. Gluži otrādi, jo vairāk viņi tuvosies kalnam, jo briesmas kļūs lielākas.

Kā apliecinot Rūķa Izlūka aizdomas, ļoti drīz ceļnieki ieraudzīja pirmos korakus un farkijus. Tie turējās nelielos bariņos pa trīs, četri vai pieci. Rūķiem viņi netuvojās un uzbrukt negatavojās, taču viņu kļuva arvien vairāk un vairāk. Ceļotājiem šķita, ka viņi tiek pamazām ielenkti. Uz kuru pusi tik raugies – visur šaudījās kustīgi stāvi. Taču nekā cita rūķi darīt nevarēja, vienīgi virzīties

tālāk. Rūķu Rūķis pavēlēja nevienam neatpalikt un nenoklīst sāņš. Tas jāievēro arī troļļiem. Viņi gan arī paši apzinājās draudošās briesmas, turējās pa vairākiem kopā un nekur tālu nenoklīda.

Ceļotāju karavāna lēni virzījās uz priekšu pa taku, ko bija uzgājuši izlūki. Kad visi nokļuva līdz vietai, kur abi kalnu strauti saplūda vienā un pārvērtās trokšņainā un straujā upē, jau tuvojās vakars. Rūķi lēma pa nakti palikt šajā vietā.

Te bija ērts, klinšu norobežots laukums, kur zirgiem ganīties, un samērā droša vieta teltīm. Rūķi neka-vējoties meklēja malku uguns kuriem, jo tumsā mošķu uzbrukums varētu būt bīstamāks.

Kad nometnes vieta bija ierīkota un sadalīti pienākumi, tika nozīmēti sargi, kas nometni naktī apsargās. Arī troļļi bija viņu vidū. Agrāk troļļi bieži vien nakts nometni ierīkoja atsevišķi, jo tiem patika klaiņot pa tumsu un medīt. Tagad visi bija kļuvuši piesardzīgāki un labprāt uzturējās rūķu tuvumā, tā juzdamies drošāk.

Pirms tumsas Rūķis Ceļvedis lūdza sasaukt rūķu apspriedi. Kad visi septiņi rūķi bija sanākuši un sabāzuši bārdas kopā, Rūķis Ceļvedis paziņoja:

– Tagad sāksies izšķirošie notikumi. Mums jābūt uzmanīgiem.

Lai gan rūķi ceļojuma laikā bija pieraduši pie dažādiem negaidītiem atgadījumiem, viņi tomēr satraucās un sāka Rūķi Ceļvedi iztaujāt:

– Ko tas nozīmē?

– Vai tu ko zini?

– Kas noticis?

– Runā, lai var saprast!

– Lai es varētu runāt, jums kādu brīdi jāpaklusē, – Rūķis Ceļvedis prātīgi sacīja.

Rūķi apklusā, acis vērās uz Rūķi Ceļvedi, kurš, elpu dziļi ievilcis, vēl nepaguva to izpūst, kad jautājumi un saucieni atsākās ar jaunu sparū:

– Runā ātrāk!

– Vai tu no mums kaut ko slēp?

– Kas tevi tik ļoti nobaidījis, ka minstinies?

– Viņš ir aizmirsis, ko gribēja teikt.

Beidzot Rūķis Ceļvedis pacēla roku, iestājās īss klusuma brīdis, un viņš paguva bilst:

– Jūs zināt, ka šodien šeit, šajā vietā, izbeidzas baltais pavediens. Ar to mēs vēl varam noiet līdz tām klintīm, ko redzat mūsu priekšā. Ja manas acis neviļ, tur ir saskatāmas četras vai piecas spraugas.

– Man liekas, to ir divreiz vairāk, – ar visredzošo aci paskatījies, sacīja Rūķis Izlūks.

– Esmu pārliecināts, ka viena no tām ved zem kalna. Bet kura? Mēs nedrīkstam kļūdīties.

Rūķi norūpējušies lūkojās uz klintīm, kur vīdēja tumšas spraugas, tomēr tās bija pārāk tālu, lai kaut ko skaidri salūkotu.

– Jāiet izlūkos, – nomurmināja Rūķis Izlūks.

– Tam nebūs nozīmes, – iebilda Rūķis Ceļvedis, – jo nekur nebūs pielikts uzraksts, ka tieši tā ala vai sprauga ved uz kalna valdnieka dārgumu krātuvi.

– Bet mums tomēr kaut kas jādara, – neatlaidās Rūķu Rūķis, – jo gaidot mēs neko nesagaidīsim.

– Ir jau vakars, drīz rietēs saule, – ieminējās Rūķis Modinātājs, jo, kā jau tādām, kas pieradis pirmais agri celties, viņam vakarā ātri nāca miegs.

– Jā, tumsā nebūtu ieteicams nometni atstāt, – piekrita Rūķis Žēlotājs, – tas var slikti beigties, jo visapkārt ir tie... Varbūt tur jau mūs gaida.

Tad atkal ierunājās Rūķis Ceļvedis.

– Es raganai neticu, – viņš sacīja un paglūnēja apkārt, bet Kampadrillas tuvumā nebija. Ragana pie upes mazgāja sapampušo vaigu un mainīja kompresi.

– Es neticu, ka viņa toreiz, kad cīnījāties ar koraikiem un farkijiem, nejauši paķēra melno kamolu. Viņa būs zinājusi, ko dara, – nopūtās Rūķis Ceļvedis un nokāra galvu. – Es baidos, ka paši tikām izplāpājuši.

– Kurš? – bargi prasīja Rūķu Rūķis.

Rūķi samulsuši skatījās cits uz citu, bet Rūķis Ceļvedis turpināja:

– Kad otrā rītā pēc cīņiņa atmodāmies, mēs sākām meklēt izsvaidītos kamolus. Es piekodināju, ka visvairāk jāmeklē melnais, jo tikai ar to var tikt pazemē. Jūs visi skraidījāt pa krūmiem un bļautījāties, ka jāmeklē melnais kamols. Vai ne?

– Tā mēs darījām gan, – rūķi pamazām atcerējās.

– Visus atradām.

– Tikai melno ne.

– Bet vai turpat krūmos neslaistījās ragana? – prasīja Rūķis Ceļvedis.

– Jā, viņa tur slaistījās, troļļi viņu saķēra un aizveda, un ieslodzīja alā, – paskaidroja Septītais Rūķis.

– Bet pēc tam izlaida, – turpināja Rūķis Cīnītājs. – Es teicu, ka nevajag laist.

Citi rūķi gan to neatcerējās.

– Viņai alā pie mošķiem bija grūti, – dvesa Rūķis Žēlotājs, – tāpēc es lūdzu viņu izlaist, un jūs piekritāt.

– Jā, es piekritu, – apliecināja Rūķis Modinātājs, – jo viņa kliboja un viņai bija liels vēders.

– Bet vēlāk vairs nekliboja un vēders arī nebija liels, – piezīmēja Rūķis Izlūks.

– Jā, vai tas nebija tieši tik liels, cik melnais kamols? – jautāja Rūķis Ceļvedis.

Tagad rūķi domāja, ka tas bija gan tik liels kā melnais kamols.

– Tāpēc viņa ļoti gribēja, lai ņemam līdzi, – sacīja Rūķis Ceļvedis. – Viņa grib pirmā iesprukt pazemē, lai sagrābtu to, kas pieder mums.

– Varbūt kamola vairs nav, – iebilda rūķi. – Un ja tērpu viņa sadedzināja? Kā viņa zinās?

– Viņa nebūs to sadedzinājusi, jo troļļi vēlāk meklēja medījuma novilkto ādu, bet nevarēja atrast, – zināja pavēstīt Rūķis Ceļvedis. – Vēl otrā dienā no ugunskura kūpēja dūmi un slikti oda.

– Bet kur tad ir vecais tērps? Viņai taču mugurā jaunais, – prasīja Rūķis Modinātājs.

– Viņa to ir kādam atdevusi. Ne velti apkārt pulcējas tik daudz koraku un farkiju, tie ir viņas sabiedrotie, – skaidroja Rūķis Ceļvedis. – Man vēl ir mazs pavediens no baltā kamola. Kas balto pavedienu piesies pie melnā

pavediena, tam pavērsies ieeja pazemē. Tas nekas, ka melnais kamols ieadīts tērpā. To var izārdīt, un slepenās zīmes tūdaļ darbosies. Tāpēc es domāju, ka mošķi mums uzbruks, lai balto kamolēnu atņemtu.

– Vai arī mums jāatgūst melnais raganas tērps, – ka-reivīgi secināja Rūķis Cīnītājs, uzsizdams pa apsūbējušā zobena rokturi.

Rūķi sāka gatavoties mošķu uzbrukumam. Daži domāja, ka jādodas augstāk pa klintīm, lai tad, kad viņu rokās nonāks melnais tērps, tūdaļ varētu tikt pazemē. Citi uzskatīja, ka šī vieta ir izdevīgāka, jo koraki un far-kiji veiklāk lēkā pa klintīm un izciļņiem, bet rūķi spēcīgāki ir līdzenā vietā. Troļļi bija gatavi cīnīties visur, kur vien vajadzēs.

Rūķi un troļļi nolēma novērot, vai ragana neraida kādam slepenas zīmes. Bet Kampadrilla izlikās, ka viņu nemaz neinteresē rūķu un troļļu darbošanās. Pārsējusi pašas sassis-to vaigu, viņa atvilkās no-metnes vidū un ierīkojās starp diviem akmeņiem pagulēt, jo jūtoties ļoti vār-ga. Un tāda viņa arī izskatījās. Rūķi tomēr raganas vājumam neticēja un uzdeva elfai un Murmulītim gulētāju uz-raudzīt.

Farbīte un Murmulītis skatījās uz raganu pa ga-balu un nesaprata, vai viņa gul vai tikai izliekas.

Abi piegāja tuvāk, bet no vienas puses Kampadrillu aizsedza liels akmens un no otras puses – arī liels akmens. Tad abi vērotāji tuvojās raganas galvai, pietupās un skatījās.

– Nu? – čukstus jautāja elfa.

– Laikam guļ, – atčukstēja Murmulītis.

– Izliekas, – sprieda Farbīte.

Pēc tam viņi apgāja raganai apkārt un tuvojās no kājgala, taču nekā nepaguva ievērot. Abi saklausīja rūķu un troļļu satrauktu sasaukšanos. Un tad arī viņi ieraudzīja, ka apmetnei tuvojas liels pulks kājāmgājēju un jātnieku zirgos.

Pirmie savādo gājienu pamanīja troļļi, kas apsargāja apmetni. Viņi ziņoja par tā tuvošanos. Rūķis Izlūks drosmīgi metās nācējiem pretī, lai noskaidrotu, kas tie tādi ir. Ka viņu ir daudz, bija uzreiz redzams. Ja viņi būs naidīgi, tad rūķiem klāsies plāni. Svešie ievēroja vienīgi neliela auguma rūķi. Viņi tomēr apstājās, un kāds no lielā bara devās Rūķim Izlūkam pretī. Rūķis Izlūks nojauta, ka tie ir draugi. Tā arī bija. Nācējs jau pa gabalu sauca:

– Man liekas, ka esam īstajā vietā. Es esmu šī lielā pulka Rūķu Vadonis. Mēs sekojām jums pa pēdām. Sveicienus sūta Meža Mītējs, elfas un elfi, kas pēc jūsu aizceļošanas mūs atrada lielajos akmeņos un zināja stāstīt, kur jūs meklēt.

Pēc šīs pagarās runas lielais Rūķu Vadonis paklanījās mazajam Rūķim Izlūkam, kurš teica atbildes sveicinājumu:

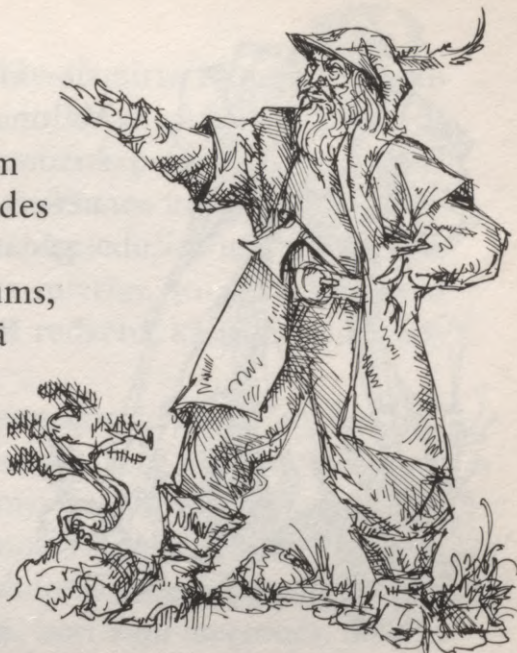
– Lai gods un slava jums, kas esat ieradušies īstajā laikā un vietā, jo plašajai rūķu saimei draud lielas briesmas, ja neatradīsim savas gudrības grāmatas.

– Ka jums draud briesmas, mēs sapratām jau sen, – sacīja Rūķu Vadonis, – jo izlūki ziņoja, ka šurp nāk arī mošķu un salašņu bari, kam apsolīti visādi labumi, ja tie aizstāvēšot pazemes valdnieces troni un bagātības zem lielā kalna.

Rūķis Izlūks viesus aicināja uz nometni. Rūķu Vadonis bija ar mieru un atgriezās pie savējiem, bet Rūķis Izlūks steidzās uz nometni, lai pavēstītu, ka ieradušies palīgspēki. Rūķi un troļļi gatavojās ciemiņu uzņemšanai. Tūdaļ tika kurti jauni uguns kuri. Troļļiem kā allaž atradās kāds medījums, un garšīgas lietas bija iedotas līdzīgi no Meža Mītēja vasaras mājas krājumiem.

Līdz ar lielajiem rūķiem nometnē uzradās arī sarkanais vilks. Lielie rūķi domāja, ka tas pieder mazajiem rūķiem. Mazie domāja, ka tas ir lielo rūķu vilks.

Rūķu Rūķa un Rūķu Vadoņa tikšanās bija sirsnīga un cieņas pilna. Lai gan viņi satikās pirmo reizi, abi viens par otru bija dzirdējuši jau pirms tūkstoš tūkstoš gadiem.

– Hā! – smējās lielais Rūķu Vadonis. – Tad tāds izskaties tu, šo mazo Rūķu Rūķis, kam bija uzticētas visas rūķu gudrības no-gādāt drošā vietā!

– Mēs to izdarījām, – Rūķu Rūķis noteica, tomēr uzskatīja, ka viņam ir drusku jātaisnojas. – Bet mēs neesam bijuši pietiekami uzmanīgi un piesardzīgi. Melnā kamola mums vairs nav. Domājam, ka melnā kamola ieguvējs atrodas tuvumā. Tiklīdz atra-

dīsīsimies pie alas vai spraugas, kurp vedīs baltā kamola pēdējais pavediens, tas uzbruks, lai mums to atņemtu, sasietu ar melno kamolu un dotos pazemē.

– Tāpēc jau mēs esam atsteigušies, lai to nepieļautu, – sacīja Rūķu Vadonis, – jo tā ir kopīga lieta.

Kamēr abi rūķu vadoņi apspriedās, kā labāk tuvoties klintīm, lai tiktu zem kalna, pārējie rūķi iepazinās vai arī atcerējās, ka ir jau pazīstami kopš tūkstoš tūkstoš gadiem. Viņi apkampās, sita cits citam pa kamiešiem, smējās, lēkāja un priecājās. Sprēgāja uguns kuri, troļļi cepa gaļu, atnācēji vilka no somām un maisiem līdzpaņemtus gardumus un mielojās. Satikšanās prieki bija lieli, un viņi bija kļuvuši mazliet vieglprātīgi un neuzmanīgi. Neviens vairs nestāvēja sardzē, nezin kāpēc likās, ka tik lielam pulkam briesmas vairs nedraud. Bet ap rūķu un troļļu nometni nakts tumsā pulcējās koraku un farkiju karaspēks, tikai rūķi to nemanīja.

Arī Murmulītis un Farbīte aizmirsa Kampadrillu, ko viņiem vajadzēja novērot, jo kļuva garlaicīgi pieskatīt aizmigušu raganu, kura ne reizi nepakustas. Abi aizgāja aplūkot lielo un mazo rūķu tikšanos un brāļošanos.

Rūķu vadoņi bija teltī apspriedušies un vienojušies, ka cīnīsies kopā, un jutās mierīgi, jo apzinājās savu spēku. Viņi steidzās ārā, lai redzētu, kā rūķi satikšanos svin un priecājas.

Te gāja diezgan skaļi, ugunskuri liesmoja, un daži jau uzsāka kādu bravūrīgu dziesmu. Šajā rūķu un troļļu jucekļī Rūķu Vadonis pamanīja Farbīti un apjautājās, vai šī jaukā būtne nav elfa, kas atnākusi rūķiem līdzi. Uzzinājis, ka patiešām tā ir, Rūķu Vadonis lika viņu pasaukt un nodeva sveicienus no elfiem, kuri viņu atceroties. Sevišķi skumstot kāds jauns, veikls elfs un gaidot elfiņu.

Farbīte pateicās par sveicinājumu un tik ļoti sagribēja atkal būt siltajā un saulainajā zemē, ka apraudātos, ja Murmulītis nesāktu viņu mierināt.

Saskumušo Farbīti viņš aizveda prom no svešā Rūķu Vadoņa, lai tas nepagūtu elfai atgādināt daudzās puķes, kuru viņai trūka visvairāk.

Murmulītis un Farbīte atgriezās pie lielajiem akmeņiem, kur bija atstājuši gulošo raganu, taču to atblāzmā zaigoja tikai raganas jaunais, nesen nodātais tērps. Viņa bija to nometusi un aizgājusi. Abi stāvēja bezgala apjukuši.

Vai ragana aizbēgusi kaila?
Notikušais nekavējoties
bija jāpaziņo rūķiem.

Skrienot garām
kādam teltij, viņi saklau-
sīja savādus trokšņus un
murdoņu. Tā bija Rūķa
Ceļveža telts.

– Es paskatīšos, kas
tur notiek, – Murmulītis
sacīja, – bet tu steidzies pie
rūķiem un izstāsti, ka ra-
gana pazudusi.

Tikko Murmulītis pavēra telts
ieeju, viņš uzgrūdās Kampadrillai,

kurai rokā bija Rūķa Ceļveža glabātais

baltais kamolītis, bet uz zemē nogāztā rūķa krūtīm tu-
pēja sarkanais vilks un rūca. Kad ragana viņu sagrāba,
Murmulītis paguva tikai iekliegties. Viņa kliedzienu sa-
dzirdēja garāmskrejošie troļļi un nāca skatīties. Ragana,
sapratusi, ka neaizbēgs, steigā paārdīja tērpa apakšmalu
un pavedienu piesēja baltajam kamolītim. Tikai tagad
Murmulītis saprata, ka raganai mugurā atkal ir vecais
tērps, to viņa nebūt nebija sadedzinājusi. Troļļi jau bija
pie telts, kad Kampadrilla balto kamolīti pasvieda sar-
kanajam vilkam un uzsauca:

– Skrej augšā uz alu!

Topašbrīd vilks ar balto kamolīti zobos metās prom,
bet no raganas tērpa sāka ārdīties nost pavediens pēc
pavediena.

Tiklīdz vilks nolēca no Rūķa Ceļveža krūtīm, viņš
pieslējās kājās un uzsauca troļļiem, lai ņer vilku. Troļļi

žigloja, ko kājas nes, bet diezin vai viņi vilku panāktu. Tajā brīdī šurp skrēja elfa, viņa sarkanspalvi pazina, paguva uzsaukt "Kriskrantos" un pavēlēja nogulties pie kājām. Kad piesteidzās troļļi, Rūķis Ceļvedis un arī Murmulītis, Farbīte no sarkanā vilka zobiem izņēma balto kamolīti un atdeva Rūķim Ceļvedim, kurš baltajam kamolītim aizgūtnēm tina virsū melno pavedienu, kas ārdījās nost no bēgošās raganas apgērba. Kampadrilla lēkšoja augšup uz klintīm, kur sākās pazemes alas. Pie alām sākās cīņa. Varēja dzirdēt skaļus kliedzienu, smagus būkškus, rībienu un dārdienus, it kā gāztos lieli klinšu bluķi. Neviens nesaprata, kas īsti notiek un kas ar ko cīnās, līdz saklausīja Septītā Rūķa balsi, kurš sauca pēc palīdzības. Par laimi, viņš nebija viens.

Kamēr citi priecājās par lielo rūķu ierašanos, Rūķis Ceļvedis bija norūpējies, jo nojauta, ka tūdaļ jāsākas izšķirošajiem notikumiem. Tobrīd Rūķu Rūķis bija aizņemts ar Rūķu Vadoni, tāpēc Rūķis Ceļvedis uzrunāja Septīto Rūķi, jo uzskatīja to par gandrīz tikpat gudru kā pats. Abi bija vienispāris, ka koraki uzbruks, tiklīdz rūķi, baltā kamoliņa vesti, tuvosies pazemes alām. Tāpēc Septītais Rūķis paaicināja līdzī ar troļļus un kāpa augšā. Bet tur jau bija sapulcējies liels koraku bars, kas gaidīja raganu, kura bija devusi ziņu, ka ieradīsies kopā ar sarkano vilku un

sagādās balto kamoliņu. Tomēr raganai nelaimējās. Rūķis Izlūks bija pacēlies gaisā, kā naktsputns Kampadrillu panācis un noplivinājis viņas vienīgās acs priekšā melnos spārnus. Ragana bija zaudējusi virzienu. Nu viņa skrēja uz upes pusi, bet Rūķis Izlūks un pāris veiklāko troļļu viņai sekoja. Raganas skrējiens nebija visai ātrs, jo pavediens, kas ārdījās nost no viņas apgērba, vilkās līdzī, pinās pa kājām un traucēja lēkšot. Rūķi arvien ašāk vilka pavedienu atpakaļ, un Kampadrilla saprata, ka tūdaļ viņu noķers. Lai tas nenotiktu, viņa no kraujas lēca lejā mutuļojošajā straumē, bet rūķi pavedienu vilka ārā no upes. Beidzot straume raganu aizrāva prom gluži kailu.

Melnais kamols bija atgūts, tomēr ieejai pazemē priekšā stāvēja raganas atsūtītie koraki un farkiji. To uzradās arvien vairāk, tāpēc rūķu vadoņi deva pavēli nekavējoties atbrīvot ieeju no mošķiem, kamēr viņu nav saradies bez gala.

Kad mēness no mākoņgrēdām pabāza apaļo seju un palūkojās lejā, viņš nepazina kalnu ar nošļauto galu, jo visas nogāzes bija koraku, farkiju un citādu nerādījumu klātas. Visi bija nākuši, lai aizstāvētu Netaisnību, kura bija iesēdusies Taisnības tronī. Uzzinot par daudzo rūķu ierašanos, šurp bija devusies arī Taisnība ar saviem piekritējiem, lai palīdzētu rūķiem atgūt to, kas tiem piederēja. Bet nevienam nebija skaidrs, kur atrodas slepenā ieeja. To zināja vienīgi rūķi, kuriem bija baltā un melnā kamolā iesietās zīmes un simboli, ar kuru palīdzību varēja tikt zem kalna.

Kad abi rūķu vadoņi ar rūķiem piesteidzās pie kalna pakājes, Septītais Rūķis jau nikni cīnījās ar korakiem. Varenā boze svilpodama griezās ap viņa galvu, triekdama un izsvaidīdama uzbrucējus veseliem vāliem. Tikpat varonīgi cīnījās troļļi, tomēr mošķu pārspēks vēl bija liels. Nu uzbrukumu sāka visi rūķi un visi troļļi. Lejāk, ieplakā, palika vienīgi tukšās rūķu teltis, degošie uguns-kuri un izbiedētie zirgi, kas zviegdami izklīda piekalnes pļavās.

Beidzot Rūķis Ceļvedis noārdīto raganas tērpu bija pārtinis jaunā kamolā tā, lai baltais pavediens būtu virspusē. Mošķi zināja, ka Rūķis Ceļvedis ir galvenais noslēpuma zinātājs, tāpēc tur, kur viņš gāja, notika sīvākais mūdžu uzbrukums. Tomēr rūķi un troļļi Rūķi Ceļvedi un kamolu nosargāja.

Tur, kur izbeidzās baltais un sākās melnais pavediens, Rūķis Ceļvedis uz klints vilka dīvainas zīmes un skaitīja: "Melnais kamols-amols-mols, atver vārtus, johandols!"

Atšķēlās klints gabals, nobruka akmeņi, un atklājās atvere pazemē, kas sadalījās daudzās ejās un spraugās. Tagad Rūķis Ceļvedis sāka attīt melno kamolu un lasīt

tajā iesietās zīmes. Nu tapa zināms, pa kuru eju jādodas tālāk. Septiņi rūķi viņam sekoja, bet pārējie atvairīja mūdžu uzbrukumus pie ieejas. Tie bija visur, parādījās priekšā un sānos, lēca no augšas un izlīda no apakšas. Kalna pakāje pārvērtās milzīgā kaujas laukā. Par šo cīņiņu senajās rūķu hronikās ir saglabāties šāds ieraksts:

*Tā tik bija cīņa traka!
Apkārt pletās nāves smaka,
Saļodzījās debesloki,
Modās miroņi un spoki.
Zeme atvērās un rība.
Asteszvaigzne gluži šķība
Brīnīdamās lejup šāvās.
Rūķi cīnījās un kāvās.*

Klintis sprēgāja un šķēlās,
Upe stāvus gaisā cēlās.
Meži vaidēja un krāca,
Karstas ūdens straumes šļāca,
Čūkstēja un svilpa tvaiki,
Cīnītājiem svila vaigi.
Asteszvaigzne stīva, greiza,
Izspūrusi, nepareiza,
Savu asti ķerot rokā,
Ieskrēja ar pieri kokā.
Granda pērkons, vēji elsa,
Neticamas lietas melsa.
Kalns tad nostājās uz rokām,
Parādīja mēli spokam,
Lielam, ragainam un baisam.
Tas no dusmām spruka gaisā,
Bāza asteszvaigzni maisā,
Aizsēja ciet galu maisam
Un tad svieda augstu gaisā,
Lai starp mākoņiem tā maisās.
Maiss tad pārsprāga un ira,
Spožas dzirkstis lejup bira,
Mošķiem taisni virsū krita,
Kad tos vajāja un sita.
Kad vairs neturējās kājās,
Trakā cīņa beidzot stājās.
Zemē gulēja nu visi.
Mēness bālēja un dzisa,
Miglas vāli projām vēlās,
Spoža saule augšup cēlās.
Uzausa drīz jaunais rīts,
Rasā nomazgājies glīts.

Kamēr ārpusē turpinājās briesmīgais cīņiņš, pazemē rūķi Rūķa Ceļveža vadībā lauzās uz priekšu pa ejām, aizām un tuneļiem. Tur dīvaini neradījumi izpeldēja no apakšzemes ezeriem un upēm, lai aizšķērsotu rūķiem ceļu uz priekšu. Tomēr viņu gājienu nekas vairs nespēja aizkavēt. Rūķis Ceļvedis laida caur pirkstiem melno dzi-pariņu un soļoja tālāk. Rūķis Izlūks gāja pa priekšu, un Rūķis Cīnītājs ar zelta zobenu cirta staipeknīgās ķetnas un pleznas, kas sniedzās pēc melnā kamola. Rūķi dzirdēja, kā virs galvas dreb kalni, kā šķēļas klintis un krākdamas šļācas karstas un aukstas straumes, kā grand pērkons. Viņi redzēja tikai melno pavedienu un sekoja tam. Rūķis Žēlotājs bija paņēmis uz rokām elfu, kura, gluži vai pamirusi no piedzīvotā, kļāvās pie rūķa krūtīm. Murmulītis cieši turējās pie Rūķa Ceļveža garā mēteļa

stūra, tenerēja līdzī un laikam nemanīja neko, jo bija gluži apdullis.

Pēkšņi kalnu rībēšana pieklusa, viļņojās vienīgi kā tāla pērkona atbalss. Rūķu pulciņš un daži troļļi, kas bija brāzušies pa apakšzemi līdzī rūķiem, izgāja plašā telpā. Zāle laistījās zaļā, mēļā un oranžā gaismā, no griestiem nokarājās mirgojoši kristāli. Pie sienas kvēloja uzraksts:

*Šai zālē – smaragda un zelta –
Ir Netaisnība tronī celta.
Nāc, viņas priekšā savu galvu liec,
Lai lūdžējs pēdējais šai rindā nepaliec!
Kas paliks pēdējais, par to būs spriedums īss,
Un rītausmā tam galvu nocirtīs.
Ej, zemojies, tu tiksī atalgots!
Kas šķita negods, drīz tev šķitīs gods, –
Jo šajā pasaulē nekas nav nemainīgs,
Te visu apšaubīt un noliegt drikst.*

Paspēruši pāris soļu uz priekšu, rūķi ieraudzīja pašu valdnieci, kas sēdēja oniksa tronī, līkmugurainu galminieku ielenkta. Viņas galvu rotāja leduspuķei līdzīga, neskaitāmiem dārgakmeņiem rotāta diadēma. Tronī sēdošās Netaisnības seja šķita skaista, taču tā izstaroja saltu vienaldzību un varas apziņu. Kā nu ne! Viņas priekšā klanījās, locījās, līda un rāpoja bars visādu radījumu, un ikviens no tiem gribēja izspraukties priekšā, pavilkt kādu atpakaļ, pārrāpties kādam pāri, lai ātrāk par citiem Netaisnībai apliecinātu cieņu un padevību, izteiktu vēlēšanos uzticīgi kalpot. Bet visnežēlīgākais cīniņš un grūstīšanās notika rindas beigās, jo nelaimīgo,

kas bija palicis pēdējais, tūdaļ sagrāba bendes un aizvilka prom, lai drīzumā viņam nocirstu galvu.

Pie rūķiem pienāca divi Netaisnības galminieki un aicināja apliecināt padevību valdniecei, turklāt darīt to ātrāk, karstāk un steidzīgāk, sarīkojot abpusēju izkaušanos un grūstīšanos, jo valdniecei patīkot izrāde. Tad soli uz priekšu spēra Rūķu Rūķis un paziņoja, ka viņi neesot nākuši izrādīt padevību un nealkstot tikt ieskaitīti Netaisnības pavalstniekos.

Jau tā zemie galminieku pleci nošūka vēl zemāki, kupri mugurā izspīlējās vairāk, un mutes palika pavērtas. Iestājās klusums, kurā tikai mazliet varēja saklausīt, kā pazemes zāles, sienas un griesti trīc un plaisā.

– Ko tas nozīmē? – spalgā balsī noprasiņa ļaunā valdniece, norādīdama uz sienām.

– Tas nozīmē, ka pie jums laužas milzumdaudz visvisādu būtņu, lai kristu pie jūsu kājām un lūgtu pieņemt par pavalstniekiem, – sacīja galvenais lišķis.

Citi apliecinot māja ar galvu.
Bet Rūķu Rūķis iebilda:

– Viņš melo! Tur tavas māsas Taisnības aizstāvji cīnās ar mošķiem un drīz būs šeit. Mēs esam pirmie, kas spējām te nokļūt, un pieprasām mūsu gudrības un noslēpumu grāmatas, kuras tavs tēvs – kalna valdnieks apsolīja paglabāt un atdot, kad mēs atgriezīsimies.

– Kāda nekaunība! –
iekliedzās Netaisnība.

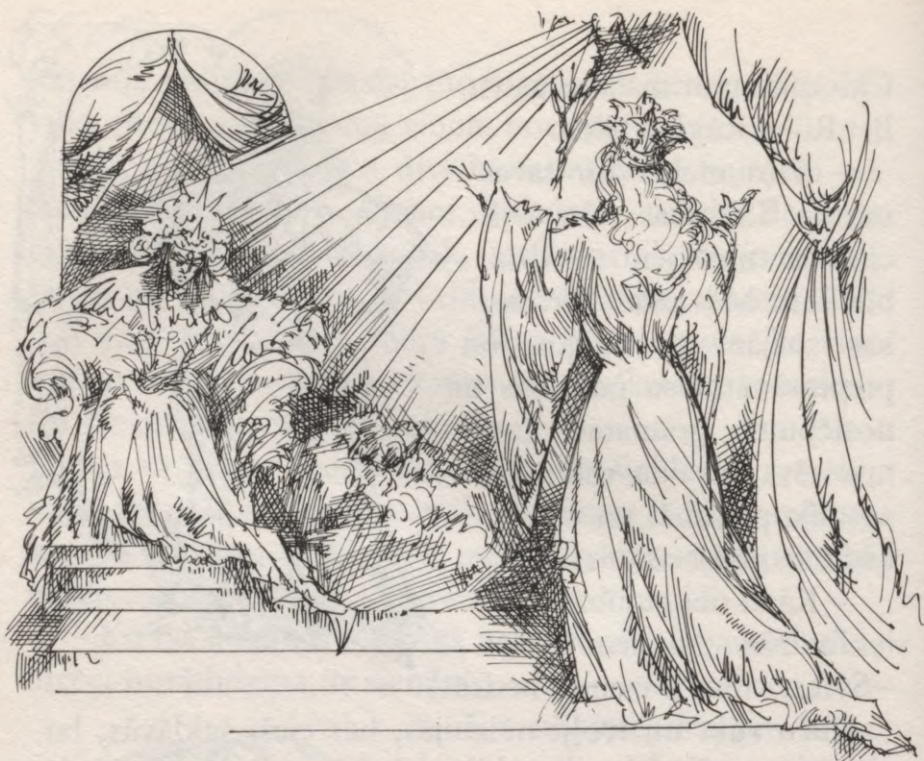
– Sviest viņus pazemes bedrēs!

Taču rūķi un troļļi neizbijās, bet cieši sakļāvās, lai aizstāvētos. Tomēr tas nebija vajadzīgs. Atskanēja skaļš grāviens, it kā lavīna veltos virs un zem kalna, un kalns pāršķēlās līdz pašai augšai, pazemes velvēs negaidīti iespīdēja saule un apžilbināja Netaisnības un viņas galminieku acis. Kad viņi tās atvēra, no augšas nolaidās Taisnība un nostājās Netaisnības priekšā, kura, dvīņumāsu ieraudzījusi, nemaz nebija priecīga. Gluži saniknota viņa sauca:

– Esi ieradusies, lai atņemtu man troni! Neceri, ka tava uzvara būs ilga!

– Es neesmu nākusi, lai kāptu tronī, mās. Tas piedēres tev, kamēr būs tādi pavalstnieki, kas līdīs un rāpos tavā priekšā, – sacīja Taisnība, ar plašu žestu norādīdama uz dīvaino būtņu ņudzekli. Tās kāpās atpakaļ, slēpās cita aiz citas un spožajā saules gaismā centās palikt nepamanītas.

– Esmu nākusi, – Taisnība turpināja, – lai ikvienam atdotu to, kas viņam pienākas un pieder un ko mūsu tēvs nekad necentās piesavināties.

– Mīļā māsa Taisnība, tava pieticība un augstsirdība man derdzas, – Netaisnība atcirta. – Es nekad labprātīgi neko neizlaidīšu no rokām un neatteikšos no tā, ko varu paturēt. Vienmēr centīšos iegūt vairāk, nekā man ir. Tavs vājums, mās, ir mans spēks, un tāpēc es vienmēr palikšu uzvarētāja.

– Tu balsties uz padevīgu glēvuļu un lišķu piekāpību, man tas liekas nožēlojami. Bet pietiek par to runāt! Tagad lai šie rūķi un visi citi saņem to, kas viņiem pienākas.

Taisnība pagrieza muguru Netaisnībai un pievērsās rūķiem.

– Man prieks jūs redzēt, labie rūķi. Bez jūsu palīdzības es šobrīd te nestāvētu. Ejiet un ņemiet to, kas jums pieder! Bet kas ir šī bālā būtne? – Taisnība vaicāja Rūķim Žēlotājam, kas Farbīti turēja uz rokām. Viņa pats bija tik novārgusi, ka nevarēja nostāvēt kājās. – Vai viņa nav tā jaukā elfa, par kuru man tika stāstīts?

Kas Taisnībai bija stāstījis par elfu, viņa nepateica, bet tas jau arī nebija svarīgi. Uzzinājusi, ka elfa ceļo līdzī rūķiem, Taisnība nogrozīja galvu un nopūtās:

– Tas nav prāta darbs, bet ir neprātīgas sirds aicinājums. Vai tu ceri kādam sagādāt prieku, nosalstot ziemeļu sniegos? Tev vajadzīga dienvidu saule un smaržīgais gaiss, tikai tur tu spēji dzīvot un elpot.

– Es gribēju būt kopā ar... ar viņiem... – Farbīte vārgi norādīja uz rūķiem un Murmulīti, – bet tagad jūtu, ka nevarēšu, jo...

Balss aizrāvās, un viņa sāka šņukstēt.

– Mēs gribam viņai palīdzēt, bet nezinām, kā. Atpakaļ iet nav iespējams, – sacīja Rūķu Rūķis.

– Jā, tas nav iespējams, – Taisnība piekrita, – katram savs ceļš. Rūķiem – rūķu ceļš uz ziemeļiem, elfai – uz dienvidiem pie citiem elfiem.

– Bet kā lai viņa tur tiek? – ierunājās Rūķis Žēlotājs. – Viņa ir tik vārga.

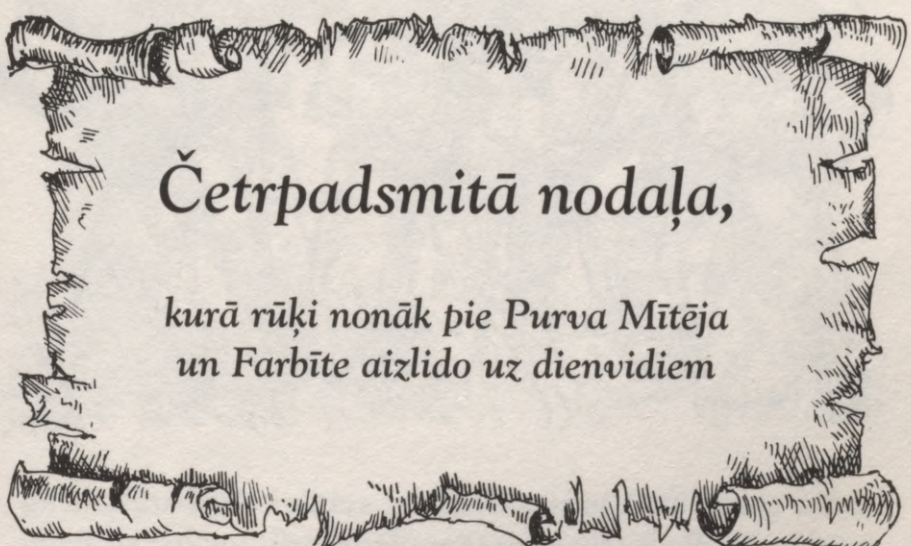

– Kad jūs iegūsiet to, ko esat šeit atstājuši, dodieties pie Purva Mītēja, varbūt viņš zinās padomu, – Taisnība sacīja. – Es jums pateicos, labie rūķi, par to, ko esat darījuši manā labā.

Taisnība atļāva rūķiem iet un pievērsās savai tik ļoti līdzīgajai dvīņumāsai Netaisnībai, kura ar saviem nošņurkušajiem pavalstniekiem bija patvērusies ēnā. Pieradusi darīt tumšus darbus, viņa gaismu necieta.

Bet rūķi turpināja ceļu pa pazemes ejām, līdz nonāca zālē, kur glabājās noslēpumu un gudrību grāmatas. Tie bija grezni un biezi sējumi. Kas mācēja tajos lasīt, ieguva mūžīgas dzīvošanas noslēpumu un labo nodomu piepildīšanos. Rūķi šos sējumus izcēla no akmens šķirstiem un steidzās ātrāk atstāt drūmo pazemi.

Četrpadsmitā nodaļa,

*kurā rūķi nonāk pie Purva Mītēja
un Farbīte aizlido uz dienvidiem*

No drūmās pazemes rūķi un viņu pavadoņi troļļi izkļuva tajā pašā vietā, kur bija iegājuši. Atceļā neviens viņus netraucēja, dīvainie neradījumi bija pazuduši, laikam salīduši alās, spraugās un citās slēptuvēs vai arī pulcējās ap savu valdnieci Netaisnību. Bet, tā kā Taisnība patlaban bija uzvarējusi, Netaisnības piekritējiem nebija vairs nekādas varas un ļaundari slēpās.

No pazemes nākušos sagaidīja lielie rūķi un pārējie troļļi, kas ar mošķiem bija cīnījušies virszemē, kamēr kalns bija pāršķēlies un tajā nolaidusies Taisnība.

Septiņi rūķi svinīgi nesa visas rūķu cilts gudrības un noslēpumu grāmatas. Pēc tūkstoš tūkstoš gadu ilga laika, tās ieraugot, ikviens rūķis noņēma mīci un nolieca galvu. Sējumus novietoja uz liela, plakana klintsgabala.

Rūķi garā rindā gāja garām un svinīgi pieskārās, it kā pārliecinājās, ka tie patiešām tur ir.

Pienācīgi aplūkotas, grāmatas svinīgi tika nodotas lielajiem rūķiem, lai tie šo dārgumu nogādā ziemeļos, kur ir rūķu dzimtene. Mazie rūķi savu pienākumu bija izpildījuši. Lielie rūķi ar atgūtajiem dārgumiem varēja nekavējoties doties ceļā uz ziemeļiem, lai tos sasniegtu pirms Ziemassvētkiem. Viņiem līdzī aizgāja arī troļļi, kuriem bija jānokļūst vēl tālāk.

Septiņi mazie rūķi palika. Arī Murmulītis un pavisam nonīkusī Farbīte. Skaidrs, ka uz ziemeļiem viņu vest nedrīkstēja. Bija jau vēls rudens, puķes vairs neziedēja, un bites nelidoja, saule slēpās aiz mākoņiem, naktīs uzkrīta salnas, rīti ausa vēsi un miglaini.

Pirms aiziešanas troļļi noķēra un uz kalnu pļāvām atveda atpakaļ aizklīdušos zirgus, lai mazajiem rūķiem uz Purva Mītēja mājokli nav jāceļo kājām. Mazā, savār-

gusī elfa tik tālu nemaz nespētu aiziet, rūķiem tā būtu jānes uz rokām. Pēc iznākšanas no pazemes Farbītei visu laiku sala, tāpēc viņu noguldīja teltī un silti sasedza. Rūķi gaidīja, lai viņa atsilst. Bet elfa drebinājās visu nakti, un rūķi baidījās, ka viņa būs saslimusi.

Par laimi, otrā rītā uzspīdēja saule, gaiss sasila, un atsila arī elfa. Viņa pat uzsmaidīja Murmulītim, kas visu nakti bija turējis viņas roku. Viņa sacīja, ka tagad jūtosies labāk. Rūķi tūdaļ gatavojās doties ceļā, novāca teltis un apsegloja zirgus, kuri paklausīgi nogūlās mazo jātnieku priekšā.

Elfa pēkšņi kaut ko atcerējās un aizskrēja tur, kur starp diviem lieliem akmeņiem bija gulējusi ragana un vēlāk pametusi jauno, no Rūķa Ceļveža iedotajiem kamoliem noadīto tērpu. Tērps gulēja turpat, kur noviests. Kad Farbīte gribēja to pacelt, atskanēja nikns rūciens.

– Kriskrantos! – elfa iesaucās. – Ko tu te dari?

Sarkanais vilks nodūra galvu un pieplaka pie zemes.

– Vai saimniece tevi pametusi? – Farbīte vaicāja. – Kāpēc tad tu sargā viņas apgērbu?

Vilks iesmilkstējās, un spalva uz viņa kumbra viegli trīcēja.

– Es to paņēmu, – elfa sacīja, – jo kamoli, no kuriem tērps adīts, piederēja rūķiem.

Farbīte noliecās un pacēla tērpu, bet, kad viņa gāja prom, vilks iesmilkstējās un tecēja līdzi.

Veselu dienu nācās jāt atpakaļ pa to pašu ceļu, pa kuru rūķi bija tikuši klāt kalnam. Tikai tagad vairs nebija jābaidās no koraku vai citu mošķu uzbrukuma, tie vienkārši vairs nerādījās. Tomēr Rūķis Izlūks nezaudēja modrību un kā allaž jāja pirmais, ceļu izlūkodams.

Vakarā Meža Mītēja vasaras mītnē ceļotājus sagaidīja zaļie vīriņi. Viņi jau bija saņēmuši ziņu par rūķu uzvaru un Taisnības atgriešanos. Par godu šim notikumam viņi sarīkoja nelielas dzīres, sveica rūķus un vēlēja tiem laimīgi sasniegt īstās mājas tālajās ziemeļu zemēs. Vīriņi centās uzjautrināt arī bālo, bēdīgo elfu un tikpat noskumušo Murmulīti, bet to nebija iespējams izdarīt, jo Farbīte neēda, lai ko zaļie vīriņi viņai piedāvāja. Viņa tikai nedaudz iedzēra medus dzērienu un paostīja bišu

šūnas, tomēr tās nespēja aizvietot ilgotās puķes. Farbīte nevarēja beigt brīnīties, kāpēc tā pati saule, kas viņas dzimtenē sildīja tik mīļīgi, pat karsēja, šeit bija tik remdena, ka gandrīz vai rokas nesasildīt. Bet tālu ziemeļos, kurp rūķi dodas, pusi gada pļavās neziedēs neviena puķe, zeme būs pārklāta ar sniegu un ledu, ko elfa nekad savā īsajā mūžā nebija redzējusi. Viņa zināja, ka tur nomirs. Farbīte bija tam gatava, jo saprata, ka atpakaļ neaizies, pat ja Murmulītis viņu pavadītu. Bet rūķiem bija jāsteidzas, lai līdz Ziemassvētkiem tiktu mājās, kur viņiem būs ļoti daudz darba.

Elfa skumdinājās, un Murmulītis bēdājās, tāpēc dzīres nebija ne skaļas, ne priecīgas, lai gan pēc uzvaras pār daudzajiem mūdžiem un briesmoņiem iemesla līksmībai netrūka. Rūķi ik pa brīdim iedzēra saldo medus dzērienu, tad atkal sabāza bārdas kopā, sprieda un domāja, domāja un sprieda, kā palīdzēt Farbītei, taču izdomāt neko nevarēja.

Nākamajā rītā rūķi sirsnīgi atvadījās no zaļajiem vīriņiem un lūdza aiznest Meža Mītējam un viņa apsūnājušajam tēvam rūķu vissirsnīgāko pateicību par vasaras mītnē droši un patīkami pavadīto laiku. Viņi tencināja arī zaļos vīriņus, kuri par rūķiem bija paš aizliedzīgi rūpējušies. Tā kā tuvojās ziema, vasaras mītni aizslēdza, zaļie vīriņi devās prom pie saimnieka. Septiņi rūķi noskatījās, kā viņi aiziet un pazūd starp kokiem, tad kāpa zirgos un arī devās ceļā.

Kad viņi bija kādu brīdi jājuši, uzspīdēja saule un spoža gaisma nolija pār zemi. Rūķi lika zirgiem apstāties un pārlaida skatienu apkārtnei. Pasaule šķita skaista. Koki stāvēja apsarkušām, dzeltenām un oranžām lapām. Un rūķi brīnījās, pa kuru laiku bija pienācis rudens.

Atskatījušies viņi redzēja no miglas vāliem izlienam pazīstamo kalnu ar nošļauto galotni. Kalna aprises kļuva arvien skaidrākas, izezaigojās un laistījās saulē. Pirmo reizi kalns rūķiem likās skaists, un viņi iedomājās, ka atkal uz tā sliesies pils un tajā valdīs Taisnība. Rūķiem gribējās, lai patiesi tā notiktu, jo arī viņi bija cīnījušies, lai Netaisnību gāztu no troņa.

Tad rūķi atkal pavērsās pret ziemeļiem un jāja veselu nedēļu no agra rīta līdz vēlam vakaram, jo bija jāsteidzas. Farbīte ik dienas kļuva nespēcīgāka, un arvien skumjāks kļuva Murmulītis. Rūķis Žēlotājs jau bija izlietojis visu māku un zināšanas, lai abus žēlotu, bet tie necik priecīgāki netika. Tad bēdīgs kļuva pats Rūķis Žēlotājs un arī sāka novājēt. To skaidri varēja redzēt, tāpēc ka zvaigžņotais mēteliņš viņam tapa par lielu un par platu. Un arvien vājāks kļuva sarkanais vilks, diendienā sekojot nelielajai rūķu karavānai. Vakaros zvērs atgūlās pie telts, kurā nakšņoja Farbīte, un sargāja viņas mieru. Vilks laikam bija pieradis kādam kalpot. Pēc Kampadrillas pazušanas par saimnieci tas bija atzinis elfu. Viņas priekšā tas vienmēr nolieca galvu.

Kādā dienā priekšā pavērsās plašs klajums. Starp zemām, sūneklī augošām priedītēm krustu šķērsu, riņķu riņķiem sausti stiepās zirnekļa tīkli. Tajos ieķērušies rasas pilieni saules staros mirgoja, laistījās un zaigoja tūkstoš krāsās. Pat Farbīte, neraugoties uz vājumu, izdvesa:

– Skaisti!

Rūķi saprata, ka atrodas liela purva malā. Kaut kur klajuma vidū jāatrodas Purva Mītēja miteklim. Bet purvs bija staigns, svešinieks tajā nemaz nedrīkstēja doties iekšā, jo varēja iestigt muklājā vai iekrist akacī. Rūķi gausi jāja gar purva malu cerībā ieraudzīt drošu taku, bet nekas neviesa ne mazāko cerību, ka te mājotu dzīva būtne.

Negaidot atskanēja dobja, it kā no purva dūksts nākusi balss:

– Es jūs jau gaidu.

Sakustējās liels cinis purva malā, un kāds pieslējās kājās. Zems, resns vīrs platām pēdām lumpačoja šurp. Viņš nāca taisni pāri staignājam, purvs zem viņa līgojās un gurkstēja, bet vīrs negrima. Rokas sniedzās līdz ciniem un sagrābstīja pilnas sauļas sarkanām ogām. Mati garās, zaļgansirmās pinkās gūlās uz pleciem, un galva likās saaugusi ar rumpi.

– Šogad ir laba dzērveņu raža, – zemais vīrs sacīja.
– Nemiet un ēdiet, tās jūs darīs veselus un stiprus.

Vēsas, purva pelēkas acis vērās ceļniekos.

Rūķi par veselību nesūdzējās, tomēr katrs paņēma dažas ogas, ēda un mazliet viebās.

Purva Mītējs skaidroja:

– Pēc lielajām rudens salnām tās kļūs mīkstas un garšīgas, bet arī tagad tām nav ne vainas.

Tad viņš pievērsās Farbītei:

– Šī tad nu ir tā elfa, par kuru man jau stāstīja.

Kas stāstīja, Purva Mītējs noklusēja, bet sniedza arī viņai sarkanu ogu.

– Pārkod un norij! Tev nāks par labu.

Farbīte pasmaidīja un iebāza ogu mutē, pārkoda un norija. Viņa saviebās, un viņas bālie vaigi iekvēlojās.

– Es saprotu gan, ka dzērvenes nav elfu ēdiens, bet, redz, tomēr mundrāka kļuvi. Nekavēsimies nu ilgāk un dosimies uz māju!

Rūķi lūkojās apkārt, tomēr nevienu celtni nesaskatīja. Purva Mītējs saverkšķīja jau tā grumbaino vaigu un sacīja:

– Zirgus vajadzēs atstāt, rau, tur, aiz tiem alkšņiem.

Norādītajā vietā bija iežogota pļava. Turpat atradās nojume, kurā salika visas rūķu mantas, arī seglus un nastas. Zirgus palaida aplokā ganīties. Purva Mītējs pacēla Farbīti savās lielajās rokās, uzsēdināja uz vienas plaukstas, pasvārstīja un teica:

– Tu patiešām esi viegla kā spilva. Kariete, ko pataisīju, tev akurāt derēs. Bet tagad sāksim nu iet, mana sieva Grīšļu Zāle būs jau nogaidījusies.

Purva Mītējs aicināja rūķus sekot un ģeņģerēja tieši purvā iekšā, Farbīti viņš nesa platajās plaukstās. Rūķi

saminstinājās, jo nevēlējās saslapināt kājas purva rāvā, tomēr redzēja, ka tur, kur gāja purva saimnieks, slapjums viņa platajās pēdās neparādījās. Tad arī pārējie sekoja. Drīz rūķi ievēroja, ka iet pa tādu kā paklāju, kas gan līgojās un ielīka zem Purva Mītēja svara, taču rūķi pa to varēja iet pavisam droši, nedrīkstēja tikai spert soli sāņus. Abās pusēs auga zemas priedītes, rēgojās ciņi ar apsarkušām dzērvenēm, melleņu un zileņu ceri. Purva sūnu, dūņu un vaivariņu smarža rūķiem bija par stipru, un viņi mazliet apreiba, bet Farbīte Purva Mītēja siltajās delnās aizmiga.

Aiz kāda priedīšu pudura rūķi ieraudzīja zemu un platu celtni, apjuntu ar niedrēm. Uz sliekšņa pa zema-
jām un platajām durvīm pretī iznāca zema un plata sieva. Tā bija Purva Mītēja pieminētā Grīšļu Zāle. Viņas mati līdzinājās zaļam grīšļu cinim, un viņa pati smaržoja kā purva pļava.

Grīšļu Zāle sasita plaukstas un iegulgojās:

– Mani dārgie, kā es jūs gaidīju! Jau pirms piecsimt gadiem mēs uztaisījām šo viesu māju un gaidījām kādu ierodamies. Jūs esat pirmie! Nāciet nu iekšā!

Pagriezusies pret Purva Mītēju, Grīšļu Zāle nomurdēja:

– Dod nu to bērnu man, es labāk zināšu, ko ar viņu darīt!

Izņēmusi Farbīti no Purva Mītēja rokām, sieva kāpa pār zemo sliekšni, un tad arī rūķi viņai sekoja. Viss šajā mājā bija zems un plats: zemi, plati sīkrūšu logi, zemi griesti, no kuriem nokarājas mežvītenu vijas un melleņņu ceri, zemi galdi uz resnām siekstu kājām un zemi sēdekļi. Tos rūķi atzina par varen piemērotiem savam nelielajam augumam.

Purva Mītējs lūdza visus justies kā mājās, aicināja izstaigāt zemās istabas, kur grīdas bija izklātas ar niedru pinumiem, zemās un platās gultas pārklātas ar zaļu segām, kādas rūķi nekad nebija redzējuši. Pie sienām stāvēja plaukti, kumodes un skapji ar divviru un trīsviru durvīm. Uz grīdas auga un zaļoja puķes, kādas rūķi skatīja pirmo reizi.

Rūķi vēl nebija lāgā iepazīnušies ar Purva Mītēja mājokli, kad jauna purva meita aicināja uz ēdamistabu, kur uz galda lielā māla bļodā kūpēja karsta sēņu zupa, kas rūķiem ļoti garšoja. Tad otrā purva meita pasniedza sēņu kotletes brūkleņu mērcē, bet trešā purva meita saldajā ēdienā lika galdā lāceņu ķiseli ar klimpiņām.

No tik garšīgām pusdienām pat Murmulītis neatteicās, lai gan ēstgriba viņam pēdējā laikā bija pilnīgi zudusi. Arī rūķi atzina, ka tik lieliski viņi sen nav ēduši. Protams, pēc tik varenām pusdienām uznāca snaudiens. Tad purva meitas viņus aicināja uz guļamistabām, kur katram ļāva izvēlēties gultu pēc patikšanas. Visu ceļojumu laiku rūķiem nācās nakšņot teltīs, zem sāniem bieži vien bija cieta zeme. Un pirms tam tūkstoš tūkstoš gadus viņi bija pavadījuši akmens gultās. Pirmo reizi pēc tik ilga laika viņi atklāja, kāda bauda un prieks ir gulēt mīkstā, smaržīgā zāļu gultā. Tāpēc nav jābrīnās, ka viņi nogulēja visu pēcpusdienu un nakti līdz pat rītam.

Kamēr trīs purva meitas rūpējās par rūķiem un Murmulīti, Grīšļu Zāle aptekāja Farbīti – noguldījusi starp spilvu spilveniem, deva dzert meža zemeņu tēju ar kameņu medu. Elfa ēda un dzēra tik maz, ka Grīšļu Zāle brīnīdamās čāpstināja muti un taujāja, kur šī sīkaļa tāda radusies. Farbītei ļoti patika Grīšļu Zāles murdēšana,

kad viņa ap to līkņāja un rosījās. Viņa palūdza vēl dažus pilienus kameņu medus.

Kad Grīšļu Zāle atkal iemurdējās, Farbīte prasīja:

– Kā tu to dari? Iemāci arī mani!

Grīšļu Zāle smējās un sacīja:

– Tad tev jāklūst tik resnai kā es, jādzīvo purvā un jāklausās, kā murd akači. Bet to tu laikam nespēsi.

– Nespēšu vis, – Farbīte piekrita un nopūtās. – Vai taisnība, ka purvā grūti dzīvot?

– Nē, purvā ir ļoti jauki! Mēs te dzīvojam simtiem gadu un projām netaisāmies. Katram jādzīvo tur, kur viņš radies.

– Pastāsti! – Farbīte lūdza.

– To nevar izstāstīt. Tas ir jāredz un jājūt.

– Parādi! Varbūt es sajutīšu. Esmu jau atpūtusies.

Tad Grīšļu Zāle ņēma Farbīti uz rokām, piespieda pie savām platajām krūtīm un iznesa ārā.

– Skaties! – viņa sacīja. – Kādi

ciņi, sūnas, priedītes un vai-
varāji, un ūdens zem sū-
nām. Un saule un debess
pāri – tas viss ir purvs.
Re! Vējš nes spilvu pū-
kas, vasarā piesaulē
čūskas gozējas, tekalē
ķirzakas.

Grīšļu Zāle nesa
Farbīti, murdēja un rā-
dīja, kas purvā redzams
un neredzams. Tad viņa
parādīja ezermalu, kur
peldēja gulbji un meža

zosis, tās drīz aizlidošot. Viņa murdēja par zivīm ezera dzelmē un purva bebriem, murdēja par ziemu, kad viss pārklājas ar baltu, dziļu sniegu, kad ezers aizsalst un pa to var staigāt.

– Vai taisnība, ka Purva Mītējs man palīdzēs tikt atpakaļ uz dienvidiem?

Grīšļu Zāle nekā neteica, pagriezās uz to pusi, kur starp priedītēm rosījās pats Purva Mītējs. Atnācējus ieraudzījis, viņš noteica:

– Es te šo to vēl padarīju. Redzēsim, kā tu tajā jutīsies.

Viņam pie kājām atradās maza laiviņa, pīta no melndriem un sausām zālēm. Purva Mītējs vēlēja Farbītei tajā iekāpt. Grīšļu Zāle nolika elfu zemē, un viņa iesēdās laiviņā. Tā bija tieši tik liela, lai viņai pietiktu vietas, bet ne vairāk.

– Re, der kā radīta! – noņurdēja Purva Mītējs.

– Vai es tajā vizināšos? – Farbīte gribēja zināt.

– Jā, tu vizināsies, ja nenobīsies, – Purva Mītējs apliecināja.

– Kad? Vai tūliņ?

– Nē, rīt no paša rīta. Cerēsim, ka būs labs laiks. Bet tagad ejiet vien mājās. Rau, no akačiem sāk celties migla! Ka tikai mazā neapaukstējas!

Grīšļu Zāle nesa Farbīti atpakaļ.

– Cik tu viegla, cik viegla! – viņa atkal murdēja. – Manas meitas nekad nebija tik vieglas, pat tad ne, kad bija pavisam mazas. Kur tu tāda radies?

– Ai, es īsti nezinu, bet atceros, ka gulēju purpursārtā farbītes ziedā, un silta vēja plūsma mani šūpoja.

– Tu gulēji farbītes ziedā? – Grīšļu Zāle nomurdējās.

– Jā! Un tāpēc man tika dots Farbītes vārds. Jā, jā, ir tāda puķe. Varbūt tik gara kā tu, bet daudz, daudz tievāka.

– Pie mums tādas neaug.

– Tām vajag siltumu tāpat kā man, citādi tās nosalst.

– Nu jau drīz tu tiks atpakaļ, – Grīšļu Zāle apsolīja.

– Vai ar to laiviņu?

– Gan jau redzēsi. Tu taču gribi atgriezties?

– Gribu gan... Tikai Murmulītis...

– Tas nu tev pašai jāizlemj.

Farbīte jau bija izlēmusi, bet sirds likās tik smaga, daudz smagāka par viņu pašu.

Grīšļu Zāle viņu noguldīja uz spilvu spilveniem un apsedza ar pūku segu, lai trauslā dienvidniece nesajūt

purva nakts drēgnumu, kas līdz ar pelēcīgiem miglas vāliem vēlās pār mājokļu zemajiem jumtiem.

Vakarā pats Purva Mītējs, Grīšļu Zāle un viņu trīs meitas sēdēja un dzēra brūklenāju un vaivariņu tēju, kas allaž pasargā no sasaldēšanās un kakla sāpēm. Purva iemītnieku ģimene bija apmierināta, un Grīšļu Zāle iemurdējās:

– Redz, pie mums tomēr atnāca ciemiņi! Tikai ilgi bija jāgaida.

– Tas nekas, mums laika diezgan, – sacīja Purva Mītējs. – Mums sava viesu māja vienmēr jātur kārtībā, jo nekad nevar zināt... Bet tu man esi laba un kārtīga sieva. Liekas, viņiem te patīk.

– Patīk gan, – Grīšļu Zāle iemurdējās. – Es nekad negribēju prom no purva. Būtu tik, kas mūsu meitas prec. Uz šiem rūķiem laikam nav ko cerēt. Viņi ir dikti maziņi.

Trīs meitas cita citai piegrūda ar elkoni un iešalcās smieklos. Vecākā, kas visādi centās atdarināt Grīšļu Zāli, atmurdēja:

– Par mums neraizējies, māt, mēs preciniekus pašas atradīsim, rūķi mums ir par veciem.

– Jūs jau arī vairs neesat tik jaunas. Raugiet, ka nenokavējat! – māte iebilda.

– Simt vai pārsimt gadu purva meitām nav nekāds vecums, bet rūķi ir tūkstošgadnieki, tādi vecīši. – Meitas atkal salīgojās un šalca smieklos.

– Beidziet nu blēņas melst! – sacīja Purva Mītējs. – Iesim gulēt, rīt jāceļas agrāk pavadīt elfu.

Naktī uz Purva Mītēja mājokli lūkojās mēness. Ezerā kādu brīdi atblāzmoja zvaigznes, bet migla kāpa

augstāk, sabiezēja, un drīz vairs neko nevarēja saskatīt. Kaut kur nourkšķējās akacis, klusi sarunājās dzērves, kas purvā bija nolaidušās uz naktsguļu, iepēkšķējās no miega uztrūkusies pīle.

Rītā pie agrā brokastu galda Purva Mītējs paziņoja, ka Farbītes aizceļošanai viss sagatavots. Laiks atvadīties. Murmulītis, to dzirdot, pielēca kājās un aizskrēja. Viņam līdzī aizsteidzās arī Farbīte. Rūķi nezināja, ko darīt – vai abiem sekot vai nogaidīt. Bet Grīšļu Zāle nomurdēja:

– Kad divi atvadās, tas nevienam nav jāredz.

Rūķi palika sēžam pie galda tāpat kā Grīšļu Zāle ar meitām. Vienīgi Purva Mītējs piecēlās un teica:

– Tad es nu iešu un raudzišu, vai pajūgs kārtībā. Kad viņi būs gatavi, lai nāk.

Pagāja ilgs laiks, iekams Farbīte atgriezās. Viņa bija vēl bālāka nekā vakar. Murmulītis neatnāca.

– Esmu gatava aizceļot, – viņa sacīja tik mierīgi, cik varēja, tomēr balstiņa nedaudz nodrebēja. – Paldies, rūķi, man ar jums kopā bija ļoti jauki. Piedodiet, ka sagādāju jums arī nepatikšanas.

Viņa gāja no rūķa pie rūķa, tos apskāva un atvadījās.

– Ardievu! Ardievu, rūķi! Es jūs visus mīlu.

– Tagad atļauj tevi paņemt uz rokām, – nomurdējās Grīšļu Zāle un pacēla elfu. – Diezin vai savā mūža vēl auklēšu tik viegli runājošu būtni.

Viņa to nesa uz kļajumu, kur gaidīja Purva Mītējs ar pajūgu. Grīšļu Zāle ietina Farbīti pūku segā un iesēdināja vieglajā laiviņā, kurai priekšā bija aizjūgts dzērvju kāsis. Dzērves klusi sasaucās, tad priekšējā jau cēlās spārnos, cita pēc citas no sūnekļa atrāvās nākamās.

– Ardievu, es jūs visus atcerēšos!

Pēdējā brīdī pie Farbītes piespraucās sarkanais vilks un iesmilkstējās.

– Kriskrantos, es nevaru tevi paņemt līdzī, paliec pie Purva Mītēja! Ātcerieties viņa vārdu! – Farbīte iesaucās.

Spārnus saplavināja arī pēdējās dzērves, un laiviņa tika parauta gaisā. Dzērves cēlās arvien augstāk un augstāk, viņu satrauktā sasaukšanās kļuva mierīga un izlīdzināta, bet vēl ilgi skanēja pavadītāju ausīs arī tad, kad dzērvju kāsis un mazā laiviņa pazuda aiz mežiem.

Dzērves Farbīti aiznesa atpakaļ uz dienvidiem, un viņa laimīgi satikās ar citām elfām un elfiem, kas viņu priecīgi sagaidīja.

Rūķi tajā pašā dienā atvadījās no laipnā Purva Mītēja, lieliskās viesu mājas saimnieces Grīšļu Zāles un viņu trijām meitām. Murmulītis, protams, ceļoja rūķiem

Un tad nāca Ziemassvētki, kad rūķi tika aicināti katrā mājā. Viņi labprāt visus apciemoja un nesa dāvanas.

Gadās, ka bērni viņus nepamana, jo rūķi parasti izvēlas klusās, tumšās nakts stundas. Bet viņi ir bijuši, – pat ja nav dāvanu, tad varbūt atradīsies kāds mazs dzīpars no lielā rūķu kamola.

P. S. Sarkanais vilks pie Purva Mītēja nepalika, bet devās uz dienvidiem. Vai viņš tur nokļuva un Farbīti sameklēja, nav zināms.

Vladimirs Kaijaks

MELNAIS KAMOLS-AMOLS-MOLS

Redaktore *Lolija Soma*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-1637.

A/s Preses nams poligrāfijas grupa Jāņa sēta.

**OBLIGĀTAIS
EKSEMPLĀRS**

47

Rūķis Modinātājs

Rūķis Izlūks

Rūķis Cīnītājs

Murmulītis

Rūķu Rūķis

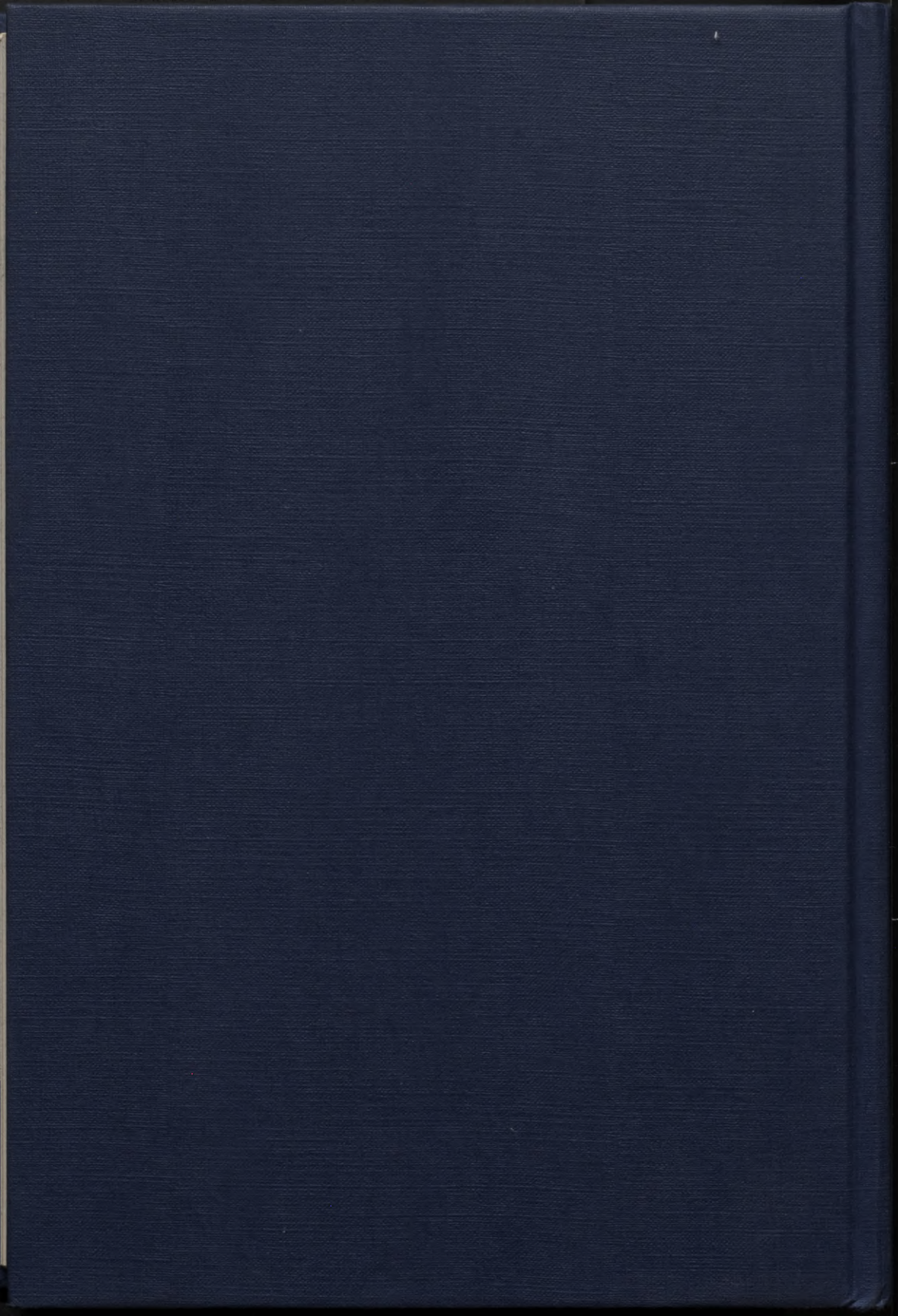
Septītais Rūķis

Rūķis Želotājs

Rūķis Celvedis

Мелнайс камолс-амолс-молс Владимирс Кайякс N

ISBN 9984-36-217-5
9 789984 362175